

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

червень, 2010 рік

№ 6 (228)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Міцніють українсько-бразилійські контакти на регіональному та міждержавному рівнях. Велике сприяння у цій корисній справі здійснює українська громада Бразилії. Нещодавно у Дніпропетровську з дводенним візитом побував лідер нашої спільноти в цій країні пан Віторіо Соротюк. Добродій Соротюк ознайомився з економічним, науковим та гуманітарним потенціалом Дніпропетровщини, мав зустрічі з представниками владних та громадських чинників. Чи не найбільш продуктивним було його спілкування у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара. Під час зустрічі з адміністрацією вишу було намічено конкретні дії щодо збільшення кількості студентів для навчання в ДНУ з Бразилії, поширення програми співпраці у ракетно-космічній галузі, заплановано обмін різноманітними гуманітарними проектами, намічено реальний алгоритм щодо викладання португальської мови у Дніпропетровську.

Ще одним важливим рішенням стала ідея створення Міжнародної організації «Україна-Бразилія», котра буде покликана координувати і узагальнювати міждержавні та громадські стосунки поміж нашими країнами у різних галузях. Керівництво ДНУ імені О. Гончара надало згоду виступити одним із засновників цієї структури так само як і редакція нашого щомісячника, котра має давні контакти з українською спільнотою Бразилії.

На світлині: по завершенню робочої зустрічі з паном Віторіо СОРОТЮКОМ (третій зліва) у стінах Дніпропетровського національного університету імені О. Гончара. Поряд з гостем з Бразилії (другий зліва) — ректор університету Микола ПОЛЯКОВ.

“БОРИСТЕН” – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС
Відповідальний секретар Андрій КОЦЮБІНСЬКИЙ
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Іваненко Валентин Васильович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
Світленко Сергій Іванович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
Швидько Ганна Кирилівна – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Удод Олександр Андрійович – Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
Василенко Віталій Олександрович – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Поповський Анатолій Михайлович – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
Демченко Володимир Дмитрович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
Заверталюк Нінель Іванівна – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
Шепелєв Максиміліан Альбертович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
Токovenko Олександр Сергійович – Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Гнатенко Петро Іванович – Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Терещенко Алла Костянтинівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Степовик Дмитро Власович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Грица Софія Йосипівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Найден Олександр Семенович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
Китова Світлана Андріївна – Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
Шейко Василь Миколайович – Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
Коректор – Ірина Куд.

Представництва редакції:

у Києві – Юрій Завгородній. Т. 044-482-26-58, 050-469-88-63.
у США: Bahriany Foundation, INC. 8115 Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL. 60005-2749 USA. Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059;
з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
у Канаді: Mr. J. Stech, 80 Coe Hill Dr., Art. 414, Toronto, Ont. M6S 3C9, Canada;
у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Pedro Harletskei AL. Augusto Stellf eld, 795 80410-140 Curitiba, PR BRASIL;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia - 3046 T. & Fax: 03.93061997
у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/1, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska.
 Журнал надходить до секретаріату Президента України.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам. Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: “Бористен”, абонентна скринька 791, 49008, Дніпропетровськ, Україна.
Телефони: 050-340-28-27, (0562) 46-13-96.

Серія KB, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання вісімнадцятий.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація “Товариство шанувальників журналу “Бористен”, Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВИДАВЦІ: Дніпропетровська міська громадська організація “Товариство шанувальників журналу “Бористен”, національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

E-mail: borysten@a-teleport.com

Наша вебсторінка: www.borysten.narod.ru.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 30.06.2010 р. Формат 60/84/8, друк офсетний.

Умов. друк. арк. 2,79.

Зам. № 950. Тир. 1500.

ТОВ “Перша міська друкарня”.

Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

УКРАЇНО, ти - моя молитва...

Василь СИМОНЕНКО

Володимир КОЛОМІЄЦЬ

СЛАВЕНЬ

*Сто сот віків за нашим рідним словом,
Сто сот віків за оріяньським сном...
Але прокинеться наш дух сонцегрозиво,
І заговорять гори над Дніпром.*

*Іще не все загинуло, не все...
Іще нам небо благовіст несе:
Загнали сурми у золотосинь,
Що буде мати-лада, буде син.*

*Ще не на всьому виродження плями —
Туди, де вкаже Саваофів перст.
Зоря світанна світить над віками,
І не на всьому вже поклався хрест.*

*Правічну Правду благовіст несе.
Ні, ще не все поганьблено, не все,
Хоч як би не вправлялись у лайні
Золотосуми і майстри брехні.*

*Крізь темінь чужовір'я й чужораю
Росте Дажбожий спротив повсякчас:
Колядками-щедрівками він грає
І в'яжеться веснянками у ряст...*

*Іще не все споганено, не все.
Іще не все окрадено, не все.
Іще не все розтоптане, не все.
Іще нам небо благовіст несе!*

*У змозі Правда й Воля відродитись
І лицарство козацьке пресвяте,
Як заговорять рідним словом діти
І наша мова знову розцвіте.*

*Собою бути у своїй Державі
Нам долею дано, як плуг і меч.
Дивитись, дивуватись наше право
І діяти — злосили всупереч.*

*На ясні зорі і на чисті води,
Як сподівальним громом потрясе,
Ще вплинеш ти, змучений народом...
Бо Дия-Дива воля — над усе!*

ЗМІСТ

В. Коломієць, вірш. 2 с. обкл.

Зміст. О. Кучеренко, «ДТЕК подарував комп'ютерний клас НГУ». 1 с.

Інф. ДНУ, **Творчість та інтелект - для вирішення економічних завдань**; В. Лендич, С. Бурлаков, вірші. 2 с.

Н. Олійник, Н. Щербак, **«Зелене свято Гончарового дитинства»**. 3 с.

В. Перетятко, вірші. 4 с.

Ф. Сухоніс, **«Ріо-де-Укрaina»**. 5-6 с.с.

М. Дзоз, **«Як нам відбудувати країну?»**; Д. Ципленков, **«Вітаємо!»**. 7-9 с.с.

Інф. ГУОН ОДА, **«Дні слов'янської писемності...»**; Ю. Педан, **«Не забувай ні на хвилину свого призначення, Людино!»**; Світлана Мала, **«Осві-**

"БОРИСТЕН",
червень, 2010 р.

та. Кар'єра. Суспільство-2010...»; Наталія Дев'ятко, **«Дніпропетровщина приймає естафету»**; Є. Буря, **«Попереду - Дніпродзержинськ»**; Вікторія Лисенко, **«Новітні освітні технології...»**; Валентина Середня, **«Ми - за здоровий спосіб життя!»**; фототіформация. 10-14 с.с.

Наталія Федько, вірші. 15 с.

Інф. НГУ, **«Дженіфер Еррін: я хочу повернутися в НГУ»**; І. Заржицький, **«Попередження факторів, що провокують синдром "емоційного вигорання" у працівників соціально-культурної сфери»**. 16-17 с.с.

Інф. НГУ, **«Для навчального процесу»**; Інф. ДНУ, **«Мехмат - переможець національного гатунку»**. 18 с.

Л. Якобчук, Л. Хмельковський, **«Святе письмо в Україні»**. 19 с.

Наталія Андрищенко, **«Вчені прийшли до духовності»**; В. Мельник, **«Тернистий шлях до правди...»**. 20-21 с.с.

Даринка Сухоніс, **«Sao, Paulo і довга дорога додому»**; Лілія Коновалова, **«Європейські орієнтири криворізької молоді»**. 22 с.

Олександра Гаврилишина, **«Pro handmade, грибоферму і таке інше»**; М. Старицький, С. Бурлаков, вірші. 23 с.

І. Данилюк, **«До першої крові»**. 24-26 с.с.

Раїса Хейлик, **«Міст через океан»**. 27-28 с.с.

Інф. ДНУ, **«Молоді українські програмісти крокують до світової першості»**. 29 с.

Анна Трофимович, **«Європейські цінності та стандарти»**; Оксана Маковець, Ф. Степанов, М. Миколаєнко, вірші. 30 с.

В. Білінський, **«Країна Моксель-Московія»**; М. Корнієнко, **«Семінар для педагогів ПТНЗ...»**. 31-34 с.с.

Олена Швець-Васіна, Олесь Омельченко, вірші; усмішки. 35 с.

Г. Білоус, вірш; Наталія Михайловська, **«На природу!»**; некролог. 36 с.

Мудрість народів світу; реклама. 3-4 с.с. обкл.

ДОБРОДІЯННЯ

ДТЕК ПОДАРУВАВ КОМП'ЮТЕРНИЙ КЛАС
НАЦІОНАЛЬНОМУ ГІРНИЧОМУ УНІВЕРСИТЕТУ

В межах програми партнерства з вузами, Донецький паливно-енергетичний комплекс обладнав комп'ютерний клас в Національному гірничому університеті (НГУ, Дніпропетровськ).

«Енергетична компанія придбала 15 сучасних комп'ютерів, інтерактивну електронну дошку, проектор й іншу оргтехніку для навчання студентів кафедри підземної розробки копалин НГУ. Вартість устаткування склала 180 тисяч гривень.

Цей проект став одним з перших кроків в межах довгострокової програми партнерства, підписаної ДПЕК і НГУ в березні 2010 року», - розповів ректор НГУ Геннадій Півняк.

Паралельно йде виконання інших угод між компанією й університетом - формування «групи ДПЕК», студенти якої з вересня 2010 року почнуть навчання за програмою, підготовленою за участю кращих фахівців ДПЕК. Керівники компанії і вуглевидобувного об'єднання ОАО «Павлоградвугілля» (ДПЕК) візьмуть участь в роботі державних експертних комісій, а кращим випускникам профільних спеціальностей буде запропонована робота в ДТЕК. Також студенти вузу проходять виробничу практику на підприємствах компанії. «Програма співпраці ДПЕК з профільними вузами спрямована на скорочення розриву між теоретичними знаннями, які студенти отримують у вузах, і реальними вимогами роботодавців. Стратегія розвитку ДПЕК будується на використанні сучасних технологій. І наша мета - вже сьогодні, з студентської лави, почати підготовку фахівців, які завтра прийдуть працювати в ДПЕК. Ми розуміємо, що для того, щоб готувати кваліфіковані кадри, у вузі має бути хороша учбова база. Тому одним з перших кроків по виконанню умов договору стало придбання комп'ютерної техніки», - сказав заступник директора з управління персоналом ДТЕК.

Олександр КУЧЕРЕНКО, інфоцентр НГУ.
Світлана Світлани ТКАЧЕНКО.

• НАУКА

ТВОРЧІСТЬ ТА ІНТЕЛЕКТ – ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗАВДАНЬ

Нещодавно Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара приймав талановитих молодих економістів у рамках II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з економічної інформатики.

Перший етап відбувався на базі кожного ВНЗ і дозволив визначити переможців, які й взяли участь у другому, заключному етапі в межах усієї країни. Географічний ареал змагань досить широкий. Цього року гостями ДНУ стали 35 студентів з 15 міст та 23 ВНЗ. Взяли участь в олімпіаді з'їхалися кращі студенти-економісти з Києва, Харкова, Донецька, Вінниці, Сум, Полтави та інших міст України – представлені майже всі регіони.

Олімпіада проходила на базі економічного факультету ДНУ, а саме – кафебри комп'ютерної обробки фінансово-економічної інформації. Змагання проходились у комп'ютерних лабораторіях у два тури: перший – теоретичний, другий – практичний. На теоретичному учасникам були запропоновані комплексні тестові питання з основ економічної інформатики, системного забезпечення інформаційних процесів, сучасних технологій автоматизованої обробки економічної інформації. Завдання другого туру передбачало розв'язання п'яти задач з використанням персонального комп'ютера. Для цього були необхідні неабиякі навички роботи в текстовому редакторі, електронних таблицях, системі управління базами даних, Web-браузері; знання основ офісного про-

грамування та Web-дизайну. В цілому, за обидва тури олімпіади максимальна кількість набраних балів становила 250.

До складу оргкомітету і журі увійшли досвідчені науковці з різних ВНЗ України. Аналізуючи виконані учасниками конкурсні завдання, члени журі оцінювали ступінь самостійності мислення студентів, логіку викладання матеріалу, вміння формулювати правильні висновки та обґрунтовані пропозиції, володіння персональним комп'ютером і вміння застосовувати сучасні комп'ютерні технології при розв'язанні різноманітних економічних задач.

Після змагань відбувся концерт, який за традицією підготували для учасників олімпіади студенти економічного факультету ДНУ.

Як проходив заключний етап олімпіади цього року, розповіла завідувач кафебри комп'ютерної обробки фінансово-економічної інформації доцент О.М.Притоманова:

- Наш факультет має сучасну матеріальну базу, добре обладнані комп'ютерні класи; за роки існування випущено багато фахівців, знаних в Україні як спеціалісти високого рівня. Тому не випадково Міністерство освіти і науки України доручило саме ДНУ проведення протягом трьох років заключного етапу Всеукраїнської олімпіади з економічної інформатики.

Цього року олімпіада на факультеті проводиться вже вдруге. До нас приїхали дуже сильні студенти, з глибокими, ґрунтовними знаннями як теоретичних основ дисципліни, так і вмінням їх практичного застосовування. Виконання учасниками запропонованих на олімпіаді завдань вимагало від них творчого підходу і нестандартного мислення; студенти вразили нас оригінальністю у розв'язанні практичних задач. Ми побачили нестандартні підходи, які запропонували молоді люди, вміння обрати оптимальне рішення з декількох можливих. Тобто, участь в олімпіаді збагатила не тільки студентів, але й нас, викладачів.

На урочистому закритті II етапу олімпіади відбулося нагородження пе-

реможців, які отримали від оргкомітету дипломи та цінні призи. Першим став студент 2 курсу ДНУ ім. О.Гончара Костянтин Мірошніченко, призер олімпіади минулого року – він отримав зовнішній жорсткий диск; друге місце посів Олександр Каліберов (ХГУ „Народна українська академія”) – нагороджений бездротовою клавіатурою з мишою; третє поділили Андрій Столяров (АДІ ДВНЗ „Донецький національний технічний університет”) та Ксенія Байбуза, також студентка 2 курсу ДНУ, вони отримали USB флеш пам'ять. Всі учасники нагороджені грамотами.

Вітаючи учасників з високими результатами, декан економічного факультету професор С.О.Смирнов зазначив:

- Ви всі проявили високий інтелект, показали фундаментальні знання, що виходили далеко за рамки вузівської програми. Для того, щоб виявити переможців, навіть необхідно було провести додатковий тур – після перших двох турів результати були рівні. Це переконливо свідчить про те, що у нас в Україні добре готують студентів з економічної інформатики. Оргкомітет олімпіади обов'язково направить листи подяки ректорам кожного закладу. Чекаємо на вас наступного року.

Учасники відзначили високий рівень організації та проведення олімпіади і висловили думку, що такі зустрічі повинні продовжуватися, бо вони вкрай потрібні для фахового зростання.

Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім. О.Гончара. □

• ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Володимир ЛЕНДИЧ

***

Чебер,
Чебреку,
Чебрець,
Утікай наузбіч!
Днів серпневих мчить гонець -
Пил встає до тучі.
В даль яку летить? Чого?
Не питай у нього!
Обпалив гінця вогонь
Серця молодого.
Чебер,
Чебреку,-
Чебрець...
Дівчина у житі:
- Як тебе зовуть, гонець?
- Запитай в блакиті.

Сергій БУРЛАКОВ

***

Кинь сумувать - калюжниця цвіте,
Вилискує вологою красою,
Хоч небо хмари затягли, як тенд, -
Вона горить і світиться росюю.
Цей незбагнений погляд чистоти
Всотай у плоть, окинь, як слід душею.
Від чистоти не м'якшали кати,
Зате поети захилялись нею.

УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Рідна моя мова!

Своя, не вкрадена, не дана,
Ти вийшла з маминого слова -
Барвіста, чиста, бездоганна,
Дзвінка і промениста,

Як золоте намисто,
Висока, вільна як пісні,
Ти гідна слів любові
І як дощі рясні
На висохлому полі
Життя вертають житу,
Твоя джерельна сила
Думки здійма на крила!
Ти полетиш по світу
В дівочих голосах,
Сльозою на очах
На чужині озвешся
В серцях синів,
І до останів днів
Зі мною і поплачеш, й посмієшся...

ЗЕЛЕНЕ СВЯТО ГОНЧАРЕВОГО ДИТИНСТВА

Суха. Мальовниче селище на Полтавщині з чарівними, безмежно доброї душі мешканцями, батьківщина Гончарового дитинства, куди його, двохрічного малюка, після смерті мами привезли з Дніпропетровщини до бабусі. Тут він бігав по зеленій травичці босими ногами, збиваючи росу, дихав прозорим чистим повітрям, яке щедро наділило його літературним талантом.

Щорічно на Трійцю біля музею О.Т. Гончара збирається багато гостей, щоб вшанувати пам'ять видатного письменника: керівництво Полтавської міської адміністрації, ректор Національного Полтавського педагогічного університету ім. Коваленка професор М. І. Степаненко, викладачі та студенти Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара, представники Дніпропетровського гірничого університету. Гості з Кременчуцького педагогічного училища та козацький осередок підготували цікаву художню програму з українськими піснями, тематичними поезіями. Співали українських пісень. Спогадами про зустрічі з Олесем Гончаром поділився професор Дніпропетровської юридичної академії А. М. Поповський.

зустріла 96 весну. Вона також зачаровувала своїми теплими спогадами про Олесь, пам'ять про якого свято береже. Студенти та викладачі ДНУ є частими гостями у садибі Олександра Терентієвни.

Приїхала до батьківщини свого дідуся онука Олесь з родиною, авторка історичних повістей для дітей, публіцистики українською та англійською мовами.

За святковим столом гості співали улюблені українські народні пісні Олесь Гончара. Щиру подяку за проведення чарівного свята висловили директору музею О. Гончара Т. В. Бондаревській та родині письменника.

Наприкінці зустрічі всіх гостинно пригощали святковим короваєм.

Цього дня раділи не тільки присутні у розкішних вишиванках, а разом з ними і природа: буяли навкруги квіти, світило сонце. Разом з ними радів Олесь Терентієвич, подавши звістку теплим весняним дощиком, а ласкаве сонечко посміхалося і зігрівало Собори наших душ.

Хай завжди квітне доріжка до творчості О.Т.Гончара для наступних поколінь, для молоді, про яку письменник завжди дбав і дарував їй континенти сонячних надій.

На світлинах: свято відкриває директор музею ім.О.Гончара **Т.В.БОНДАРЕВСЬКА**; Полтавщина вітає **О.Т.СОВУ**; правнуки.

Н. ОЛІЙНИК, Н. ЩЕРБАК,
Центр гуманітарних проблем освіти
ДНУ
ім. О. Гончара.

Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара звітував про велику плідну роботу, яка ведеться на кафедрі української літератури: наукові конференції, щорічні Гончарівські читання в іменній аудиторії, покладання квітів до погруддя О.Гончару, встановленого на фасаді корпусу №2 ДНУ (скульптур В.П.Небоженко), студентами факультету проводяться глибокі розвідки творчості письменника, до 90-річчя Майстра науковцями кафедри видано книгу про його життєвий і творчий шлях «Сторінки історії: Олесь Гончар», сумісно з інформаційним агентством ДНУ створено документальний фільм «У всякого своя доля і свій шлях широкий...». Ми пишаємося тим, що університет з 2008 року носить ім'я нашого славетного випускника, всесвітньовідомого письменника Олесь Гончара. Теплі та щирі стосунки у нас склалися з дружиною О.Гончара Валентиною Данилівною Гончар, яка поповнює безцінними матеріалами архіву іменної аудиторії О.Гончара.

Дорогим гостем на святі була сестра Олесь Гончара Олександра Терентієвна Сова, яка цього року

• ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ

ЦАРІВНІ ПЕТРИКІВЦІ СВАТ

Василь Перетятко - постійний автор часопису "Бористен". Сюжети на теми аграрної політики, соціально-економічний розвиток українського села, нариси про наших сучасників привертають увагу читачів.

А поезії Василя Перетятка позначені самобутнім поетичним образним баченням навколишнього світу.

Оригінальне поетичне вирішення знаходять одвічні теми кохання, любові до рідного краю.

Автор родом з козацького краю, з села Шульгівки Петриківського району. Козацький дух волі, любові до життя наповнює кожний рядок віршів автора.

Незабаром у видавництві "Пороги" вийде друком перша книга поезій, новел, повістей, документальних нарисів "Доля-кутя".

Пропонуємо новий цикл віршів Василя Перетятка "Петриківські мотиви". Почитаєте і зрозумієте, що автор, справді царівні Петриківці сват.

Фідель СУХОНІС.

Василь ПЕРЕТЯТКО

ХТО Ж ЗАБУДЕ
ПЕТРИКІВКУ ОТАКУ

Петриківські молодиці
Печуть добрі паляниці.
Каравай, каравай,
Не сиди у хаті,
Йди - гуляй!

Висить глечик на гілці -
Ярмарок у Петриківці.
І зерно, і пшоно,
Жито і овес.
І курчата, і качата,
Кози й поросята,
Гуси, кури і півні,
Хто хоче, той рідний брат
свині.

Тут млинок і шинок,
Бублики й книші.
Вороги уже товариші.
Розпивають мирову,
Вчать вдень бачити сову.
Тут і сало, і ковбаси,
І для красунь прикраси.
Карапуз на каруселі,
Дівчата веселі,
Заграють до парубків.
Знайшов жінку, хто хотів.

Добрі паляниці,
Красиві молодиці,
Комусь сняться ще кислиці,
Висить глечик ще на гілці,
Ярмарок вирує у Петриківці.
І мале петриківча
Кружляє у танку -
Вже дівча.
Хто ж забуде
Петриківку отаку.

У ЦЕБЕРІ ХОЛОДНА
ХЛЮПАЄ ВОДА

Наснилися мені перепела,
І як куріпка кульгає від гнізда,
Наснилося і як яблуна цвіла,
Як у цебері хлюпалась вода.

Наснилася мені твоя хода,
У лузі край села,
Як ти дурне теля вела.
І по селу сорока вісті понесла.

Що я з тобою у скошеній траві
Ласував черешнями із саду,
Зацілував тебе я до крові
І яблука сміливо із пазухи краду.

Наснилися мені перепела.
Пташеня десь випало із гнізда.
Ти не держи на мене зла,
У цебері холодна хлюпає вода.

САДІВНИКІВ
ОТАМАН

Івану Ярмолюку -
кращому садівнику України,
голові фермерського
господарства "Відродження"
Петриківського району

Я бачив сад,
Я бачив диво,
Зелений скарб,
Кажу сміливо.
Там полуниці,

У пазусі полів.
Там молодиці,
Яких і бог хотів.
Там черешні -
Небес чорні очі.
Там черешні -
День серед ночі.
Там яблука
Зелений рай.
Там дух блука-
Присядь і заспівай.
Є такий сан -
Чарівник землі.

Звуть просто Іван -
Господар землі.
Садівників отаман.
Радіють в Петриківці
У Івана урожай.
Радіють в Петриківці,
Ти, козаче, грай.
І тепер видно, чути,
І Дніпро ревуче,
І в саду калину,
І всю нашу Україну.
Я бачив сад,
Я бачив диво.

СОНЦЯ МАЛО

Мені сонця мало,
Я свічку запалю,
Я ніч згублю,
Я день шукаю.
Мені сонця мало,
Догора свіча,
Зорі змерклі,
А ти у пеклі,
Мов курча,
Зі мною віч-на-віч
Зустрічаєш ніч,
Ще день не скрес,
А я воскрес.
Молюсь.
Мені сонця мало,
Палю свічу.
Боюсь,
Молюсь!
І день не день,
І ніч не ніч.
І ти не ти,
І я - не я.
Боюсь,
Молюсь!
Пожовклий пеня
Підсунув в піч,
Палає ніч,
Тікає ніч,
А сонця мало,
Я свічку запалю,
Боже, тебе я не люблю,
Мені сонця мало,
Я свічку запалю,
Втоплю серце в казані,
Чи любиш?
Скажи мені!
Мені сонця мало,
А тобі? Скажи мені:
"Нам сонця мало,
Я свічку запалю,
Бо я тебе люблю".
Роса вже спала,
Пошлю гінця,
Підемо до вінця.
Нова роса впаде.
Уже нема тебе ніде,
Вже літо переспало
І знов мені сонця мало.

ПЕТРИКІВСЬКІ
МОТИВИ

У славній Петриківці
Бузина цнотлива у фаті.
Троянди п'яний аромат.
А я кум королю
Царівні Петриківці сват.
Літо у селі.
Квочка і курчата,
Пляшка розпочата,
У лузі припнуте теля,
Спека.
Самотній журавель.
Корівок напуває.
Доглядають лелеки
немовля,
На спів зірвався
Півень у обід.
Склика гарем,
А в мене щем.
Коса до долоні прилипа,
Пахне скошена трава.
У городі цнотлива бузина
Ховає фату
В трояндові куші,
Веселі грози і дощі,
Вареники із вишнями й борщі
На столі в саду.
І я із бузини
До тебе із трояндами іду.
А ти посміхнися дівці,
Як не як, а ти - у Петриківці.

Фідель СУХОНИС

РІО-ДЕ – УКРАЇНА

(Продовження. Початок у попередніх номерах)

Частина четверта

Психологи свідчать, що яскраві, світлі барви сприяють покращенню самопочуття людини, його доброму життєвому тону. Напевно, що воно й справді так. Пригадаймо як нелегко і невесело буває на серці у дощову пізню листопадову пору, коли, як сказав класик, не знаємо ж, коли сонце й посміхнеться. Або короткими зимовими днями та ще не рідко в Україні у відлигу, коли сірі фарби, здається, огорнули всю землю від краю до краю.

В Бразилії ж багато яскравих кольорів та щедро південного сонця. А ще тут неозорі зелені безкраї, буйство трави, рослин, дерев. Навіть національний прапор Бразилії являє собою зелене полотнище з жовтим (золотим) ромбом посередині. В центрі ромба знаходиться синє коло, всякне двадцятьма сімома білими зірками і облямоване білою стрічкою з гаслом *Ordem e Progresso* ("Порядок та поступ"). Зелений і жовтий — національні кольори Бразилії. Зелений символізує лісові багатства Амазонії, жовтий — запаси золота, завдяки яким країна утримувала світову першість у золотовидобуванні протягом XVI-XIX століть. Зірки п'яти різних розмірів повторюють розташування зірок у небі над Ріо-де-Жанейро під час проголошення Бразильської республіки о 9:22 ранку 15 листопада 1889. Кожній з 27 зірок в дев'яти сузір'ях відповідають 26 штатів і один федеральний округ.

Між іншим, до приїзду в цю країну я навіть не замислювався, а що власне означає слово Бразилія, чи має воно якусь етимологію тощо. Показуючи нам найбільше місто країни, урбанізований монстр Сан-Пауло почесний консул України Жорж Рибка дещо пояснив. Виявляється, так називалося колись дерево цінної червоної породи, що росло лише у цих краях. Його деревина була настільки гарна для виробки меблів та інших речей, що за дуже короткий час унікальну фауну просто знищили. Вочевидь, що десь чи то у Європі, чи у

самій країні ще залишилися меблі, виготовлені з дерева, котре дало назву цілій великій країні. Та, звичайно, дуже шкода: вже ніхто не зможе постояти під вітами дерева бразилія.

Нині в країні, можливо, що через гіркий досвід минушини, бережливо ставляться до природи. Тут існує ціла державна програма щодо екологічної безпеки держави. Освітні програми на телебаченні, у школі формують у бразилійців почуття відповідальності за природу, котра така щедро у їх рідному краї. Звісно розповідь про тутешню природу і фауну може бути невичерпною. Адже, напевно, не має у світі іншої країни, де був би такий багатий спектр рослинного і тваринного світу. Унікального і неповторного світу в нашому спільному домі під назвою планета Земля.

Скажімо, лише сосна араукарія є справжнім витвором природи. Нині вона охороняється державою. І, між іншим, росте лише у штаті Парана. Ось так вирішив Всевишній і перечити його волі людина не має права. Уявіть собі парасольку заввишки більш як десять, а той більше метрів. Вочевидь вражає. А саме так виглядає знаменита сосна араукарія, колючі гілки якої, немов виведені рукою вмілого кресляра діаметрально розходяться від верхівки стовбура паралельно землі в усі боки. І виключно лише на горі. На решті стовбура жодної гілочки!

І все ж таки не втомлююся зазначати, що найбільшим дивом у цій країні були для мене наші люди - українці. Адже більшість з них ніколи не бачили, не були в Україні. Статистика свідчить, що лише 7 відсотків наших людей, що нині мешкають у Бразилії, народилися в Україні. А значить більшість мову, історію, культуру рідного краю вивчали у родинному колі чи в кращому випадку в недільній школі. Хотів би з огляду на це підкреслити, що попри потенційну економічну могутність Бразилії, доволі влаштований сьогоднішній день для життя пересічної людинності ця країна не відрізняється

Автор висловлює щиросердну подяку пану Євгену Суру (Атланта, США), без допомоги якого була б неможлива поява цих нотаток.

таким достатком і вигодами, як, наприклад, США чи Канада. А раніше було ще складніше. Особливо для перших поселенців, котрі найбільше перебували до штату Парана ще наприкінці 19-го століття. Тоді ці місця були малозаселені, абсолютно не знайома природа та обставини побуту для переважно простих, неосвічених галичан творили перші роки життя у суцільне випробування. Дехто не витримував і навіть повертався назад до безземелля і нестатків в Україну.

Я декілька раз подумки порівнював наскільки різнилася наша подорож порівняно з тим як відправлялися у пошуках кращої долі наші люди. Ми, відлітаючи з України, по можливості розписали кожен день нашого побуту в Бразилії. Електронна пошта надавала можливість не лише скласти графік відвідин, замовити квитки на міжнародні та внутрішні авіарейси, забронювати готелі, а й віртуально навіть пройти тими вулицями і відвідати міста, де планували побувати. А що могли знати про свою подорож перші емігранти? Напевно, що дуже і дуже мало. Бували випадки, коли, відпливаючи з Європи до Америки, вони перебували на місці призначення, а там їх вже ніхто не чекав. Часи тоді були не певні, влада у молодій португальській колонії мінялася дуже швидко, а корабель перетинав Атлантику не один місяць. Скільки наших людей загинуло, обживаючись на новому місті, напевно, достеменно не знає ніхто. Епідемії, тропічний клімат, ворожість місцевого населення - все це вкрай утруднювало влаштування в новому місті. Що допомогло встояти, не заломитися, не впасти у відчай? Очевидно, що працьовитість, наполегливість та рішучість наших людей. Адже рушали у далеку путь найбільш відважні та не ледачі.

І ще допомагала українцям правдива побожність. Оселившись в буквальному сенсі посеред дикого лісу, фактично сам на сам з несприятливими обставинами піонери-емігранти найперше споруджували церкву. Не дивно, що з першими поселенцями прийшли до

Бразилії і українські священики. Про все це думалося мені, коли ми їхали з головою Українсько-Бразильської репрезентації Віторіо Соротюком до єпископа-еміріта (так прийнято називати священнослужителів на пенсії) владики Єфрема. Було це в Курітібі, столиці штату Парана, де традиційно утворилися центри українського етнічного та релігійного життя в Бразилії. Незнайомі, вперше бачені вулиці відрізняє помітна строкастість. Є у них певний присмак України. Розкішні, за високим парканом будинку, деякі з яких навіть оточені електричним дротом, очевидно під напруженою чергуванням, що доволі скромними хатами, а то й відвертими хижками.

Хоч, на відміну від наших країв, посілість тут більш все таки окреслені. Здебільшого багаті побіля багатих, бідняки туляться одне до одного. У нас подібне, як на мене, лише у стадії формування. Нерідко будинок-фортеця, наприклад, у Дніпропетровську може бути по сусідству з хатинкою часів "розвинутого соціалізму". Контраст настільки різкий, що попри безпорадність комуністичної ідеї та її апологетів в Україні лєнінці й по-сьогодні мають шматок свого електорального пирога. І причина того не лише в низькій громадській та національній свідомості доброї половини України, а й безталанності влади. Адже будемо відверті: за 19 років незалежності у значній мірі нічого для кращого життя людини не було зроблено. А ось сусідня Польща, котра мала гірші після доби "соціалістичного табору" стартові можливості, набагато більше наблизилася своїх громадян до цивілізованого життя.

Та повернемося до Бразилії. Посілість владики Єфрема не вражала великими розмірами, але приваблювала впорядкованістю, чистотою і, як сказав, певною вишуканістю. Цікаво було помітити, що біля паркану точнісінько як в Україні, дозрівали підв'язані до довгих палиць помідори. Вочевидь, що у себе на історичній, так би мовити, Батьківщині чуються вони комфортніше. Металева, високу хвіртку відкрив нам сам господар.

Кремезний, козацької статури чоловік, з виразними, крупними рисами обличчя, простягнув руку і зовсім не по-чернецьки, відчутно і прихильно потис мою праву руку. Лише побачивши цю людину, хотілося вже подякувати. Подякувати за її впевнений та гарний вигляд у таких доволі поважних літах, як не як уже минуло вісімдесят. Однак, чи то побожний спосіб життя, чи міцний родовід зберіг у такому віці владиці Єфрему і ясну думку, і добру фізичну форму й цікавість до життя. Подиву гідна була так само мова господаря привітного будинку. Владика Єфрем належав вже до третьої генерації українських поселенців у Бразилії. До Південної Америки виїхали його дід і бабця як по батьківській так і по материнській лінії. Але рідне слово у вустах бразильського українця було кришталеве чисте і дзвінке. Я не міг приховати свого здивування:

- Владико, яка у вас природна і гарна українська. Немов би все життя прожили не в Бразилії, а десь на Полтавщині чи Галичині...

У відповідь владика Єфрем тепло посміхається.

- Я весь час був серед наших людей. Служив їм і жив заради них. Як же я можу погано знати рідну мову?!

Щоб більш повно осягнути громадську та душпастирську діяльність владика Єфрема слід усвідомити такий факт. У Бразилії як, між іншим, у більшості країн поселень українців всі етнічні установи та організації діють з ініціативи та під проводом Української Католицької Церкви. Я б аж ніяк не хотів применшити роль і Української Православної Церкви. Однак якраз в Бразилії вона набагато менш чисельна й не має такого значення в житті громади як католицька. Так історично склалося і це аж ніяк не повинно вносити якийсь негатив поміж вірними обох національних Церков. Адже засадничим для їх існування є якраз український чинник, традиційна складова в їх діяльності. Тому кожний, хто вболіває за тяглість української справи в країнах, може з вдячністю схилити голову перед священством та архієреями УКЦ. З огляду на це сильна і дієва національна Церква зможе зберегти і примножити життя в українській громаді Бразилії.

- То чи не западає нині

церква, котрій ви присвятили життя на тутешніх теренах? - цікавлюся у владика Єфрема, коли ми втрох я, господар і Вікторію Соротюк вмощуємося в чепурненській вітальній кімнаті на другому поверсі будинку.

У відповідь владика спочатку витримує деяку паузу, мабуть, обмірковуючи питання. А потім докладно і неспішно, гарно поставленим голосом багатолітнього архієрея починає відповідати. У мене зберігся фрагмент диктофонного запису з мовою владика Єфрема. Гадаю, що варто його подати без купюр.

На світліні: **владика Єфрем та голова Українсько-Бразильської репрезентації Вікторію СОРОТЮК.**

Фото автора.

- Під оглядом матеріальним наша Церква у Бразилії видається повністю забезпечена. Годі мабуть знайти другу країну у світі, де Українська Католицька Церква мала б таку матеріальну базу як у Бразилії. Стоять однак перед нею також небезпеки та виклики. Першим викликом є мова. Головно молоде - четверте чи п'яте покоління - зроджене та виховане далеко від Батьківщини, має вже проблеми зі знанням української мови. Тому щораз частіше у наших церквах проповідується та частинно, чи повністю, служиться у португальській мові. Одночасно наші вірні не перестають бути свідомими свого українського походження. Другим загрозенням є внутрішня міграція. Люди, головню молодь, які жили досі у ізолюваних від світу колоніях, переселяються до великих міст, де важче зберегти свою ідентичність. Щоб допомогти їм, Церква іде за ними. У двохмільоновій Курітібі сьогодні три парафії та кільканадцять дочірніх церков.

Викликом для нашої Церкви у Бразилії є також

потреба віднайдення та повернення до своєї східної церковної і обрядової ідентичності. На протязі ста років, з огляду на велику віддачу, наша Церква у Бразилії мала дуже мало контактів з Церквою в Україні. Зберегла вона свою літургійну спадщину майже у незмінній формі, при найменше від двадцятих, чи тридцятих років минулого століття. З одного боку має вона велике багатство, яке допомагало і далі допомагає у духовному розвитку вірних, але з другого боку, у деяких аспектах, Церква у Бразилії відрізняється різко від нашої Церкви в Україні та

тура, правдива, а не перевернена на догоду сусідам історія. Чимало цікавого можна було побачити в домі владика. Разом з традиційними для кожного українця вишивками, портретами героїв визвольних змагань, українських - гетьманів самостійників багато картин. Одна з них, як на мене, доволі поетично і художньо передає краєвид стародавнього галичанського села. Ось лише одна зовсім незрозуміла деталь. Земля побіля газдівських осель червоного кольору, немов у Бразилії. Виявляється, картину цю малювала місцева художниця, українка за походженням. Вона доволі точно передала за описами владика усі деталі села його предків на Тернопільщині. А ось землю намалювала таку як бачила з дитинства - червону. Напевно, що невідомо було талановитій художниці так звичну для України річ - земля наша з чорноземів. Майже навпроти будинку владика Єфрема якась занедбана хижка. Але на подвір'ї доволі велелюдно та ще й автівка виблискує полішуваним металевим тілом.

- А хто ж у вас тут за сусіди? - цікавлюся у господаря.

- Різного роду люди. Адже на загал Бразилія країна емігрантів. Ось бачите ті, що напроти, мають південне коріння. У них кожен день свято. Добре, що тут зимно не буває, а то, мабуть, через зогнілий дах вже зорі видно. Та сусіда не дбає: за якісь статки купив стареньку автівку, пиво, музика. А що буде завтра він абсолютно не думає. Наш нарід не такий: працьовитий, відповідальний та думає не лише про себе, а й про іншого...

Відлітаючи за кілька днів з Сан-Паулу в Україну, я прикрашав нудний і тривожний час перельоту переглядом книги «100-ліття українців в Іваї і один з його уродженців». На другий, чистий сторінці обкладинки книжки було від руки написано: «Дорогому другові Фіделю Сухоносу на незабутній спомин з нагоди нашої зустрічі. Курітіба. 14.3.2010. Владика Єфрем». В моїй бібліотеці є різні книги. Але ось ця від архієрея українця в Бразилії займатиме у ній особливе місце.

Далі буде

Микола
ДЗОЗ

• НА ПЕРЕХРЕСТІ ДУМОК

ЯК НАМ ВІДБУДУВАТИ КРАЇНУ?

Або: де собака заритий розквіту України?

Розвал Радянського Союзу приніс Україні, з однієї сторони, довгоочікувану і віками омріяну незалежність, з іншого боку, зруйнував політичну, соціальну і економічну модель суспільства. Крім того, було зроблено фатальну помилку - це відсторонення старих, але професійних кадрів управління економікою і суспільством. Шахтарська приватизація породила безлад. Одні багатіли, решта приречені на злидні. Практично повністю знищені інститути управління державою. Заводи, фабрики, навчальні і наукові заклади, інститути управління державою опинилися під керівництвом абсолютно не підготовлених, непрофесійних кадрів. Слони у посудній лавці. Непродумана модель роздержавлення привела практично до повного знищення сільського господарства і промисловості. Як наслідок падіння конкурентоспроможності вітчизняних товарів, майже повне знищення нашої екологічно чистої і якісної сільськогосподарської продукції, розвал усього виробництва, закриття шахт, хімічних, машинобудівних та інших галузей народного господарства, — це наслідки помилок допущених в 90-х роках. При цьому, ця хвороба, так як вона носить інкубаційний характер, з кожним роком буде проявлятися все більше і більше. Ось декілька прикладів.

Якщо за радянські часи ми весь час працювали над тим, щоб добитися коефіцієнта змінності машинного обладнання 10 років, а в розвинутих країнах він дорівнює 5 рокам, то зараз взагалі забули що це таке, і, як наслідок, практично повністю фізично і морально зношене обладнання, ми вимушені констатувати, що наші підприємства доживають свого віку.

Практично більшість підприємств металургійної, хімічної, нафтопереробної та інших галузей знищуються в результаті не оновлення обладнання і технологій.

Кошти, отримані від цих підприємств, вкладаються, як правило, в торгівлю низькопробною продукцією іноземного походження і в нерухомість.

Ще гірше відбувається в сільському господарстві. Забуті поняття «сівозміна» і «пари». Фермер, якому земля практично не належить, фактично зацікавлений тільки в одному - в максимальному прибутку з цієї землі сьогодні, так як завтра ця земля буде належати другому.

А що робити з тваринництвом, яке завжди було збитковим? Адже це призвело до падіння виробництва в цих галузях в десятки разів.

Бюджети малих міст, районів і селищ, як правило, є збитковими не тому, що вони є дійсно такими, а тому, що місцева влада мало зацікавлена в наповненні бюджетів, вона безвідповідально ставиться до джерел наповнення таких, як продаж та оренда землі, побудова підприємств, створення робочих місць та інших. Так, багато об'єктів господарювання розміщуються в одному місці, а зареєстровані і платять податки зовсім в іншому.

Держава, яка має величезні запаси корисних копалин, найбільші в Європі запаси чорнозему, не повинна знаходитися в одній групі з самими відсталіми країнами світу.

Який же вихід, які задачі потрібно вирішити, щоб відбудувати державу?

По-перше. Потрібно осмислити і якомога швидше вирішити питання суспільно-політичного устрою держави. Ми повинні чітко зрозу-

міти, що наше суспільство знаходиться на тому етапі розвитку, що на сьогоднішній день наша держава не може бути ні парламентсько-президентською, ні тим більше парламентською. Ми, по-перше, ще не досі до цього етапу розвитку ні морально, ні по рівню виховання. По-друге, лозунг «Вся власть советам» кожен раз витягувався в Росії на поверхню, коли потрібно було розвалити державу. Це було в 17 році, і це повторилося в 90-х роках. Автоматично перенесене з Радянського Союзу триєвд-дя: генеральний секретар (президент), Верховна Рада, Рада (кабінет) міністрів, яке привело до розвалу Радянського Союзу, негативну роль відіграє і сьогодні.

Хочемо ми того, чи не хочемо, але щоб відбудувати сильну державу, ми повинні певний час мати президентську форму правління.

Одночасно потрібно вирішити питання відбудови чіткої президентської вертикалі. Функції прем'єр-міністра і президента потрібно об'єднати.

Верховну, обласні, міські, районні та сільські ради взагалі потрібно реформувати, вони не повинні перетворюватися в клуби по інтересам.

Друга задача, яку потрібно в першу чергу вирішити і без якої ми не можемо рухатися вперед — це рішення кадрового питання. Підприємствами і галузями повинні керувати не довірені особи, а професіонали. Чітку систему підготовки і резерву кадрів, яка діяла в Радянському союзі потрібно відновити якнайшвидше.

Ми завдаємо великої шкоди державі і тим людям, в трудових книжках яких перший запис, міністр.

Наступний комплекс задач, який потрібно нам вирішити, щоб врятувати країну, полягає в виборі основних напрямків відбудови економіки і концентрації зусиль на їх вирішення.

Перш за все потрібно позбутися енергетичної залежності. Дане питання лихоманить суспільство і промисловість, і це в той час, коли за запасами кам'яного вугілля, газу, урану ми далеко не останні у масштабах планети, і вже сьогодні ми отримуємо стільки електроенергії, що третину його не використовуємо і за безцінь продаємо за кордон.

Хоч і важко в наляканій Чорнобилем Україні ратувати за атомну енергетику, її потрібно розвивати в першу чергу.

Зараз мирних ядерних реакторів найбільше у Сполучених Штатах — понад 110. Другою за насиченістю енергоблоками, заправленими атомним паливом, є Франція. Вона першою почала відмовлятися від теплових електростанцій, вважаючи їх не лише більш витратними, але й занадто шкідливими для довкілля. Атомні реактори безпечніші і чистіші. А третя держава, котра теж давно орієнтується винятково на атомну енергетику — уявіть собі, Японія. Хіросіма та Нагасакі її не злякали. Далі йдуть Англія, Канада, Росія, Німеччина, Швеція та Південна Корея...

У перший рік нашого вже третього тисячоліття — тобто у 2000-му — вчені світу збиралися на „секретну“ нараду, аби спрогнозувати, які найближчим часом переміни чекають на людство у зв'язку з тим, що традиційні джерела одержання енергії, коли спалюються органічні копалини на зразок нафти, газу чи вугілля, швидкими темпами вичерпуються. За їх прогнозами, до середини вже XXI ст. споживання енергії на планеті зросте вдвічі. Звідки ж її черпатимуть? На цей рахунок теж є прогноз: незабаром менше 20 відсотків населення землі житиме в енергетично-забезпечених країнах. Вони споживатимуть левову частку енергії, яка вироблятиметься на планеті. А 80 відсотків землян будуть приречені жити в країнах, яким перепадатиме те, що протікатиме кризою пальці. І поділ на „білих“ та „чорних“ вже почався, треба мерщій стрибати на підніжки потягу, який чимдуж набирає швидкість. І останнє з того, що передбачають вчені: майбутнє винятково за атомною енергією, альтернативи поки що не винайшли і невідомо, коли винайдуть.

Микола Онікійович Дзоз народився в 1947 році в селі Гречане Петриківського району Дніпропетровської області в сім'ї колгоспника і вчительки.

Закінчив фізично-технічний факультет Дніпропетровського державного університету. Працював вчителем фізики і математики, інженером-конструктором, завідувачим сектором, начальником відділу, науковим керівником, головним інженером, генеральним директором заводу.

Учасник багатьох полярних, у тому числі міжнародних арктичних експедицій.

Доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної геологорозвідувальної академії.

Автор більш ніж ста винаходів та наукових робіт. Депутат Дніпропетровської обласної ради V скликання. Голова фракції БЮТ. Генеральний директор ТОВ "Завод нових технологій".

Діючі й розвідані в Україні родовища уранової руди належать до найбільших у світі. У найближчі сто років потенційно маємо шанси залишитися серед країн з потужною атомною енергетикою. Ось тільки за 17 останніх років, себто за роки незалежності, не тільки не приростили атомний потенціал для отримання електроенергії, а навпаки, втричі згорнули його.

А одна з "таємниць", якою колись пишалась наша Дніпропетровська область, була пов'язана з добутком тут уранової руди. Ще до Другої світової війни шахти північної околиці Криворізького залізничного басейну натрапили на її поклади. Поблизу тоді ще селища Жовті Води і відкрили перші промислові запаси ядерної сировини. Незабаром і виник Східний гірничо-збагачувальний комбінат і Український науково-дослідний та проектно-розв'язувальний інститут промислової технології. Невдовзі ще кілька родовищ відкрили, переважно в сусідній Кіровоградській області - Новокостянтинівське, Смолинське, Ватутинське, Мічуринське.

Звідси, з-під Жовтих Вод, і термінового відновлення роботи Придніпровського хімзаводу потрібно розпочати національну битву за визволення країни від енергетичної залежності. Треба відновити всі уранові виробництва; побудувати завод по виробництву твелів; покінчити з практикою продажі сировини, а потім попадати в залежність від Росії і купувати в неї за величезні кошти ті самі твेलі, виготовлені з українського урану. Треба негайно розробити комплекс заходів на відновлення Придніпровського хімічного заводу, а також інших заводів задіяних в цьому виробництві урану, золота і рідко земельних металів. Уран, золото і рідко земельні метали завжди поруч. Вкладання коштів в цю галузь економіки принесло колосальні прибутки.

Крім того, проблема екологічної катастрофи, яка склалася в Дніпродержхімську, ніколи не буде вирішена, скільки б ми не виділяли коштів на різні моніторинги і створення все нових і нових контролюючих і досліджувальних структур, якщо не відновити роботу Придніпровського хімзаводу.

І знову тут, як показовий приклад, стоїть кадрове питання. Уранове виробництво - це галузь, де дійсних професіоналів взагалі одиниці, і тому зовсім незрозуміло, що легенда світового уранового виробництва, „останній із могокан“ в Україні, лауреат державних і іменних нагород, професор Юрій Коровий пе-

редає свої знання в ядерній галузі китайським студентам.

Тепер про вугілля. Невже воно дійсно є панацеєю для українців, як від світової економічної кризи, так і домашньої, енергетичної. Але ж ще до недавніх пір ми раз у раз чули, що у нас, на жаль, переважають нерентабельні шахти, і нічого не залишається, як їх закривати. Не одну, до речі, й закрили.

Здається, логіка залізна. Вугільне гірничо-видобувне виробництво, з одного боку, в Україні справді застаріле. З іншого, діючі шахти переважно сягнули надлибін, кілометрових і більше, де якість кам'яного палива значно гірша, а виймати його звідти значно складніше. Тобто піднімати вугілля на-гора за таких обставин немає сенсу. У нас серед власних запасів енергетичної сировини 98 відсотків припадає на вугілля - це очевидність, від якої нікуди не подітися. Тому сьогодні без будь-яких обмовок можна казати, що то була фатальна помилка, якщо й не підступна недалекоглядність та недолугість, навіть безпомічність державних мужів, коли прикінці минулого століття за підказками іноземних експертів та радників — щоб інтегруватися у світову економіку! — в Україні заходилися виводити з ладу шахти. Якщо наприкінці радянської епохи ми добували 220 мільйонів тонн кам'яного палива на рік, то зараз добуваємо менше 80 мільйонів. Але і це ще не все.

Доводиться відкривати один досі маловідомий, але „пікантний“ факт. За десять літ до зникнення СРСР в Україні було утворено дуже авторитетну і серйозну робочу комісію, якій доручили розробити програму з „розвитку та інтенсифікації виробничої діяльності шахт вугільної промисловості“. За всю історію вітчизняного вуглевидобутку вперше заважали глобальної ясності щодо його перспектив. З тих же міркувань дороговизни видобутку з глибоких горизонтів воліли докопатися ясності, варто чи не варто продовжувати віку копалинам? Очолював комісію наш земляк Гліб Пінковський - унікальний знавець своєї справи, шахтобудівник №1 в масштабах всього Союзу РСР.

Комісія провела величезну роботу. Здійснила аналіз усіх без винятку аспектів функціонування складних і не схожих між собою підземних виробництв з видобутку палива на 198 діючих на той час шахтах України. Досі настільки повної картини у нас просто не було.

На базі ДніпроНДІенергопром було створено групу; яка незабаром і підготувала

перший проект енергетично-виробничого комплексу „вугільна шахта - теплоелектростанція“. Зводити його пропонувалося біля Центральної збагачувальної фабрики Західного Донбасу, де розташовані три діючих шахти. За проектом, вугілля, яке вони піднімали на-гора, нікуди б не довелося транспортувати. За допомогою конвеєрів воно мало одразу потрапляти на дільниці підготовки і прями-сінко в котли станції...

Цей проект, знайте тепер, досі поза конкуренцією, і в масштабах усього світу подібних до нього так і не з'явилося. Але й на теренах рідної України його до цих пір не втілено.

Нові ж власники шахт заходилися викачувати з них фантастичні прибутки, і не більше. А як уберегти галузь для сьогоднішніх і майбутніх потреб українського народу, про це досі ніхто всерйоз не дбав і не думав.

Ідея „шахта - електростанція“ вирішує, нарешті, й проблему комплексного та повного використання горючих покладів, - того ж газу, метану, від якого поки що спалахують підземні виробки і гинуть шахтарі. Усім розказують: українські копалині небезпечні своєю вибуховою загазованістю. І ні пари з вуст про те, що в Україні насправді не існує суто вугільних родовищ. Натомість усі вони вуглегазові. У тому ж Донбасі поміж вугільними пластами залягає не менше 12 трильйонів кубометрів метану, а це значить, що ми за його запасами четверті на планеті. Якщо видобуток твердого палива здійснюємо, то чому за вітром пускаємо - у прямоту розумінні, вивірюємо — не менш цінний енергоносіє? До вашого відома: у подібних випадках у переважній більшості вугільних басейнів розвинених країн світу з надр попередньо викачують газ, а вже потім розробляють вугільні пласти.

Академічний Інститут геотехнічної механіки встиг навіть напружати ґрунтовну і „сенсаційну“ так звану диверсійну програму впровадження теплоенергетичних комплексів на місці вугільних шахт під назвою „Вугілля - енергія“. Мінімум 40 діючих на той момент в Україні шахт планувалося перепрофілювати на виробництво електричного струму, згодом ще не менше 60-80-ти. Яким чином?

Особливість же ідеї полягала в тому, що спалювати вугілля намірилися без перевезень на далекі відстані і попереднього збагачення, у так званому циркулюючому киплячому шарі. Отож „не відходячи від каси“ - від шахтних стволів і копрів. Нинішні звичні котли - це елементарні, як дишло, пилувугільні топки,

але надто чутливі до зольності і якості палива. А в ЦКШ - циркулюючих киплячих шарах з кисневим дуттям — й відходи сучасного вуглезбагачення та інші неминучі домашні згорять дотла. Традиційні гори шлаків та породи, над якими вічно здійснюється курява і які чадять від внутрішнього тління, насипати просто не буде з чого -увяляете? Новітні агрегати проектувалися не тільки поряд з шахтами — і у їх підземних виробках. Щоб паливо зовсім не подавати на гору, а відразу спалювати його під землею. Циркулярно-киплячі енергокомплекси на великих глибинах забезпечуватимуть настільки повне згорання вугілля, що технологію можна вважати безвідходною.

Метод спалення твердої мінеральної сировини у циркулюючих киплячих шарах з кисневим дуттям сьогодні застосовується у США, Канаді, Франції та Англії. А у нас? В останні роки радянської влади вчені і проектантні видали пілотну технічну документацію на „закриття, щоб потім відкрити, як електрокомплекс“ кількох шахт. Назвемо їх, як то кажуть, поіменно: це „Кіровська Західна“, у Макіївці і групи шахт „Волинськвугілля“ та „Павлоградвугілля“ на нашій Дніпропетровщині, нарешті, „Красний Луч“ Луганської області. Усі вони отримували гарантію працювати прибутково по сто і більше років. Та, як не важко здогадатися, до втілення проектів руки так і не дійшли. Напрацювання науковців і проектантів і по цей час лежать мертвим капіталом.

І давайте не кривити душею, а говорити відверто: наші державні мужи вчинили диверсію в прямоту розумінні — відкинули вітчизняну вугільну промисловість мінімум на півстоліття назад, не знаходячи для неї гідного застосування. В енергетичному балансі України наразі 40 відсотків складає газ, який ми купуємо у росіян, і тільки 27 відсотків вугілля, якого „свого навалом“. Тим часом доля вугілля серед енергоносіїв, котрі споживає розвинена Німеччина, сягає 67 відсотків. У Сполучених Штатах обсяги енергії, яку американці одержують з кам'яного палива, складає 70 з лишком відсотків, в Китаї ще більше - 78 відсотків. А хто скаже, що і перші, і другі, і треті дурніші від нас? Швидше у наших головах щось не все гаразд.

Необхідно розвивати біологічні технології енергобезпеки країни.

Також великою перепорою, після газової, у відновленні національної економіки, є діюча банківська система. Багатьом це не сподобається, але її треба терміново пере-

будувати, вона абсолютно не відповідає міжнародній банківській системі. Банк повинен займатися тільки, і тільки фінансовою діяльністю, а не загнати в пастки підприємства з метою присвоєння їх за безцінь; не банківська справа володіти і управляти промисловими та сільськогосподарськими виробництвами. Отримані банками на заході кредитні кошти під 2-3 відсотки, українському виробнику дістаються під 25 відсотків і вище. Таким чином, українські банки, викупивши на сьогоднішній день за гроші вкладників майже всю країну, зараз благають про допомогу. Аналізуючи події, що відбулися весною і влітку коли банки дружно пропонували кредити в доларах, складається враження, що хтось цю кризу планував. Коли світ голуде, а ми не можемо сповна використати можливості аграрного сектору економіки, як собака на сіні, злочинно втрачаємо свої Богом дані можливості.

Дуже стисло про Інші, не менш важливі заходи, які потрібно вирішити в період кризи.

Потрібно негайно переробити нормативно-технічну базу. В документацію, яка, по-перше, застаріла що найменше на декілька десятиліть, в першу чергу, закладена корупція. Те, що там написано, неможливо виконати. Візьміть будь-який нормативно-правовий документ, чи то по екології, чи то по будівництву, чи то по стандартизації. На сьогоднішній день ми працюємо за НТД і стандартами країни, якої вже немає 17 років. Дуже довго запрягаємо, зволікання зменшує шанси жити у достатку.

Кілька слів хочу сказати про тендерні закупівлі.

Якщо хтось думає, що в результаті проведення тендерів, продукція для покупця дешевшає, він дуже глибоко помиляється. Щоб переконалися в цьому, достатньо взяти ціни з тендерного договору і включити Інтернет. Я вже не говорю, що через тендерну систему закупок шкільні установи, дитячі заклади і бюджетні організації сидять місяцями без їжі, паперу та інших необхідних матеріалів. Кому це вигідно? Куди не кинь - потрібен клин, потрібен господар, професіонал. А держава потрібна аби не перетворити життя людей у пекло, а забезпечити вільний розквіт талантів у всіх сферах економіки. А для цього треба бажання і така організація влади, яка забезпечить розквіт України.

Тож, очевидно, відомо де собака зарита для нашого відродження.

Треба копати, копати, копати глибоко.

ВІТАЄМО! - Кращий молодий вчений НГУ - кращий молодий вчений області

Національний гірничий університет - це навчальний заклад із давніми науковими традиціями, які продовжуються сучасними вченими, зокрема молоддю. Наукові розробки, монографії, навчальні посібники, статті, доповіді на наукових конференціях як в Україні, так і за кордоном — результати роботи молодих вчених НГУ, що працюють над вирішенням актуальних наукових питань.

Для молодих людей, хто прокладає шлях в науку, винятково важливою є підтримка з боку адміністрації різних рівнів. У 2007 році Дніпропетровська обласна державна адміністрація започаткувала конкурс "Кращий молодий вчений року", покликаний сприяти процесові модернізації вищої освіти і науки Дніпропетровщини. Конкурс проводиться для аспірантів та молодих вчених віком до 35 років за чотирма напрямками (економічний, гуманітарний, медичний та технічний).

Представники гірничого брали активну участь у конкурсі "Кращий молодий вчений Дніпропетровщини" протягом усіх років його існування. Приміром, у 2007 році з семи учасників від НГУ три стали переможцями; у 2008 з 13 учасників знову наша трійця перемогла; у 2009 році також троє молодих вчених із семи стали на найвищу ступінь у підсумку обласного конкурсу.

З 2008 року Рада молодих вчених нашого вузу проводить конкурс "Кращий молодий вчений НГУ". Тоді у ньому взяли участь 14 молодих вчених. У 2009 році - змагалися семеро молодих науковців. Переможцями університетського конкурсу стали:

- **технічний напрям**:

перше місце — **В.В. Євтеєв**, аспірант кафедри гірничої механіки;

друге місце — **А.В. Рухлов**, доцент кафедри систем електропостачання;

третє місце — **Ю.І. Чеберячко**, аспірант кафедри аерології та охорони праці;

- **гуманітарний напрям**:

перше місце — **О.Ю. Нестерова**, асистент кафедри перекладу;

друге місце — **Ю.М. Пазиніч**, доцент кафедри філософії;

- **медичний напрям (екологія)**:

перше місце — **А.В.Павличенко**, асистент кафедри екології.

На обласному конкурсі 2009 року представники НГУ А.В. Павличенко (медичний напрям), О.Ю. Нестерова (гуманітарний напрям) та В.В.Євтеєв (технічний напрям) посіли, відповідно, два перші та друге місця. Переможці отримали дипломи, пам'ятні знаки та цінні подарунки - ноутбуки - вартістю понад 5500 грн.

Рада молодих вчених НГУ в обласному конкурсі - "Краща рада молодих вчених ВНЗ" за результатами роботи у 2008 році посіла друге місце.

Крім того, були нагороджені переможці обласного конкурсу на матеріальне заохочення «Молоді науковці - Дніпропетровщини»: Наталія Білан, Тетяна Ямнич, Олександр Сидельников та Сергій Шевченко.

Цього року також проводяться конкурси університетського та обласного рівнів, у яких можуть взяти участь аспіранти та науковці університету віком до 35 років. Більш докладну інформацію про заходи обласного рівню, конкурси, грати та інш. можна отримати у голови ради молодих вчених НГУ Ципленкова Дмитра Володимировича (кафедра електричних машин, кімн. 1/46, тел. 3-30, 373-07-70).

Дмитро ЦИПЛЕНКОВ, голова ради молодих вчених НГУ.

На світлині: (стоять зліва направо): аспірант **Володимир ЄВТЕЄВ**, голова обласної Ради молодих вчених професор **Сергій ВЛАСОВ**, асистент **Ольга НЕСТЕРОВА**, асистент **Артем ПАВЛИЧЕНКО**, начальник НДЧ **Олег ХОМЕНКО**, заст. начальника НДЧ **Сергій ШЕВЧЕНКО**, (внизу зліва направо): аспірант **Олександр СИДЕЛЬНИКОВ**, голова РМВ НГУ **Дмитро ЦИПЛЕНКОВ**.

ОСВІТА РІДНОГО КРАЮ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Дні слов'янської писемності і культури. Обласний конкурс

З 11 по 15 травня головним управлінням освіти і науки облдержадміністрації було проведено обласний конкурс-диктант з української та російської мов серед учнів 7 та 8 класів середніх загальноосвітніх закладів області.

У написанні диктанту прийняли участь близько 63 тисяч школярів.

Підбиття підсумків відбулося 21 травня на урочистому зібранні з нагоди Дня слов'янської писемності і культури-2010 у Дніпропетровській області.

На святі вітальними дипломами та сувенірними книгами від голови обласної державної адміністрації О.Ю. Вілкула та голови обласної ради Ю.Г. Вілкула нагороджено 100 учнів та учениць і 100 вчителів української та російської мов з усіх міст та районів Дніпропетровщини. Відзначено 7 представників освіти за подвижницьку діяльність із зазначеного питання.

Прес-сектор ГУОН ОДА. □

Саме під цією назою пройшов цьогоріч традиційний конкурс-огляд екологічних агітбригад.

Освітня Дніпропетровщини добре усвідомлюють, що екологічна освіта і виховання на сучасному етапі є найважливішою складовою освітньої системи української держави і сприяє підвищенню іміджу екологічної, зокрема, позашкільної освіти дітей і молоді.

Основними організаціями і координаторами екологічної і природоохоронної діяльності в області є профільні позашкільні заклади, які, спираючись на екологічний актив міст і районів: педагогів, школярів, громадськість, проводять активну еколого-просвітницьку та практичну природоохоронну діяльність по збереженню і відновленню довкілля, залучаючи до участі в ній щорічно понад 15 тисяч дітей всіх вікових рівнів.

Сьогодні екологонатуралістичною роботою в області охоплено майже 800 навчальних закладів, які є на місцях основними осередками надання дітям та молоді ґрунтовних екологічних знань, формування нової екологічної свідомості і культури.

Важливою формою роботи педагогічного та юнацького активу області в галузі екології є участь у

НЕ ЗАБУВАЙ НІ НА ХВИЛИНУ СВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЛЮДИНО!

природоохоронних, екологічних акціях, проектах, конкурсах, що дозволяє дітям і молоді краще пізнавати природу рідного краю, проводити детальні дослідження цікавих природних об'єктів Придніпров'я, спостерігати за змінами, які відбуваються в навколишньому середовищі під впливом людини, та виконувати конкретні практичні дії по оздоровленню довкілля.

Сьогодні поряд з основними формами екологічної освіти і виховання серед дітей та молоді першочергового значення набувають також і нетрадиційні перспективні форми: екологічні клуби, відеоекскурсії, форуми, фестивалі, марафони. Однією з таких дієвих цікавих форм є робота екологічних агітбригад.

Сімнадцять років тому ідея проведення обласного конкурсу-огляду екологічних агітбригад була втілена в життя обласним екологонатуралістичним центром дітей та учнівської молоді за сприянням головного управління освіти і науки облдержадміністрації. Мета роботи агітбригад – це активізація екологічного руху в своїй міс-

цевості, формування екологічної свідомості і культури, привернення уваги місцевої влади, громадських та державних організацій до необхідності вирішення екологічних проблем.

За 17 років свого існування обласний конкурс-огляд екологічних агітбригад допоміг виявити безліч дитячих талантів і обдарувань, проявити дітям та молоді активну громадянську позицію, взяти особисту участь в практичній природоохоронній діяльності, ознайомити різні верстви населення та громадськість з екологічною ситуацією в містах та селах області.

У 2010 році участь у зональному відбірковому турі конкурсу, який проходив під девізом «Не забувай ні на хвилину свого призначення, Людино!», взяли участь 36 команд майже з усіх куточків Дніпропетровщини. У фінальний тур конкурсу вийшли 8 агітбригад, а саме: «Мікс» СЗШ № 7 м. Павлограда; «Соняшник» СЗШ № 12 м. Марганця; «Час Пік» Хорошівської СЗШ Петропавлівського району; «Шанс» Іларіонівської СЗШ Синельниківського району; «Оберіг» Новоіванівської СЗШ Юр'ївського району; «Зевс» Зеленодольської СЗШ №1 Апостолівського району; «Істоки» Палацу дитячої творчості м. Нікополя; «Первоцвіт» Перещепинської СЗШ № 1 Новомосковського району.

Почесне право відкрити обласний фестиваль дитячої екологічної творчості «Не

Постійний пошук нових форм екологічної пропаганди дав змогу традиційному конкурсу-огляду екологічних агітбригад набуту нового змісту. З 2005 року він проводиться як обласний фестиваль дитячої екологічної творчості, в якому, крім традиційного жанру екологічної агітбригади, місцеві та глобальні екологічні проблеми висвітлюються в жанрах еко-вистави, ліричної новели, еко-притчі, еко-мюзиклу, літературно-музичної композиції, еко-шоу та екологічного КВК.

забувай ні на хвилину свого призначення, Людино!» надається колективу «Юкка» гімназії №91 Саксаганського району м. Кривого Рогу.

Переможець обласного фінального туру конкурсу 2009 року – команда «Шанс» Іларіонівської СЗШ Синельниківського району у цьому році представлятиме Дніпропетровську область на Всеукраїнському конкурсі екологічних агітбригад, який проходитиме у місті Донецьку.

Юрій ПЕДАН. □

«ОСВІТА. КАР'ЄРА. СУСПІЛЬСТВО - 2010» НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ

Нещодавно Дніпропетровщина приймала учасників та гостей обласної виставки «Освіта. Кар'єра. Суспільство – 2010», яка вже 9 років поспіль проходить у Національному центрі аерокосмічної освіти молоді України.

На виставці презентували свою діяльність вищі та професійно-технічні навчальні заклади міст Дніпропетровська, Києва, Харкова.

І це логічно, бо в нашій області діє одна із найпотужніших в Україні мережа навчальних закладів. З них: 85 – вищих; 64 – професійно-технічних; 1046 – загальноосвітніх навчальних закладів.

Майже 40 тисяч випускників 9-х та майже 24 тисячі – 11-х класів 2009/2010 навчального року мали можливість ознайомитись з переліком професій, які користуються попитом на сучасному ринку праці, та обрати для себе навчальний заклад, де можна продовжити навчання.

Слід зазначити, що з року в рік збільшується усвідомлення випускників навчальних закладів у необхідності здобуття вищої та спеціальної освіти. Постійно зростає кількість випускників 9-х класів, які набувають загальну середню освіту, використо-

вуючи різні форми навчання, в тому числі у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах. Також в області намітилась пози-

альні акценти в Україні сьогодні змінюються. На ринку праці зростає попит на висококваліфікованих, грамотних працівників. Модернізація ключових галузей економіки Дніпропетровщини вимагає підготовки десятків тисяч спеціалістів абсолютно нових професій, перепідготовки і підвищення кваліфікації працюючих керівників, спеціалістів, робітників.

Обласна державна адміністрація

страція послідовно вирішує питання надання можливості молодій людині визначитися в нашому суспільстві, оптимально використати свої здібності.

Ці питання ми повинні вирішувати, починаючи зі школи, здійснення профільної орієнтації наших випускників на професії, які користуються попитом на ринку праці та необхідні для розвитку кожного міста, району та області. І саме виставка «Освіта. Кар'єра. Суспільство – 2010» надає допомогу випускникам навчальних закладів області обрати свій подальший життєвий шлях.

Дякуємо організаторам, учасникам виставки за розуміння важливості проблем професійної визначеності нашої молоді в сучасному суспільстві.

Світлана МАЛА,
провідний спеціаліст
головного управління
освіти і науки
облдержадміністрації.

тивна тенденція вступу випускників 11-х класів не тільки до вишів, а й професійно-технічних навчальних закладів.

У 2009/2010 н.р. здобувають загальну середню освіту, використовуючи різні форми навчання, 99,4% випускників 9-х класів та продовжують навчання 95,1% випускників 11-х класів.

Проте соці-

Дніпропетровщина приймає естафету

11 травня 2010 року у Києві відбулося підведення підсумків і нагородження переможців ювілейного X Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яценка. Конкурс проводиться Міністерством освіти і науки України спільно з Лігою Українських Меценатів. За десять років конкурс не лише набув великої популярності серед юних знавців української мови (цього року в конкурсі приймали участь представники з 30 країн світу), але й став безпрецедентною патріотичною акцією, яка формує світогляд, стверджує і розвиває українську мову, працює на зміцнення держави та створення позитивного іміджу України у світі.

Учасників конкурсу тепло привітав Президент України Віктор Федорович Янукович. Вітання голови держави зачитала заступник міністра культури і туризму України Ольга Бенч. Голова держави побажав юним мовознавцям подальших перемог й успіхів у вивченні української мови та здобутті нових знань.

В урочистій атмосфері переможцям були вручені іменні стипендії Президента України та цінні подарунки. Школярі з Дніпропетровщини теж здобули нагороди: **Марина Сорока**, студентка Дніпродзержинського індустріального коледжу при Українському державному хіміко-технологічному університеті, посіла II місце, **Марія Лапенко**, учениця 11 класу Новоіванівської ЗСШ Нікопольського району, – III місце; заохочувальними преміями нагородили **Олександру Шапкіну**, ученицю 3 класу Царичанської ЗСШ Царичанського району, за оригінальне виконання творчих робіт, а також **Софію Гончар**, ученицю 3 класу гімназії №91 м. Кривого Рогу, за шанобливе ставлення до мовних традицій українського народу.

Наступного року XI Міжнародний конкурс з української мови ім. Петра Яценка стартує 9 листопада 2010 року у Дніпропетровську.

Наталія ДЕВ'ЯТКО.

ПОПЕРЕДУ- ДНІПРОДЗЕРЖИНСЬК

З 20 по 23 квітня Дніпропетровськ щиро вітав учасників другого туру Всеукраїнського конкурсу на кращий інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу. На участь в обласному турі надіслали досвіди робіт та відеоматеріали 24 вчителів фізичної культури, але суворе журі до фіналу допустило лише 8 найкращих: Антонюк Ігор Миколайович - СЗШ № 80 м. Дніпропетровськ; Масляний Анатолій Миколайович - СЗШ № 8 м. Жовті Води; Андрющенко Тетяна Георгіївна - СЗШ № 23 м. Дніпродзержинськ; Дудка Наталія Анатоліївна - СЗШ № 78 м. Кривий Ріг; Юрченко Оксана Петрівна - СЗШ № 99 м. Кривий Ріг; Деміденко Ігор Анатолійович - СЗШ № 5 м. Синельникове; Титаренко Сергій Петрович - Мопрівська СЗШ Солонянського району Гордієнко Віталій Віталійович - СЗШ № 7 м. Марганець.

Конкурс проходив на базі ЗСШ № 142 м. Дніпропетровська. До речі, цей навчальний заклад в 2008 році став переможцем Всеукраїнського огляду-конкурсу на кращий стан фізичного виховання. Цей заклад має потужну спортивну базу, професійну команду педагогів та дружній, спортивний учнівський колектив. Весь цей час учні та педагогічний колектив НВК № 142 (директор Хмеленко Л.В.) були не спостерігачами, а активними учасниками цього конкурсу, бо кращі вчителі області, які вибороли першість у першому турі, показували свою майстерність разом з учнями цієї школи.

У конкурсі вчителі показували уроки у двох номінаціях: «Інноваційний урок фізичної культури» та «Урок фізичної культури з елементами футболу».

Переможцем в номінації «Урок фізичної культури з елементами футболу» став вчитель фізичної культури СЗШ № 8 м. Жовті Води Масляний Анатолій Миколайович.

Абсолютним переможцем обласного туру конкурсу стала Андрющенко Тетяна Георгіївна (СЗШ № 23 м. Дніпродзержинськ), якій надано право представляти Дніпропетровщину на Всеукраїнському конкурсі.

Побажаємо Тетяні Георгіївні нових перемог!

Євген БУРЯ.

НОВІТНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ ПЕДАГОГІВ- ОРГАНІЗАТОРІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ КРИВОГО РОГУ

Репортаж із міського семінару-практикуму "Використання інноваційних технологій, інтерактивних методів та форм роботи педагогів-організаторів загальноосвітніх навчальних закладів як засіб зростання їх педагогічної компетенції".

«Якщо твої плани розраховані на рік – сій жито, розраховані на десятиліття – саджай дерева, якщо твої плани розраховані на віки виховуй дітей» – говорить народна мудрість. Ці слова стосуються всіх педагогів, а особливо Ольги Петрівни Іваненко, методиста по роботі з дитячими організаціями та об'єднаннями МПДЮТ «Горицвіт».

- Яка мета проведення міського семінару-практикуму?

- Впровадження життєвих інновацій для підвищення професійної майстерності педагогів-організаторів загальноосвітніх навчальних закладів.

- Хто взяв участь?

- Участь взяли методисти по роботі з дитячими об'єднаннями позашкільних навчальних закладів, педагоги-організатори позашкільних навчальних закладів.

- Як було сплановано роботу?

- Семінар-практикум складався з теоретичної та практичної частини. У теоретичній частині найкращі педагоги-організатори ознайомили з досвідом роботи використання інноваційних технологій у своїй роботі.

У другій частині семінару, в лабораторіях інтерактивних тренажерів – 3-х секціях, учасники мали змогу оволодіти практичним досвідом соціального проектування, навчання лідерів учнівського самоврядування, проведення моніторингу та оцінки діяльності шкільних дитячих об'єднань. Кожен учасник отримав електронну версію роботи всіх секцій.

- Які були поставлені завдання на секціях?

- Завдання були наступними: підвищення професійного рівня педагогів-організаторів у сфері організації громадської діяльності учнів та формування навичок соціального проектування на базі навчальних закладів; розвивати вміння осмислювати самостійно здобуту інформацію через призму особистого відношення до неї і оцінку результатів у кінцевому продукті; ознайомлення з орієнтовними напрямками роботи з лідерами.

- На які Ви очікуєте результати після проведення міського семінару-практикуму?

- Очікуємо впровадження педагогами-організаторами інноваційних технологій в систему роботи, участь у суспільному житті через впровадження та реалізацію молодіжних проектів, створення умов для перевірки ефективності роботи шкільних дитячих об'єднань навчальних закладів міста.

**Вікторія ЛИСЕНКО,
керівник гуртка "Дивослово"
МПДЮТ "Горицвіт" м. Кривого Рогу.**

МИ – ЗА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ!

Тютюнопаління серед школярів є великим злом, оскільки не лише позначається на фізичному здоров'ї молодого покоління, але й спричиняє психологічну залежність. Це зумовлено тим, що сигарета стає знаком незалежності від батьків і суспільства, своєрідною ознакою "дорослості", непокори шкільним правилам, уособленням "вищості" над своїми однокласниками. Школяр, який палить, часто відчуває самотність, потребує спілкування з однолітками, а сигарета може стати гарним приводом для здобуття однодумців і подальшого спілкування з ними. Тут виникають й уявні "вороги" (вчителі, батьки, сумнінні дорослі), що втручаються в життя школяра, й уявні "друзі" (такі самі підлітки-курці), з якими почуваєшся захищено, й "несправедливий світ" з його заборонами і великими цінами на цигарки. Ці світоформуючі елементи глибоко вкорінюються у підлітковому світогляді, який знаходиться на стадії формування, і спричиняють викривлення світоглядної картини. Підліток стає агресивним, асоціальним, а іноді й у майбутньому небезпечним для суспільства, оскільки звик підсвідомо протиставляти себе йому.

Здавалося б, невинна перша сигарета, зазвичай викурена потай з цікавості, може призвести до край негативних наслідків. Тому головне завдання у боротьбі із підлітковою палінням полягає не у "відлові" вже існуючих курців, а, насамперед, у профілактиці, попередженні розповсюдження згубної звички.

Освітниками разом із психологами розроблено різні методики по донесенню інформації до школярів, які можуть стати потенційними курцями.

У школах Апостолівського, Дніпропетровського, Криворізького, Магдалинівського, Меживського, Нікопольського, Новомосковського,

Павлоградського, Петриківського, Петропавлівського, П'ятихатського, Томаківського, Широківського, Юр'ївського районів, міст Дніпропетровська, Жовтих Вод, Кривого Рогу, Марганця, Першотравенська, Синельниково проводяться тематичні диктанти, бесіди, вечори, лінійки, лекції, дайджести, анкетування, уроки здоров'я, вечори запитань і відповідей, вікторини, публічні обговорення проблем, прес-конференції, диспути і "круглі столи", організуються виставки літератури.

В містах і районах Дніпропетровської області, зокрема, у Юр'ївському районі, психологи проводять тестування з метою виявлення дітей, схильних до куріння, бесіди з ними. Запроваджено практику психологічних тренінгів як у формі, скерованій на побудову логічних ланцюжків і поведінкових стереотипів ("Рецепти здоров'я", "Чому я не палю?", "Зміст твого життя", "Твоє життя – твій вибір" та ін.), так і в ігровій (рольові ігри "Суд над цигаркою" – Синельниківський район, м. Дніпропетровськ, "Куріння – це сучасно, стильно чи шкідливо, небезпечно" – Томаківський район, ігровий тренінг з профілактики шкідливих звичок "Є багато способів сказати: Ні!" – Синельниківський район, "Надзвичайна зустріч учнів із пані Шапокляк та її шкідливими звичками" – Юр'ївський район тощо). У формі тренінгу "Роль реклами у формуванні звичок" (м. Першотравенськ), "Не дозволимо собою маніпулювати" (м. Дніпропетровськ), на шкільних зібраннях в Меліоративній ЗОШ (Новомосковський район) учні розглядають можливості інформаційного впливу на свідомість людини, що є доволі ефективним, оскільки створює психологічний захист від подальших маніпуляцій.

У багатьох районах Дніпропетровської області до боротьби із згубною звичкою паління безпосередньо залучаються психологічні

форми впливу (проект "Діалог", методика "Рівний-рівному" тощо). Зокрема, дієвим є анонімне анкетування учнів (запроваджене у Петриківському районі) з метою формування системи уявлень підлітка про самого себе, а також казкотерапія – прогресивний напрям дитячої психотерапії (Новомосковський район).

До роботи шкільних наркопостів у всіх містах і районах Дніпропетровської області постійно залучаються лікарі-педіатри, медичні сестри амбулаторій, дільничні інспектори міліції, працівники служби у справах дітей міських рад та райдержадміністрацій.

Знаходить своє відображення робота над проблемою і в науковій царині. Так в листопаді 2009-го року у Петропавлівському районі відбулася науково-практична конференція "Освітня школа заклад – школа здоров'я".

Для впливу на учнів використовують сучасні методики візуального впливу. Лише за останній квартал минулого року близько чотирьох тисяч учнів Дніпропетровська й Першотравенська переглянули тематичні вистави і відеофільми "Цигарка скорочує життя", "Легкий спосіб кинути курити", "Правда про куріння". Учні шкіл Марганця і Першотравенська є активними учасниками відеолекторіїв, на яких обговорюються питання здорового способу життя. На ці години-спілкування зі школярами запрошуються медичні працівники. У Дніпропетровську школярі відвідують міський анатомічний музей, експозиції якого справляють сильне емоційне враження і можуть стати запобіжником виникнення згубної звички.

До заходів вирішення проблеми тютюнопаління долучаються й активісти органів учнівського врядування, які проводять акції "День без паління" (Криворізький, Новомосковський, Павлоградський райони, м. Дніпропетровськ), тренінги для підлітків, що знаходяться на внутрішкільних обліках як схильні до тютюнопалін-

ня (м. Синельниково), рейди тощо.

Не стоять осторонь класні керівники, які підвищують свою освіту з цього питання (семинар "Техніка роботи з залежностями" – Першотравенськ та ін.), і батьки школярів різного віку, для яких проводяться всеобучі, розроблені за спеціальними програмами, та зустрічі з лікарями-наркологами. Програми всеобучів створені для трьох вікових груп (1-4-х, 5-8-х та 9-11 класів) і враховують психологічні особливості школярів різного віку, саме тому подібна форма може використовуватись батьками для проведення профілактичної роботи з дітьми у власній родині.

Класними керівниками в усіх школах області постійно проводяться індивідуальні бесіди з учнями, схильними до паління, налагоджено взаємодія "школа-сім'я".

Існує й зворотній зв'язок впливу дітей на батьків: наприклад, у Першотравенську було проведено акцію "Мамо, не пали!", під час якої діти вели просвітницькі бесіди зі своїми батьками.

Роздуми над проблемою відображаються й у дитячій творчості: фотоконкурсах, конкурсах малюнків, стіннівок, плакатів, виставках реферативних робіт і творів-роздумів, виступах шкільних агітбригад, конкурсах учнівських проектів (Криворізький, Магдалинівський, Павлоградський, Петриківський, Петропавлівський, Покровський, П'ятихатський, Томаківський, Широківський райони, Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Марганець, Першотравенськ). У Павлоградському районі шкільні агітбригади підготували міні-вистави "Ми за здоровий спосіб життя". У Широківському районі найпопулярнішими формами роботи щодо формування здорового способу життя в молодіжному середовищі стали інноваційні методики, такі як інтерактивні театри, молодіжні лекторські групи, спікерські бюро. У Томаківському районі на уроках "Основи здоров'я" створено проекти антитютюнової

реклами, а у Петриківському і Покровському районах відбулися конкурси літературних і художніх антирекламних композицій на цю тематику.

У м. Дніпропетровську діє шкільний клуб "Нехворійко", у м. Першотравенську – міська "Школа сприяння здоров'ю", у школах Широкивського району – агітбригада "Сполох" і шкільний гурток "Наркпост" та ін.

У деяких містах і районах знаходять й дещо оригінальні форми. Це, наприклад, соціологічне опитування "Що ти знаєш про здоровий спосіб життя?" у Дніпропетровську. У Юр'ївському районі до Дня збройних сил віднесли свято "Нумо, хлопці!"

У Павлоградському районі створено цикл загальношкільних радіогазет "Ми за здоровий спосіб життя", ряд радіопередач у містах Дніпропетровськ і Марганець. А в Магдалинівському районі матеріали проведення заходів щодо профілактики шкідливих звичок не тільки висвітлювались у радіопередачах, а й друкувались в районній газеті "Наше життя".

Проте, найбільшу активність діти проявляють у створенні шкільної преси: випускаються агітплакати, стінгазети, листівки, санітарні бюлетені, спрямовані на антиютюнову пропаганду.

У деяких школах до цього підходять особливо творчо, як, наприклад у Перещепинській ЗОШ Новомосковського району, де виходить тематична шкільна газета "За хмарою тютюнового диму".

Надважливим для подолання проблеми паління серед школярів є розвиток фізичної культури, оскільки у здоровому тілі – здоровий дух. У школах Юр'ївського району щодня проводяться ранкові зарядки і рухливі перерви, ігри в шахи і шашки; у Петриківському – став популярним танцювальний марафон, у Томаківському – відбуваються змагання з легкої атлетики "Тікаємо від шкідливих звичок". У багатьох містах і районах вже стали традиційними спортивні змагання з фут-

болу, різноманітні козацькі змагання (Апостолівський, Магдалинівський райони); у Меживському районі організовано змагання з міні-футболу, легкої атлетики, пауерліфтингу, футзалу та ін.

Сумлінно до розробки концепції спортивних змагань підійшли у Дніпропетровську, охопивши весь психологічний спектр учнів: "Краса і грація" для дівчат, районні змагання з футболу для активних уболівальників одного з найпопулярніших у нашій країні видів спорту, міські змагання "Ігри патріотів" для активних школярів, "Веселі старти" для молодших, "Козацькі розваги", завдяки яким школярі долучаються до національних традицій і вже не знаходять собі "однорудців по сигареті", а будують своє спілкування на зовсім інших принципах – братерства й товариства, бо козацтво вдало поєднує в собі фізичну і духовну силу. Дитина, яка займається спортом, має кинути палити (або взагалі й не спробувати), бо курці не витримують фізичних навантажень і порівняно зі своїми однолітками мають негарний вигляд та не здобувають перемог, які вкрай необхідні для становлення особистості у підлітковому віці. Тому єдиний шлях дорівнятися у спорті до своїх однолітків – кинути курити.

Пропагування як одиничних, так і командних спортивних змагань, на нашу думку, є однією з найефективніших форм впливу на підлітків і формування здорової, культурної, гармонійної людини, яка стане повноцінним членом суспільства. Але це має бути лише одним з напрямів роботи із підлітками.

Впевнені, що молоде покоління дітей незалежної України завдяки власному самоусвідомленню і допомозі дорослих, зокрема, нас, освітян і педагогів, подолає згубні звички, і на те покладаємо всі наші знання, сили і надії.

Валентина СЕРЕДНЯ,
заступник
начальника головного
управління освіти і науки
облдержадміністрації.

• ФОТОІНФОРМАЦІЯ

"КРАЩИЙ ОРАЧ-2010"

На базі ПТУ-81 Юр'ївського району Дніпропетровської області відбувся обласний етап Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, в якому взяли участь учні 19-ти сільських ПТНЗ.

У підсумку перемоги виборів учень ВПУ-75 **Володимир ГАВРИЛЮК**, який здобув право представляти область на III етапі Всеукраїнського конкурсу у Вінницькій області. Друге місце посів представник Західно-Донбаського центру професійно-технічної освіти **Igor ANTONOV**, третім став вихованець господарів конкурсу **Владислав КАЛЮХ**. Призери конкурсу нагороджені дипломами та цінними подарунками.

КОНКУРС З ПРОФЕСІЇ «ЗАКРІЙНИК»

12-14 квітня 2010 року на базі Центру професійно-технічної освіти № 1 м. Івано-Франківська відбувся Всеукраїнський конкурс фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії «Закрійник». У конкурсі прийняли участь 24 представники 24 областей України, в тому числі учениця Вищого професійного училища № 55 м. Дніпропетровська Олена Захарченко.

За підсумками даних змагань Олена Захарченко набрала 214 балів (максимальна кількість – 260). На урочистому закритті конкурсу О. Захарченко було нагороджено Дипломом III ступеня за зайняте призове місце. Згідно з Указом Президента України переможці Всеукраїнських конкурсів фахової майстерності серед учнів ПТНЗ мають право на одержання протягом року стипендії Президента.

ПРИКРАСИМО НАШУ ЗЕМЛЮ!

В Дніпровсько-Орільському природному заповіднику була проведена трудова екологічна акція «Юннатівський ліс», в якій взяли участь юні натуралісти обласного ЕНЦ та Дніпропетровського районного центру еколого-натуралістичної творчості, які висадили 3000 саджанців сосни звичайної на місці старого згнилого лісового масиву заповідника (фотоматеріал про проведення акції додається).

· НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДІ ІВАНА ТА МАРУСИ ГНИПІВ

Я, Федько Наталя Володимирівна, народилася 5 грудня 1986 р. у селищі Межове Дніпропетровської області в сім'ї інженерів. У 1998 р. переїхала до міста Дніпропетровська. Навчалась у Дніпропетровській СШ № 53.

У 2004 році, закінчивши школу, вступила до Дніпропетровського національного університету на факультет української та іноземної філології і мистецтвознавства (заочне відділення). Закінчила університет у 2009 році.

Казки та вірші пишу з дитинства. З 15 років шліфую поетичну майстерність у Дніпропетровській літературній студії „Лілея”.

Переможниця обласних конкурсів „Війна без права забуття” (2005 р.), „Щоб далі йти дорогою одною”, присвяченого 100-річчю від дня народження Олени Теліги (2006 р.). Лауреатка Всеукраїнського конкурсу-огляду за програмою „Нові імена України” (2007 р.). Маю Диплом (III місце) Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу „Я гордий тим, що українець зроду” за 2002 р.

Друкувалася в журналі „Бористен”, альманахах „Свічадо” і „Січеслав”, колективних збірниках „Зірочки Дніпропетровщини” та „Січеславці – про Багряного”.

Авторка п'яти поетичних збірок – „Велич життя” (2004 р.), „Зорепад серця” (2005 р.), „Прощавай, срібна вежо!” (2006 р.), „Пишу на пергаменті неба” (2007 р.) та „Дві долі грали дощ” (2008 р.).

Наталя ФЕДЬКО

ДИЛЕМА, ЯКОЇ НЕМА

Більшість із нас впевнені,
що мусять зробити вибір:
жити для себе
чи жити для інших.
А можна просто жити.
Не хапати найсмачніші кусні пирога,
відриваючи руки всім,
хто теж хоче їсти.
Не використовувати слабших
і не підлещуватися до сильних.
Не боятися труднощів.
Але при цьому не треба
вдавати з себе святого, не
принижуватися перед іншими,
зрікатися своєї свободи
і боятися земних насолод.
Можна просто
любити кожну квітку,
розуміти кожного птаха,
завмирати перед кожною
геніальною картиною
та роздавати потиличники нахабам.
Залишатися вірним собі
навіть за крок до небуття.
Це не так складно. Може, спробуєте?

УКРАЇНСЬКА НІРВАНА

Що за епоха: Венера в Сатурні,
Правда – в тумані, багатство – у дурнів.
Мало шедеврів, багато реклами,
Лицар і змії обмінялись тілами.

Батьківську ниву нам лінки орати,
Матері брешем, цураємось брата.
Хто ж ми, українці, у рідній державі?
Наші клейноди й серця – не іржаві.

Нащо ж ми прагнемо жити впівсили?
Так, ми квіток у цей світ не просили.
Що буде завтра? Втечем на Багами?
Сум наш стоїть між двома берегами.

Нами забута, палає калина.
Люди! А може, лишилась хвилина
До небуття, до імли, до прощання!
Море зруйнує палаци піщані.

Шкіряться Цербер у царстві Аїда.
Хай йому грець! Я нікуди не їду.
Зірка Вітчизни моєї не згасне.
Чуєш, Вкраїно: спинись, ти прекрасна!

Ролі невдах ми втомилася грати.
Сниться мені: Сулима йде на страту
І посміхається... „Батьку Іване!” –
Кличу, прокинувшись. Вийшла з нирвани.

ДУМКИ БІЛЯ
ТАРАСОВОЇ ГОРИ

На геніїв ділити і невдах
Своїх дітей не вміє Україна.
Любов її, немов жива вода, -
Для всіх, у кому є добра перлина.

Якщо й спіткнеться хтось
об камінь зла,
Підтримати його вона готова.
Для нас Вкраїна-мати зберегла
Любов до праці, мужність, рідну мову.
На хліборобів, воїнів, митців
Земля українська щедра,
всі це знають.
Але найяскравіш в століть руці
Душа Тараса смолоскипом сяє.

Так, на багатство й радощі скупа
Була до нього завжди Україна,
Бо муза у безжурного – сліпа,
Живе й співає лиш цю половину.

Щоб став пророком, болю ланцюгом
Життя Шевченка міцно прикувало
До смутків України й батоном
В його душі рядки гіркі писало.

Тараса слово громом сподівань
Лунало для українського народу,
Що в напівсні покори і страждань
Забув про незалежності клейноди.

Кобзар лишив нам іскру боротьби,
Але не встиг побачити пожежі.
Вкраїнці! Ми давно вже не раби,
Тож наше майбуття від нас залежить.

Ми зможемо все! Найважче
вже змогли.
В останній битві розум наша зброя...
Літають над Чернечою горою
Думки, які в словах не проросли.

ВІЧНЕ

Немає загадки таланту.
Є вічна загадка Любові.

Григорій Тютюнник

Жив собі художник на світі.
Він красою з юності марив,
Не шукав визнання стожарів,
Не збирав розваг самоцвітів.

Все, чим був художник багатий,
Відібрала долі химерність.
Залишила тільки майстерність
І дочку малу – серця свято.

Поклонявся шедеврів він світлу,
Та митця найкраща картина –
Добросіяна, горда, дитинна -
На мольберті ще не розквітла.

Час минав, писались полотна,
Не освячені ідеалом,
Тож ескізи прагнень зухвалі
Сум поглинув невідворотний.

Якось в день, до блиску натертий
Щирим сонцем, літом налитий,
Той митець зібрався спалити
Всі свої картини й мольберти.

Блискавиця враз яснозлота
На уламки небо розбила,
І пелена дощу світ накрила,
Змила з нього буднів турботи.

Тут митцеві думка жаклива
Ніби куля, вдарила в скроню:
В лісі з ранку бавиться доня, -
Це ж її застала там злива!

Вмить художник вибіг із хати
Й, розірвавши зливи завісу,
Мов шалений, кинувся до лісу,
Став тривожно доню гукати.

В лісі навіть сліду дитини
Не знаходив батько. Лукава
Душу вже шмагала уява
Батогами болю й провини.

Але що це? Раптом побачив
Той митець печеру у хащах.
У її заглянувши пащу,
Він боявся повірити удачі.

У кутку печери сухою
Найрідніше спало дівчатко,
До дитини ж сіре зайчатко
Притулилось, злякане громом...

Зрозумів митець: всі полотна,
Ним написані в хисту гарті,
Таїни живої не варті,
Що йому відкрилась сьогодні.

Все життя натхнення він марно
У книжок шукав мудрих морі,
А воно було завжди поряд,
Сміхом доньки гріло безхмарним.

Плавність ліній, гра світлотіней,
Поривань палітра крилата...
- У житті, як думаєш, тату,
Я не гірша, ніж на картині?

У цьому році викладацький склад Центр мовної підготовки НГУ радо прийняв у свої ряди представницю Програми імені Фулбрайта Дженніфер Еррін - викладача англійської мови з Нової Мексики. Протягом місяця вона навчала студентів премудростей іноземної мови. За місяць роботи Дженніфер полюбилася абсолютно всім завдяки не тільки своєму високому професіоналізму, а й невичерпній життєрадісності й комунікабельності. "Програма Фулбрайта забезпечує безцінну можливість побачити речі під іншим кутом зору, дізнатися про іншу культуру, зустріти нових людей. Це можливість поліпшити взаємини між країнами, вивчивши іншу культуру, перейнявши досвід і поділившись своїм, - розповідає Дженніфер. Три роки тому вона працювала старшим викладачем англійської мови в рамках Програми державного Департаменту США. Потім рік в Києві проводила семінари з підвищення кваліфікації для українських вчителів. «Мені надзвичайно подобається Україна, - розповідає Джен, - Це країна зі смачною їжею і щирими людьми, з гарним почуттям гумору. Крім цього, тут дуже зручна система громадського транспорту. Україна - цікава, бо тут все дихає історією й інтерес людей до української культури зростає. Спілкування з українцями приносить мені величезну насолоду: вони відкриті, доброзичливі, з задоволенням діляться досвідом, у тому числі й особистим". «Я в захваті від людей, яких зустріла у Національному гірничому університеті! - Продовжує американка. - Викладачі - винахідливі і знають свій предмет, а також турботливі. Студенти - дисципліновані, допитливі, а головне - зацікавлені у навчанні. Мені здається, я

Дженніфер Еррін: «Я хочу повернутися у Національний гірничий університет!»

впоралася зі своїм проектом, навчилася багато чому від вчителів і студентів і завела багато нових друзів!"

Дженніфер дуже сподобалося навчати наших студентів! І їй хотілося б попрацювати з ними цілий семестр. На прощання симпатична заокеанська гостя сказала: «Безумовно, якщо мені буде надана можливість, я з задоволенням приїду до Дніпропетровська у Національний гірничий університет ще раз!»

На фото: **Дженніфер ЕРРІН з викладачами Центру мовної підготовки НГУ під час відпочинку на острові "Хортиця".**

Ігор Заржицький

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ФАКТОРІВ, що провокують синдром «емоційного вигорання» у працівників соціально-культурної сфери

Проблематика стресостійкості людини в різних професіях віддавна привертала увагу психологів. Існує ряд професій, в яких людина починає відчувати почуття внутрішньої емоційної спустошеності внаслідок специфічних умов роботи. «Ніщо не є для людини таким сильним навантаженням і таким сильним випробуванням, як інша людина», - цей вислів можна покласти в основу досліджень психологічного феномена - синдрому «емоційного вигорання» (СЕВ), тобто синдрому «емоційного вигорання» - це реакція організму, що виникає внаслідок тривалого впливу професійних стресів середньої інтенсивності [4, 85].

До розряду професій, підданих СЕВ, відносяться ті професії, які передбачають тривалу «суб'єкт - суб'єкту» взаємодію (з клієнтом, учнем, студентом, хворим тощо); специфічні умови професійної діяльності; високу напругу всіх психічних ресурсів та високу відповідальність за результати роботи. Однак, варто зазначити, що в останній час були зафіксовані випадки появи СЕВ у фахівців, яким взагалі не властива «суб'єкт - суб'єкту» взаємодія, пов'язана з професійною діяльністю (наприклад, у програмістів, вчених тощо).

За даними ВООЗ (2005 р.) зазначено, що стрес, пов'язаний з роботою, є важливою проблемою приблизно для однієї третини фахівців країн Європейського союзу, і вартість рішення проблем із психічним здоров'ям у зв'язку з цим складає в середньому 3-4% валового національного доходу. В нашій країні, з огляду на низьку організацію трудової діяльності і ряд інших соціальних та економічних факторів, можемо кон-

статувати, що стан справ набагато гірший [1].

В значній мірі схильні до розвитку СЕВ педагоги, лікарі, соціальні працівники. Пояснюється це тим, що професійна робота працівників соціально-культурної сфери відрізняється дуже високою емоційною напруженістю. Відомо велика кількість об'єктивних та суб'єктивних емоційних факторів, що роблять негативний вплив на їх працю, викликаючи сильне емоційне напруження і стрес. Слід також враховувати, що ці професії належать до альтруїстичного типу, де ймовірність виникнення психічного вигорання досить висока.

Емоційні чинники провокують наростаюче почуття незадоволеності, накопичення втоми, що призводить до криз у роботі, виснаження і вигорання. Фізичними симптомами, супутніми цього процесу, є: астенизація, часті головні болі і безсоння. При цьому також з'являються наступні психологічні та поведінкові симптоми: почуття нудьги і образи, зниження ентузіазму,

невпевненість, дратівливість, нездатність приймати рішення. Внаслідок цього значно знижується ефективність праці фахівця соціально-культурної сфери [1].

Серед багатьох особливостей і труднощів такої праці (безпосереднє спілкування з людьми: пацієнтами, учнями, відвідувачами) часто виділяють її високу психічну напруженість.

Більш того, здатність до переживання та співпереживання визнається одним з професійно важливих якостей учителя, лікаря, соціального працівника. Всі ці особливості можуть сприяти формуванню СЕВ [1].

У теперішній час немає єдиного погляду на структуру «синдрому вигорання», але, незважаючи на відмінності у підходах до його вивчення, можна зробити висновок, що він зумовлює собою особистісну деформацію.

Чому ж просте людське спілкування перетворюється в професійне захворювання? Виний в цьому закладений в нас природою механізм співпереживання, співчуття іншій людині. Він влаштований таким чином, що людина спочатку підсвідомо отождено себе з партнером по спілкуванню, автоматично відображає, як у дзеркалі, його тілесно-емоційний стан. Інстинктивно відтворюють відчуття, викликані емоціями іншої людини, організм приймає їх за свої власні і, в результаті, «зара-

жається» чужим настроєм. І, як це не парадоксально, розвивається «емоційне вигорання» внаслідок дії природних механізмів психологічного захисту. У першу чергу - витіснення емоцій, за допомогою яких людина несвідомо намагається відгородитися від неприємних переживань. Витіснені зі свідомості емоції перетворюються спочатку в тілесний дискомфорт, а, згодом, - у психічні розлади.

Професійна деформація розвивається поступово у наслідок професійної адаптації. Адаптація до нових, а, тим більше, до екстремальних умов, досягається ціною витрат функціональних резервів організму за рахунок так званої біосоціальної плати. Реакція організму на зовнішні та внутрішні впливи протікає в залежності від сили фактора, часу його впливу та адаптаційного потенціалу організму, який визначається наявністю функціональних резервів. Порушення регуляторних процесів призводить спочатку до функціональних, а потім і до морфологічних змін в організмі, що свідчать про розвиток хвороби. Перехід від одного функціонального стану до іншого розвивається в результаті зміни властивостей біологічних систем: рівня функціонування, функціональних резервів, ступеня напруги регуляторних механізмів [7, 12].

Стрес спричиняється безліччю вимог (стрессорами), які безперервно сумуються в різних сферах нашої життєдіяльності. Наше почуття контролю над тим, що відбувається, може мати вирішальне значення. Якщо ми вчимося реагувати адаптивним способом, ми більш успішно і ефективно діємо і підвищуємо свою функціональну активність і впевненість, тоді як дезадаптивні реакції ведуть нас по спадни-

піралі до «емоційного вигорання». Коли вимоги (внутрішні та зовнішні) постійно переважають над ресурсами (внутрішніми і зовнішніми), у людини порушується стан рівноваги. Безперервне або прогресуюче порушення рівноваги неминує веде до «емоційного вигорання». Звідси випливає, що «емоційне вигорання» є результатом саме не керованого, а не звичайного, стресу.

Схильність до професійної деформації особливо часто спостерігається у певних професій (директори, завідувачі тощо). Від рішення і волі цих посадовців залежить здоров'я та життя інших людей. Володіння владою призводить до суспільної та психічної деформації особливо в тих випадках, коли відсутні дієві зворотні зв'язки - громадський контроль, критика і можливість позбавити носія деформації влади.

Наслідком «емоційного вигорання» є такий негативний прояв професійної діяльності, як стандартизація спілкування, застосування в роботі стереотипних навичок, однакових заготовок, підміна творчої продуктивної діяльності формальним виконанням своїх обов'язків, бажання знизити обсяг роботи, тому що фахівцю в цьому стані здається, що його почуття хронічної втоми і напруги пов'язані з перевантаженням. З'являється бажання усунути від додаткових навантажень, збільшити дистанцію в спілкуванні з колегами, підлеглими, учнями, уникати нових обов'язків. Формалізація спілкування призводить до того, що людина, піддана СЕВ, при виконанні професійних обов'язків починає ховатися за правила, інструкції і стає менш відкритою для контакту. Одним з дуже серйозних наслідків професійного стресу вважається поява або помітне прискорення соматичних захворювань. Тому слід думати над тим, що безпричинно частішають головні болі, підвищення тиску, часті простудні захворювання можуть бути соматичним еквівалентом емоційних розладів.

Поряд із прагненням знижувати емоційне навантаження в ситуації професійного стресу часто спостерігається зворотний варіант, пов'язаний з трудоголізмом - прагненням компенсувати відчуття своєї недостатності професійної успішності ще більшою ретельністю і напругою в роботі, нерідко за рахунок сімейних, дружніх та інших значущих для людини відносин. При цьому людина ризикує втратити професійні питання в будинок, будучи не в змозі виконувати інші обов'язки й отримувати від цього задоволення [5,28].

Необхідно та базовою частиною профілактики виникнення синдрому «емоційного вигорання» є особистісна психологічна підготовка фахівців «допоміжних» професій. Тут має бути на увазі не тільки і не стільки теоретичне навчання основам психології (хоча і вона не втрачає своєї значущості), скільки практичне навчання, спрямоване на розвиток стресостійкості професіонала.

Модель попередження «емоційного вигорання» передбачає наступні напрямки: підвищення комунікативних умінь за допомогою активних методів навчання (соціально-психологічні тренінги, ділові ігри); навчання ефективним стилем комунікацій та вирішення конфліктних ситуацій; тренінги, які стимулюють мотивацію саморозвитку, особистісного та професійного росту; антистресові програми і групи підтримки, орієнтовані на особистісну корекцію самооцінки, впевненості, соціальної сміливості, емоційної стійкості і психофізичної гармонії, шляхом оволодіння способами саморегуляції та планування особистості та професійної кар'єри [6,459].

Основною психологічною якістю, що забезпечує стійкість до стресів, є рівень особистісної зрілості фахівця. Тут має бути на увазі ступінь усвідомлення себе, здатність брати на себе відповідальність, приймати рішення та робити вибір, вміння будувати гармонійні стосунки з іншими людьми, відкритість до змін та прийняття свого та чужого досвіду в усьому його розмаїтті. Дослідження показали, що чим вищий рівень професійної майстерності та суб'єктивного контролю фахівця, тобто схильності приймати на себе відповідальність за свою поведінку в емоційно значущих ситуаціях, тим менше виявляється у нього синдром «емоційного вигорання» [3]. У цьому зв'язку цікавим представляється екзистенційно-гуманістичний підхід до подолання «емоційного вигорання», який говорить про недостатність розуміння феномену «згорання» як різновиду професійного стресу.

На думку Н.В. Гришина, стан «емоційного вигорання» тісно пов'язаний також із втратою відчуття сенсу діяльності як однієї зі складових сенсу життя, і, в особливо важких випадках, може викликати екзистенційний невроз. Цей погляд на природу даного феномена приводить до висновку про те, що для дійсного ефективного подолання стану «емоційного вигорання» фахівцю необхідно працювати над переосмисленням своєї ролі в професійній діяльності і усвідомленням її індивідуального особистісного сенсу для себе [3].

Ще один важливий аспект цієї проблеми пов'язаний з тим, що «емоційне вигорання», як правило, наслідок неконструктивного спілкування з колегами та керівництвом. Здоровий клімат всередині колективу, почуття достатньої емоційної підтримки від колег і адміністрації - це потужний ресурс попередження та усунення професійного стресу. Відчуття захищеності у колективі, наявність надійної опори серед колег, можливість відкритого обговорювання питання, дозволяють знизити напруженість, тривогу, а й, навіть, агресивні прояви.

М. Евелін наголошує, що керівники, зараховуючи до штату фахівців, повинні розглядати персонал як свій найцінніший ресурс і піклуватися про те, щоб його зберегти. Співробітників, що вперше приступили до ро-

боти, необхідно реалістично й адекватно ввести в курс справи, можна організувати систему наставництва для забезпечення якісної, кількісної та клінічної сторін роботи, а також сприяти закріпленню індивідуального наставника. Профілактичні та лікувальні заходи при СЕВ багато в чому схожі: те, що захищає від розвитку даного синдрому, може бути використано й при його лікуванні.

Профілактичні, лікувальні і реабілітаційні заходи повинні направлятися на зняття дії стресора: зняття робочої напруги, підвищення професійної мотивації, вирівнювання балансу між витраченими зусиллями і одержуванню винагороди. При появі і розвитку ознак СЕВ у людини необхідно звернути увагу на поліпшення умов її праці (організаційний рівень), характер взаємовідносин, що складаються в колективі (міжособовий рівень), особистісні реакції і захворюваність (індивідуальний рівень) [1].

Суттєва роль у боротьбі з СЕВ приділяється, насамперед, самому спеціалісту. При дотриманні перерахованих нижче рекомендацій, він не тільки зможе запобігти виникненню СЕВ, але й досягти зниження ступеня його вираженості, а саме:

- визначення короткострокових та довгострокових цілей (це не тільки забезпечує зворотний зв'язок, що свідчить про те, що людина знаходиться на вірному шляху, але й підвищує довгострокову мотивацію; досягнення короткострокових цілей - успіх, який підвищує ступінь самовихованості);

- використання «перепочинку», що необхідно для забезпечення психічного і фізичного благополуччя (відпочинок від роботи);

- оволодіння вміннями та навичками саморегуляції (релаксація, ідеомоторні акти, визначення цілей і позитивна внутрішня мова сприяють зниженню рівня стресу, що веде до вигорання);

- професійний розвиток і самовдосконалення (одним із способів запобігання СЕВ є обмін професійною інформацією з представниками інших служб, що дає відчуття більш широкого світу, ніж той, який існує всередині окремого колективу, для цього існують різні способи - курси підвищення кваліфікації, конференції та інше);

- відхід від непотрібної конкуренції (надмірне прагнення до перемоги породжує тривогу, робить людину агресивною, що сприяє виникненню СЕВ);

- емоційне спілкування (коли людина аналізує свої почуття і ділиться ними з іншими, ймовірність вигорання значно знижується, цей процес виявляється не настільки вираженим);

- підтримання гарної фізичної форми (не варто забувати, що між станом тіла і розумом існує тісний зв'язок: неправильне харчування, зловживання спиртними напоями, тютюном, зменшення ваги або ожиріння посилюють прояви СЕВ).

Також до способів профілактики синдрому «вигорання» відносяться: культивування інших інтересів, не пов'язаних з професійною діяльністю; внесення різноманіття в свою роботу; створення нових проєктів та їх реалізація без очікування санкціонування з боку офіційних інстанцій; задоволення у соціальному житті; наявність кількох друзів (бажано інших професій), у взаєминах, з якими існує баланс; здатність до самооцінки без надії тільки на повагу оточуючих; уміння не поспішати і давати собі достатньо часу для досягнення позитивних результатів у роботі, житті; обдумані зобов'язання (наприклад, не слід брати на себе більшу відповідальність за учня, пацієнта, що робить він сам); читання не тільки професійної, але й іншої гарної літератури, просто для свого задоволення без орієнтації на якусь користь; періодична спільна робота з колегами, що значно відрізняються професійно і особистісно; участь у роботі професійної групи, що дає можливість обговорити виниклі особисті проблеми, пов'язані з роботою; хобі, що приносять задоволення [2].

Саме тому, шановні колеги - працівники соціально-культурної сфери, бажано вам вдало розраховувати й обдуманно розподіляти свої навантаження; вчитись переключатися з одного виду діяльності на інший; простіше ставтеся до конфліктів на роботі (а, краще, їх уникайте!); не намагайтеся бути кращим завжди і в усьому.

Сподіваюся, що все зазначене стане вам у нагоді, а ваші життєві та професійні шляхи приведуть вас до бажаної мети.

Література:

1. Сидоров П. Синдром емоційного вигорання // Медична газета №43 - 8 червня 2005 р.
2. Синдром вигорання лікарів: стигма професіоналізму або розплата за співчуття? / С.Захаров // Інтернет: <http://forums.rusmedserv.com>.
3. Авхименко М.М. Деякі фактори ризиків праці медика / М.М. Авхименко // Медична допомога. - М.: Медицина, 2003. - № 2. - с. 25-29.
4. Ронгинська Т.І. Синдром вигорання у соціальних професіях / Т.І. Ронгинська // Психологічний журнал. - М.: Наука, 2002. - Т. 23. - № 3. - с. 85-95.
5. Винокур В., Розанова М. Професійний стрес нищить лікаря / В. Винокур, М. Розанова // Медицина Санкт-Петербурга. - СПб.: Видавництво СПб ГУ, 1997. - № 11. - с. 28.
6. Водоп'янова Н.Є. Синдром психічного вигорання у професійно комунікативного типу / Н.Є. Водоп'янова // Психологія здоров'я / Під ред. Г. С. Нікіфорова. - СПб.: Видавництво СПб ГУ, 2000. - с. 443-463.
7. Ушаков І.Б., Сорокін О.Г. Адаптаційний потенціал людини / І.Б. Ушаков, О.Г. Сорокін // Вісник Державної Академії Медичних Наук. - М.: Медицина, 2004. - № 3. - с. 8-13.

ДЛЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

15 червня згідно попередніх домовленостей та запрошення ректора НГУ відбулася робоча зустріч ректорату з фахівцями в галузі електричних машин та електроприводу компанії Danfoss Bauer.

Зокрема, віце-президент пан Дженс Габел розповів, що їхня компанія - глобальний лідер з виробництва механічних і електронних компонентів для промисловості, один з найбільших промислових концернів у Німеччині. Група Danfoss - лідер у розробці, виробництві, продажу та обслуговуванні механічних і електронних компонентів для промисловості.

Danfoss максимізує ефективність використання природних ресурсів та енергії, зводячи до мінімуму вплив на навколишнє середовище. Компанію цікавлять питання співпраці між НГУ й компанією Danfoss. Обидві сторони розглянули також можливості створення при гірничому університеті німецько-українського науково-технічного центру, а також використання продукції Danfoss у навчальному процесі.

Інфоцентр НГУ.

На світлинах: за круглим столом переговорів; ректор НГУ **Геннадій ПІВНЯК** і віце-президент компанії Danfoss Bauer **Дженс ГАБЕЛ** розуміють важливість співдружності науки й виробництва.

Фото Світлани ТКАЧЕНКО.

• ВІСТІ З УНІВЕРСИТЕТІВ

На Всеукраїнській олімпіаді з теоретичної механіки, яка проходила в НТУУ «Київський політехнічний інститут», честь рідного університету захищали студенти групи МХ-07-01, що на кафедрі теоретичної і прикладної механіки (завідувач кафедри - професор В.В. Лобода, тренер команди - доцент В.І. Петришин). У нелегкій боротьбі 70-ти кращих механіків з 30 провідних вишів України перше місце виборов Павло Книш, а друге - Олександр Землич. За три години учасникам необхідно було розв'язати 6 задач (по дві зі статистики, кінематики і динаміки), що наші юнаки зробили найкраще. «Особливістю олімпіади було те, що завдання виявилися не складнішими за стандартні університетські, які ми розв'язуємо на семінарах, - поділився своїми враженнями Павло Книш. - Для перемоги необхідно було дуже швидко і точно використати стандартний набір підходів і теорем. Я б назвав цю олімпіаду тестом на автоматизм - той, хто вміє швидко, майже автоматично, розв'язувати задачі, той і виграв».

Два тижні потому друга мехматівська команда, цього разу з кафедри математичного аналізу (завідувач кафедри - професор В.Ф. Бабенко, тренер команди - аспірант Д.С. Скороходов), вийшла в лідери інших інтелектуальних змагань — Всеукраїнської олімпіади з математики, що проходила у Львівському на-

МЕХМАТ-ПЕРЕМОЖЕЦЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ГАТУНКУ

ціональному університеті ім. І.Франка. 60 студентів із 28 вишів України протягом 2 днів розв'язували 10 задач. В результаті наші Дмитро Кузьменко і Олег Коваленко увійшли до трійки лідерів, посівши друге і третє місце відповідно.

«Як це не дивно звучить, олімпіади мають мало спільного зі справжньою науковою діяльністю, — говорить Олег Коваленко. — Якщо вважати математику спортом, то для перемоги в олімпіаді необхідно бути спринтером, а 90% справжніх учених - це стаєри, тобто ті, хто здатен на багаторічну копітку і виснажливу

працю. Та не зважаючи на це, перемоги в олімпіадах мені приємні, адже вони доводять, що я можу продемонструвати швидкий та якісний результат». Олег Коваленко, що зробив таке несподіване зізнання, має право на особисті висновки, адже в його особовому заліку вже більше десяти перемог в олімпіадах. Минулого року він посів третє місце у Міжнародній олімпіаді з математики, яка проходила у Будапешті.

«Перемоги, здобуті цієї весни, підняли планку, на яку будуть рівнятися наші студенти у всіх наступних змаганнях,

- відзначив декан механіко-математичного факультету ДНУ ім. О.Гончара професор Валерій Опанасович Сяєв. — Впевнений, авторитет нашого міста і класичного університету буде ще багато разів підтверджений, не дарма нас вважають кузницею кадрів України».

На світліні: гордість мехмату (зліва направо): **Павло КНИШ**, **Дмитро КУЗЬМЕНКО**, **Олег КОВАЛЕНКО**, **Олександр ЗЕМЛИЧ**.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Провідники рубрики: почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

СВЯТЕ ПИСЬМО В УКРАЇНІ

(Продовження. Початок у попередніх номерах)

Із передмови можемо зробити висновок, що в той час в Україні й, зокрема, на Волині було чимало письменних, освічених людей, які користувалися "письмом руського викладу", фактично тогочасною українською мовою. Вони не знали польської мови, не вміли читати польськи.

В. Негалевський, здійснюючи переклад Нового Заповіту, вважає, що самостійне опанування змісту Біблії - важливий крок у пізнанні Бога. Тому свою працю адресував, як сказано у передмові, "кожному побожному християнину, хочаби його зробити учасником властивого розуміння Слова Божого."

Оскільки Острозька Біблія швидко розійшлася, з'явилася потреба її перевидання. Дещо перероблене видання цієї книги планував здійснити київський митрополит Петро Могила, який доручив ченцю-граверу Іллі виготовити близько 500 ілюстрацій для майбутнього видання Біблії. На жаль, обставини не дали змоги здійснити це ілюстроване перевидання Острозької Біблії. Петро Могила помер, потім почалися козацькі війни і гравер Ілля, вирішивши, що видання Біблії не буде здійснене, припинив виготовлення ілюстрацій. До нас дійшло близько 130 його гравюр на біблійні теми, Друкована Біблія з'явилася в Московії, сучасній Росії в 1663 році за

царя Олексія Михайловича. Острозька Біблія була передрукована з невеликими виправленнями у правописі, щоб наблизити текст до російського варіанту старослов'янської мови. Вираз „народ руський” - бо українці були тоді

• **ХРИСТИАНСЬКА СТОРІНКА**

русинами - замінили на "народ великоросійський". Дане видання отримало назву "первопечатной" Біблії. Насправді, ж така назва затемнює суть справи. Адже редагували ці тексти спеціалісти з України, бо московити не мали своїх людей, які б могли здійснювати редагування біблійних текстів.

Минуло понад 300 років, доки з'явилася повна Біблія, перекладена на живу, народну літературну мову.

За переклад Біблії на українську народну мову взявся Пантелеймон Куліш - письменник, істо-

рик, етнограф, критик, один з членів Кирило-Мефодіївського братства. Він почав переклад Біблії в 1860 році і скінчив його у спілці із Іваном Пулюєм, який перекладав важчі місця грецького тексту, а Куліш редагував їх.

Для П. Куліша культурний розвиток народу збігався з релігійним і освітнім. Він хотів підняти культурний рівень простого народу і тому він старався розвивати українську мову, щоб вона була на такому самому рівні як інші європейські народи. П. Куліш бажав, щоб український народ також мав Біблію, перекладену на літературну народну мову. Він добре собі усвідомлював духовну і культурну цінність Біблії для багатьох народів.

П. Куліш працював над перекладом Біблії усе своє життя, але не зміг довести його до кінця. В 1885 році сталася пожежа на його хуторі Мотронівці і переклад згорів. Пропала праця багатьох років. Лишилось тільки те з перекладу, що було надруковане в журналах. Проте після пожежі П. Куліш знову взявся за переклад втраченого тексту, але не скінчив повного перекладу Біблії до своєї смерті в 1897 році. Дружина Куліша передала рукопис перекладу Біблії на зберігання в музей мецената Тарновського, який попросив письменника Івана Нечуя-Левицького закінчити переклад Біблії, що він і зробив.

І в 1904 році Британське Біблійне Товариство видало повну Біблію, перекладену Кулішем, Пулюєм і Нечуєм-Левицьким. Хоч Куліш не дочекався побачити виходу Біблії українською мовою, але його намір і праця не пропали надаремно. Тепер в українській мові є три повних Біблії у перекладах Куліша, Огієнка і о. Івана Хоменка. Недавно було в урочистий обставині в Києві презентовано новий, виправлений згідно сучасної нормативної лексики української мови переклад Куліша, здійснений під редакцією д-ра Боечка.

Також знамениту Острозьку Біблію переклав на сучасну українську мову доктор Рафаїл Торконяк в Острозькій академії.

Реформація підняла Біблію на п'єдестал з одного боку, а з іншого - опустила до рівня простої людини, який вільно міг би її читати рідною мовою. Майже всі реформатори перекладали Біблію на рідні мови своїх народів.

Тепер є часткові або повні переклади Біблії більше як на 1800 мов. Не кожен народ може похвалитися такою кількістю перекладів Біблії рідною мовою, як український. А якщо додати до цього різні виправлені, переглянуті, модернізовані видання, особливо Нового Заповіту, то виглядає, що Україна має, принаймні, 10 копій перекладів Нового Заповіту і п'ять Старого. І тепер ми повинні повною мірою скористатися цим багатством, постійно читати Біблію і настановлятися нею.

Аміль.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 21.15, на першій програмі Українського радіо.

ВЧЕНІ ПРИЙШЛИ ДО ... ДУХОВНОСТІ

Щодня технічний прогрес збагачується новим відкриттям, і навіть не одним. Та на жаль необхідність наукових досліджень породила іншу суттєву проблему - природа просто перестала витримувати цей техногенний вантаж, нагадуючи про себе глобальними катастрофами.

В Національному гірничому університеті давно усвідомили, що кожна наукова робота повинна починатися з моральних питань. Саме про духовні аспекти розвитку науки нашого століття говорили вчені на Всеукраїнській конференції, організованій кафедрою філософії НГУ. Подібні зустрічі вже стали традиційними у цьому вузі, але кожного разу вони піднімають все більш важливі та актуальні проблеми сучасності. Настала черга поговорити про вченого як особистість, що представляє світу нові відкриття.

Доктор технічних наук, професор НГУ Олександр Пригунов у своєму виступі сказав, що солодкий смак великого відкриття п'янить ученого. Ці слова він підтвердив знаменитою фразою фізика - теоретика Енріко Фермі: «Не набридайте мені з вашими терзаннями совісті! В решті-решт - це чудова фізика!». Так він гордився ви-

пробуванням атомної бомби. З тієї пори стекло багато води, що сховала рану минулих трагедій. Та з'явилися інші, не менш складні. Їх небезпечність, як відзначив Олександр Пригунов, і змусила вчених задуматися про свою моральність, перехід від людини розумної до людини моральної.

Про нову систему пізнання говорив кандидат філософських наук з Харкова В'ячеслав Соколов. Вона полягає у поверненні до витоків, а саме до серця як мислячого органа, здібного відчувати що необхідно світові для відродження.

Мудрість наших предків не обійшла і виступ відомого, вченого-археолога, голови істо-

ричної секції Всеслов'янського Собору Юрія Шилова. Він говорив про ведичні тексти, через які великі люди намагалися пояснити оточуючий світ. Юрій Олександрович також розповів про символіку «Веди словена», що відноситься до трипільської культури і є найдавнішою із Вед.

З незвичайної сторони розкрила для присутніх поняття «алхімія» доктор філософських наук, професор НГУ Юлія Шабанова. Вона також звернулася до першооснови її трактування. Тільки звернувшись до себе, очистивши душу, алхіміку відкривалося розуміння світу. Звідси, вчений сучасного світу може створити те, що розвиває світ,

а не губить, тільки тоді, коли сам звернеться до духовності і усвідомить відповідальність за свою діяльність.

Переосмислити висловлене на конференції допомогло мистецтво. Невеликий концерт у виконанні «Молодіжного камерного оркестру» через твори великих композиторів подарив красу звучання нашого життя. Яке художній керівник, дирижер оркестру Анатолій Абаєв доповнив роздумами про оточуючий світ, на які надихнула музика.

Конференція поступово заглиблювалася від технічного прогресу в світ гармонії та розуміння. Адже її присвячення Дню пам'яті Олени Блаватської передбачав розмову про велич спадку нашої співвітчизниці. Знання його - це великий крок у розвиток особистості. Цьому питанню був присвячений наступний день конференції. Він відбувся в музейному центрі О. Блаватської та її сім'ї Дніпропетровського Національного історичного музею ім. Д. Яворницького.

Наталія АНДРЮЩЕНКО.

На світліні: мудрість наших предків не обійшла і виступ відомого вченого-археолога, голови історичної секції Всеслов'янського Собору Юрія Шилова.

Фото Володимира КОРИННОГО.

• ЗАБУТТЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

Василь МЕЛЬНИК

ТЕРНИСТІЙ ШЛЯХ ДО ПРАВДИ

Задумуючись над історико-публіцистичними працями Федора Моргуна.

Для небайдужих людей давно відоме ім'я Федора Моргуна, як видатної особистості, і знають його не тільки через господарсько-партійну діяльність в масштабах колишнього СРСР, а й як активного наукового працівника, пропагандиста своєї теорії господарювання, в основі своєї спрямовану на найбільш прямишу мету - боротьбу за хліб, добробут народу, чому й були присвячені його перші книги, наукові праці.

Поряд з високими урядовими нагородами, державними посадами, він стає з 1974 року і членом СП СРСР. Це шлях багатьох енергійних, талановитих і самовідданих людей його віку і того покоління, яке не ейфорійно, а боляче переживало ті події, ту руйнацію, яка наступила в країні в наступні роки. Не маючи можливості ефективно вплинути на хід подій, на незнане у мирний час пограбування народу, його деморалізації

і деградації, господарчого розорення, як людину небайдужу, змушують задуматися над питаннями: де і звідки взялася ця сатанинська сила, яка породила цю руйнацію, безпросвітне духовне падіння і моральну деградацію?

Ці важкі роздуми змусили критично глянути на історичне минуле, на ті історичні обставини, що призвели до таких трагічних наслідків, без

осягнення яких немає надії на одужання і виходу з цієї ситуації у майбутньому.

За цими роздумами й аналізом на певний період для широкого загалу неначе зникає постать Ф.Т. Моргуна.

І ось у журналі «Бористен» №8 за 2008 рік з'являється стаття В. Середньої «Пам'ятає земля наша, пам'ятає Україна», присвячена особистості Федора Моргуна і його

недавно виданій книзі «Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу», яка у мене, як у людини небайдужої до історичного минулого мого народу, що необхідне для розуміння сучасного і передумови майбутнього, не могла не викликати великого зацікавлення. Тим більше, що автор, як людина, чимсь для мене не чужа, і, як мені здається, заслуговує довіри. Та й сама стаття автора своїм змістом і напрямком ставлення до автора книги викликає ще більше зацікавлення, неначе подих свіжого вітру...

На жаль, спроби розшукати цю книгу виявилися безуспішними...

І ось у газеті «Літературна Україна» (10. XII. 09) з'явилася стаття доктора історичних наук Ярослава Грицака «Незавершена війна. Федір Моргуна. Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу: факти і наслідки». Стаття значна за обсягом, де автора

вразило те (і думаю, що й читачів), що за останні півтора десятиліття автор написав цілу серію "фундаментальних історико-публіцистичних розвідок про Другу світову війну" і, після певного аналізу, його в чомусь незгода як історика, "є малою проти загальної вартості пристрасної розповіді Ф. Моргуна".

Ця стаття змусила мене з новим натхненням взятися до пошуку історико-публіцистичних книг про Другу світову війну Ф. Моргуна, бо, хоч їх перечитано мною досить багато, але всі вони не давали відповіді на болючі питання, особливо з погляду нашого сьогодення.

На жаль, звернення до редакції газети, що опублікувала цю статтю, з запитанням, як можна придбати ці книги, полишилося без відповіді... Відповідь надійшла від одного з книжкових магазинів м. Полтави з порадою звернутися до видавництва цих книг "Дивосвіт" м. Полтави, надавши його адресу і телефони: 0532-50-65-63 і 05322-7-33-60. Без найменшої проблеми по першому з них дозвонився і також без проблем одержав три книги, що мене найбільше зацікавили, судячи по їх назвах.

Всі ці книги, починаючи з найменшої за обсягом "Задовго до салютів" (1994 р.), так і "Прокляття війни" (2004 р.), та "Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу" (2008 р.) пронизані одним бажанням автора - написати сучасникам і нащадкам правду про Другу світову війну, матеріал для яких автор збирав понад 30 років.

Перша з названих книг відкривається вражаючою за змістом передмовою П.А.Загребельного (гордості української літератури), що знаходив цілковите порозуміння з автором.

Цю передмову взято і до другої книги, в основу якої покладена розширена і доповнена перша книга.

Третю книгу, як говорить автор, змусив написати репортаж про намір деяких кримських діячів встановити пам'ятник главам трьох країн - переможців у Другій світовій війні. Книга так і починається зі статті (замість передмови) "Пам'ятнику Сталіну в Криму - рушуче "Ні!".

Взагалі всі три книги привертаються як загальним пи-

танням Другої світової війни і Великої вітчизняної війни, подіям, викликаних ними і навколо них, так і найважливіше - воїнам Південно-Західного фронту і всім учасникам майже викресленої з історії найбільш грандіозної битви Великої вітчизняної війни і Другої світової війни, що зірвала план "Барбаросси", врятувала Москву і мала великий вплив на весь хід Другої світової війни.

Кому з сучасників і навіть учасників війни це видається фантастичним - треба читати книгу...

А чи не найголовніше - прямо, відверто і аргументовано пронизує книги ідея, що Сталін і Гітлер - основні винуватці війни. Більшовизм (з вождем) і фашизм (з фюрером) - ті реальні сили, на які спиралися їхні тоталітарні мілітаристські режими - винуватці геноциду багатьох народів, але Ф. Моргун, як українець (що не раз підкреслює) пише про український народ, а те, вважає, справа тих народів, яких це стосується.

Автор - очевидець голодомору, колективізації, злодіянь "визволителів" Західної України, очевидець окупації і визволеної України від Донбасу до Карпат, свідок

героїзму і трагізму жінок, старих і дітей. Багато наводиться документів.

Згадана і стаття А. Мокренка про перепис українського народу 1931 р., виданий в Ленінграді за редакцією О.О. Шибанова і через півстоліття в 1979 р., де український народ зменшився, як певно, ніхто в світі, на половину.

"Хто і коли розкриє справжню причину біди, в якій опинився мій народ?" - запитує автор. Певно не скоро...

Як пише Б. М. Бабій у книзі "Союз РСР і роль України в його створенні" (Київ, 1972 р.), що при майже 80% українців (на той час) на кожних 100 працівників держaparату припадало тільки 35% українців... Можна уявити, які то були українці... Певно чогось подібного не знає світ! Україна була єдина із союзних республік, де не було національної еліти, готової взяти на себе відповідальність, а дружно переклали це питання на народ.

Є багато підстав, які дають автору право говорити, що змінюються форми і методи геноциду, "але незмінною залишається мета: очистити територію України від українського народу. Тут годиться все". Ф. Моргун наводить ба-

гато прикладів як з минулого, так і з сучасного життя.

Книги складаються з окремих, майже закінчених статей, які висвітлюють аргументовано те чи інше питання. Ось тільки деякі з них:

- Сталін ігнорує Версальський договір і озброює Німеччину;

- у боях ненавчені новобранці, або Страшний шлях від Донбасу до Карпат;

- трагедія окупації: жінки й діти України - рятівники народу;

- сім аргументів проти сталінізму;

- хто і навіщо культивує сталінізм;

- свідчення Гудеріана: німці програли війну в 1941 році в Україні.

Та досить переліку, всі статті, не трафаретні, а глибокоаргументовані, свідчать про широкий світогляд і обізнаність автора з питань, про які говорить.

Чому у мене довіра до автора? Я бачив війну. Знаю її зблизька, пережив описані автором реалії життя аж до нашого сьогодення, багато читав, а основне - слухав безпосередніх учасників війни і думав над прочитаним і почутим. Трудився, звичайно, до певного віку, вивірив офіційній пропаганді як комсомалець, комуніст і взагалі громадянин СРСР - це реалії життя. А ще піонером змайстрував рамочку і повісив у голодній і холодній, тісній хаті портрет В. Молотова... Такі були часи!

Кожне судження автора, окрім його документальних підтверджень, мною сприймається з можливістю наведення фактів з особистого життя для їхнього підтвердження.

Багато незаперечної правди мав сміливість і чесність сказати автор. Але брехня живуча, бо багатьом потрібна, хоч з нею, як говорить народна мудрість, "світ пройде, а назад не вернешся". Ще й досі на пострадянському просторі гуляє велика брехня про Другу світову війну і про німецький "фашизм", де його ніколи не було, а був німецький націонал-соціалізм. Фашизмом охрестили імпер-інтер-соціалісти, одним словом, більшовики, яких ніхто не судив за злочини більш ганебніші націонал-соціалістів.

Також "комусь" по-трібне і це...

· СТУДЕНТСЬКИЙ ПОГЛЯД

Рубрика
Даринки
СУХОНІС

Цикл

"Магічна Бразилія"

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА: SAO, PAULO І ДОВГА ДОРОГА ДОДОМУ

З подякою пану Євгену Суру

Залишивши прекрасні водоспади позаду, ми літаком вирушили в Сан-Пауло. Величезні кам'яні джунглі зустріли нас спекою та дорожніми заторами.

Сан-Пауло - головне місто південно-східного штату Бразилії Сан-Паулу, найбільший промисловий центр і важливий культурний центр Бразилії і всієї Південної Америки. Із населенням майже 11 млн. мешканців в межах міста - це найбільше місто країни та одне з найбільших у світі. Цікаво, що мешканці міста називаються «паулістами» (однина: «паулістану», порт. paulistano), тоді як мешканці штату — «паулістами» (однина: «пауліста», порт. paulista). Девізом міста є латинський. Non ducor, ducor — «Не мною керують, а я керую», що підкреслює значення міста в політиці та економіці країни. Популярним прізвиськом міста є «Сампа». Місто широко відоме своєю мінливою погодою, постійними дорожніми заторами, величезним числом гелікоптерів, своєю архітектурою і, звичайно, хмарочосами.

Як і у більшості південних та південно-східних штатів, місто було

центром європейської імміграції, зокрема з Західної України. Кількість нащадків українців у місті — до 10 000, переважно з імміграції 1947-1950 років, в місті діють українська католицька і українська православна парафії та кілька українських товариств (одне з яких, ми, звичайно, відвідали завдяки почесному консулу Жоржу Рибці).

Після проходу Курітіби та Ігуасу, місто здалося нам спекотним та важким. Люди в ділових костюмах поспішали на роботу, куди не глянь - скрізь висо-

чать хмарочоси. На жаль, через брак часу в Сан-Пауло ми провели лише день, адже зранку вже вирушили до аеропорту «Конгоньяс-Сан-Паулу» - попередню була довга дорога додому.

Недарма кажуть, що в цьому місті погода часто змінюється. Під час реєстрації, я побачила як після ранкового сонця раптово зашаленіла злива - блискавка, грім, сірий дощ... Я не уявляла, як літак вилетить за таких умов погоди.

Ми просиділи в "Боїнгу" близько 40 хвилин - пілот щоразу вибачався, пояснюючи, що умови погодні не дозволяють нам вилетіти з Сан-Паулу. Зрештою, він звернув нашу увагу на веселку, що з'явилася з лівого боку, всі полегшено зітхнули, застібнули паски безпеки і величезний Боїнг 737 компанії Air France почав злітати. Веселка була оманною. Піднявшись десь на 1,5 кілометри через вікно ліюмінатора я побачила найстрашнішу зливу в своєму житті: шалена синя блискавка щосекунди розривала темне небо, дощ гатилив по ліюмінатору, крило, яке мені було видно, хиталося, ніби метелик, а грім було чутно просто над головою. Я бачила, як деякі люди хрестилися, кожен звертався до свого Бога

своєю мовою, навіть найупередженіший атеїст подумки у когось просив допомоги. Напис про турбулентність не загасав усю ніч. Можливо люди, які часто літають, не розуміють мого хвилювання, але справа не в частоті польоту. (Згідно з статистикою треба літати 13 років щоденно аби гарантовано потрапити в авіакатастрофу). Та з іншого боку, коли в небі природа грає в свої ігри, а ти сидиш у маленькій залізній коробці на висоті більше 2 кілометрів... залишається лише віра в Бога, бо ти знаєш що твоє життя не в руках пілота, не залежить від літака чи грози. Все вирішить доля.

Коли о сьомій годині ранку золоті промені сонця занурювалися у зефірні білі хмари, я подумала, що це безперечно, один з найкращих ранків в моєму житті. Але десь в глибині моєї свідомості поселилася підступна аерофобія.

На цьому пригоди не закінчилися. Через грозу в Сан-Пауло і дуже не раціональне планування аеропорту Шарля де Голля в Парижі ми зазіснилися на найдорожчий рейс в рідну Україну! Чуже місто, незнання французької мови та небажання французів відповідати англійської доводило до відчаю. Нарешті, нас пересадили на інший рейс. Ввечері, невеликий аеробус сів на злітну смугу столиці. Холодний, брудний Київ з неприбраним снігом здавався найкрасивішим місцем на світі, повірте! Попри всі негаразди і проблеми, ми любимо нашу країну, любимо людей, котрі нас тут чекають, любимо життя, яке ми тут залишили.

Останній сюрприз від привітних французів: наш багаж залишився в аеропорту Де Голля і прибув на два дні пізніше, вже у Дніпропетровськ. Але то дрібниці. Адже у вагоні поїзда, вночі на верхній полиці, за декілька годин до прибуття у Дніпропетровськ, я згадувала, як закохалася в Бразилію і дивувалася парадоксу: як сильно я завжди прагну повертатися на Україну.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ КРИВОРІЗЬКОЇ МОЛОДІ

Чудовий настрій, атмосфера неспокою, азарту, суперництва панували у Центрі дитячої та юнацької творчості «Дружба» Довгинцівського району 1 квітня. Саме цього дня відбувся міський чемпіонат команд Клубу веселих і кмітливих. Участь у конкурсі взяли 5 найкращих команд з навчальних закладів міста Кривого Рогу: «Неформат» КПГ №24 Довгинцівського району, «Как взрослые-2» КСШ №71 Жовтневого району, «9 квартал» КЗШ №73 Інгuleцького району, «107 елемент» КСШ №107 Саксаганського району, «Європейський розмір» КЗШ №85 Центрально-Міського району.

Розпочався КВК візиткою-привітанням «Європейський експрес». Учасники підготували цікаві номери, за допомогою яких презентували себе, відобразили свої погляди щодо Європи. Кожен виступ був неповторним, художнім і артистичним.

Хотілося б відзначити, що досить яскравим виявився і конкурс капітанів команд «Місто очима інтуриста». Капітани заздалегідь підготували

оригінальні відеосюжети про Кривий Ріг, його околиці, звернули увагу на жителів міста, на визначні місця, відзначили позитивні та негативні моменти.

В останньому конкурсі КВК — музичне домашнє завдання «Євробачення 2010» — команди досить вміло і в цікавих формах розкрили недоліки виступів виконавців попередніх років на Євробаченні, запропонували власні варіанти художніх номерів.

Перемогу здобула команда «Неформат», виконавська

майстерність, гумор, музичне оформлення, культура мовлення, художнє оформлення якої виявилися найкращими з поміж усіх. Друге місце посів «9 квартал», а третьою стала команда «Європейський розмір».

Також компетентне журі нагородило дипломами (номінація «Яскрава акторська гра») за артистизм Мирослава Мусатова з команди «107 елемент» та Ірину Задворну — «9 квартал». На конкурсі члени журі визначали досвід-

ченого, оригінального, кмітливого капітана команди. Ним став Костянтин Несвіта («Как взрослые-2»).

Кожен з присутніх гостей отримав позитивний заряд емоцій, залишився у гарному настрої.

КВК допомагає розкритися талановитій, інтелектуальній, творчій, обдарованій молоді; виховувати почуття патріотизму, поваги до України, до рідного краю.

Лілія КОНОВАЛОВА.

ПРО HANDMADE, ГРИБОФЕРМУ Й TAKE ІНШЕ

**Уперше в НГУ - конкурс
студентських бізнес-ідей!**

Чомусь журі вважало, що перший відкритий захист бізнес-проектів, який проводився Центром розвитку підприємництва «Бізнес-інкубатор НГУ», не буде настільки цікавим та серйозним. Тому обійшлося без зайвого PR, який зазвичай передусє будь-яким заходам у нашому житті. А даремно! Все пішло як по маслу! Всі учасники підготувалися дуже добре (яскраві презентації, переконливі доповіді, емоційні відповіді на запитання). І цим настільки збили з пантелику суддів, що вони не змогли визначити переможця без зайвого PR, який оголосити своє рішення через деякий час, змушуючи похвилюватися своїх підопічних.

До складу журі першого конкурсу бізнес-ідей входили: голова - проректор з ФЕР А.Ф. Косолапов, головний інженер І.В. Гончарук, завкафедрою автомобілів та автомобільного господарства К.М. Бас, викладач кафедри менеджменту організації Ю.С. Рожко, викладач кафедри економіки підприємства О.А. Марченко, директор Бізнес-інкубатора М.С. Пашкевич. Можна зазначити, що члени журі виконували свій обов'язок гідно, а головне - професійно. Кожен проект був прокоментований із глибоким знанням справи, незважаючи на те, що проекти охоплювали найрізноманітніші сфери людської діяльності. Та головне - це позитивний настрій, який випромінювали наші старші наставники, шукаючи у бізнес-ідеях перспективу для розвитку й неповторну «родзинку». Ми вкотре відкрили для себе, які всебічно розвинені люди працюють у нашому рідному університеті!

А тепер до головного! До переможців та їх креативних бізнес-ідей! У номінації «БІЗНЕС-ІДЕЯ» перше місце поділили між собою студентка ФМ Олександра Гаврилишина та студентка ФЕФ Марія Піддубна. Друге місце посів студент ФБ Станіслав Купцов.

Авторка цих рядків Олександра Гаврилишина представила бізнес-проект із солодкою назвою «Chocolatier». Насправді, він був вигаданий моїми друзями з Києво-Могилянської академії, де й був успішно втілений. Бізнес-ідея полягає у виготовленні handmade-шоколадних виробів на замовлення. Його родзинка полягає у легкості впровадження: багатотисячне студентське середовище (такий близький та рідний

споживач!), нестандартність форм цукерок (всі підручні засоби йдуть у хід!), та головне - швидкість виготовлення (не треба кудись бігти, день - і все готово)! Вже зараз дівчата заробляють на цьому свої перші самостійні гроші, отримують прибуток та дарують неймовірно задоволення своїм друзям!

Марія Піддубна вивчала ринок смаженого насіння соняшнику в рідному місті Новомосковську, в результаті чого запропонувала розширити асортимент, додавши смаку ванілі, м'яти, бекону, а також антиокислювачі інгредієнти. Журі дуже довго обговорювало ідею. Виявляється, наші судді дуже обізнані з питанням збуту соняшникового насіння, бо висловили силу-силенну коментарів, пропозицій та порад щодо втілення цієї ідеї в життя.

Ідеєю створення «Грибоферми», яка може приносити значні прибутки, захопився Станіслав Купцов. Виявляється, грибний ринок України заповнений лише на 30%. Навіть ці тридцять відсотків займають постачальники з Польщі! Тому підприємливий студент зацікавив усіх присутніх проектом вирощування грибів, обсяги яких змогли б задовольнити споживчий попит на цей корисний та смачний продукт.

У номінації «KNOW HOW» перше місце посіли двоє студентів ФБ Євген Андронович та Максим Шевченко. Хлопці підійшли до можливого бізнесу по-чоловічому, запропонували вдосконалену технологію виготовлення цегли. Їх презентація була простою, а тому й доступною навіть для дуже далеких від будівництва студенток-економісток. Концепція ідеї полягає у новому методі прогрівання цегли мікрохвильовим випромінюванням, після чого вона повинна стати міцнішою, довговічнішою, а головне - дешевшою. Єдиною перешкодою на шляху до втілення цієї ідеї є відсутність експериментальної бази для розробки та тестування необхідної печі для обпалювання цегли. Але судді люб'язно запропонували можливості університету та його лабораторій для розробки зразка цієї печі, адже якщо намагання хлопців увінчаються успіхом, то їх винахід принесе користь українському суспільству.

У номінації «БІЗНЕС-ПЕРСПЕКТИВА» перше місце посіла студентка ФМ Ольга Авраменко. Вона взялася за трепетну для кожного з нас тему! Літні люди, їх по-

треби, переживання та життя! У кожного з нас є бабусі й дідусі, літні батьки, близькі родичі похилого віку або просто самотні сусіди. Увагу дівчини привернула бізнес-ідея організації дозвілля для найповажнішої категорії населення. «Ми піклуємось про дітей, будуючи для них розважальні комплекси, табори літнього відпочинку, садочки тощо. А чому аналогічні заходи не передбачити для людей похилого віку. Провідні бізнесмени настільки захоплені роботою, що їм бракує часу на спілкування з літніми батьками. А між тим вони так потребують саме живого спілкування» - розмірковувала авторка ідеї, її проект має символічну назву «Antistarість». Це сучасний комплекс відпочинку для людей похилого віку, які також бажають відпочивати зі смаком у колі своїх друзів та ровесників. Ця презентація підкорила всіх присутніх своєю щирістю, відвертістю та зворушливістю, тому що Ольга торкнулася проблеми соціального характеру та знайшла своє оригінальне рішення. І хоча бюджет проекту за підрахунками потребує мільйони гривень, судді відразу зорієнтувалися та висунули свою зустрічну ідею: організувати такий одноденний відпочинок на базі оздоровчого комплексу «Гірник» у першу чергу для співробітників гірничого, які все ще є молоді душею...

Перше місце у номінації «ЖИТТЯ УНІВЕРСИТЕТУ» посіла студентка ЮФ Анна Мар'яш. У її проекті судді були більше вражені не стільки презентацією, скільки вмінням дівчини емоційно себе контролювати під час виступу і відповідей на запитання. Слід сказати, що це було найкращою рекламою ефективності її проекту, адже вона запропонувала суддям курс тренінгів із самоконтролю та емоційної стриманості. Стратегія виступу була вибрана дуже вдало, адже нічого так не переконує в успішності результату запропонованих тренінгів, як демонстрація результатів на власному прикладі.

Отже, усі учасники змогли гідно презентувати свої проекти та змусили усіх впевнитись у компетентності та конкурентоспроможності студентів Національного гірничого університету на ринку економічних відносин нашої держави.

Хочеться запросити інших студентів проявити себе і взяти участь у цьому надзвичайному заході!

**Олександра ГАВРИЛИШИНА.
студентка НГУ, група ЕМ-08-3.**

• ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

***

*Під завірюху і негоду,
Серед буяння в світі зла,
Чи не піти в свою господу,
Чи не зложити їй нам весла?
Замкнути серденько від миру
Й налаштувати свою ліру
Для власних мук, для власних сліз,
Для потайних лише погірз,
Бо там, на шарварку людському,
Де брат на брата точить ніж,
Де повселюдне йде рабїж, -
Там не чутно буде нікому,
Серед гармидеру й турбот,
Моїх пісень, моїх скорбот!*

Михайло СТАРИЦЬКИЙ

***

*Ні, тричі ні! Хай краще струни
Порве мій стогін навісний!
Коли кругом в дочасні труни
Борців лягає гурт тісний,
Коли юнацька сила в'яне,
А там сміється щось погане, -
Не про кохання, не про рай,
Поспівче, голосно співай!
Але розваж словами брата,
Що й не виходить із заліз:
Скропи росою твоїх сліз
Ті рани від ударів ката
Й душі замучений, слабій,
Відвагу піснею навій!*

Сергій БУРЛАКОВ

***

*Боюсь пройтися босим по росі,
По вранішній,
Чи ж то, справді, сльози?
Які їх пролили на землю грози?
Хто цноту загубив у цій росі?
Хай діти пробіжать,
Хай тихо вітер
Чи сонечко їх зіп'є молоде,
Чи підберуть широколисті віти.
Ще мить одна -
І яблуко впаде,
І спекою дихнуть важкі покоси...
І побіжить моє дитинство босе
По чистих росах -
В сонце! -
Навпрошки.*

Іван ДАНИЛЮК

• О П О В І Д А Н Н Я •

ДО ПЕРШОЇ КРОВІ

У місті П. їм дали тижневий перепочинок. Освіжені новобранцями частини пішли далі, до Дніпра, а окремих поріділій батальйон зв'язку майора Терещенка, що не поповнювався від самої Курщини, розмістився в спалених казармах і конюшнях довоєнного кавполку. Залишивши за старшого начальника штабу, Терещенко взяв свого улюбленця — ротного Собковича, і вони попрямували до базару. Назустріч їм рухалися впряжені у візкі з домашнім скарбом виснажені люди, що поверталися до своїх домівок. Підлітки з недбало закушеними в зубах самокрутками зривали німецькі об'яви на двоповерховому будинку з вищербленою аркою, а різкі пориви жовтневого вітру хляпотіли можливо вперше за останні два роки відчиненими вікнами.

Терещенкові місто було знайоме. В мирний час він двічі приїжджав сюди в складі комісії з інспекторською перевіркою територіальної армії. Висновки були невтішними. Командири, призовані з запасу для заміни вибухлих після чистки, слабо орієнтувалися у тактиці, дехто не міг навіть назвати нормативну кількість бійців, які можуть розміститися у вагоні-теплушці. Але звіти писалися з врахуванням перспективи освоєння військової науки, підкресленням високого бойового духу і готовності не пошкодувати власного життя, якщо настане така необхідність...

Повертаючись до Харкова у спецвагоні, пили чай і майже всю дорогу мовчали. Ніхто не був упевнений в тих, хто сидів поруч. Війна розвіяла спогади тієї служби, в пам'яті лишився тільки один фрагмент: коли прибули на вокзал, до підполковника Шароєва підійшли двоє в цивільному, і він, опустивши голову, швидко попрощувався з ними, майже стиснутий з боків. Лейтенант Терещенко хотів, було, щось сказати, але керівник комісії так глянув на нього, ніби хотів за-

тулити рота важкою текою з документами.

Не доходячи до базарних воріт, Терещенко вловив у повітрі запах пива, і давно забуте відчуття мирного побуту пройняло його домашнім теплом. Вони занурилися у базарну веремію, де через кожні два метри у самісіньке вухо кричали: "Що продаєш? Голки, цигарки, цукор є?" Хоча в офіцерів не було ні речмишків, ні польових командирських сумок. Запах пива наближався, доки перед очі не постав дерев'яний балаган з написом "Духан". В середині було тісно, накурено й вогко. Якийсь обшарпаний чоловік на колодянці гукнув:

— Адо, ану пива бойовим командирам!

Ада виявилася привабливою молодницею, от тільки хустка, напнута по самі очі, робила її схожою на черницю.

— Звідки пиво, красуне? — спитав її Терещенко.

— Місцеве, — відповіла вона, не підіймаючи очей.

— Завод і при німцях працював, — додав той, що був на колодянці. — І ця точка — теж, тут підпільники наші зустрічалися... Ада всіх знала... Звідси їх прямо на шибеницю й повели.

— А як же це хазяйку заодно не замели?

Голос цей з металевими нотками прозвучав з кутка. І Терещенко упізнав уповноваженого особливого відділу капітана Китайцева, який був у цивільному костюмі. Потому Китайцев допив кілька ковтками бокал і кинув у бік стойки:

— Доки ми кров свою проливали, вони тут німцям підстидалися...

Терещенка аж струсило. Здалося, що ці брудні слова хтось лийнув на адресу його сестри, який в роки окупації, щоб не померти з голоду разом з дітьми, довелося повернутися на свою стару роботу в комунгосп. Про це після звільнення міста вона написала йому в листі. І він вирішив переслати їй продатестат — з близької рідні в нього більше нікого не було.

Різно поставивши так і не початий бокал, він зробив кілька кроків до Китайцева і коротко змахнув правицею. Від удару чи то з носа, чи з губ Китайцева червонясто бризнуло. Той ще не прийшов до тями, як Терещенко вихопив з кобури пістолета, і в цю ж мить на його руці повис Собкович. Постріл в підлогу в одну мить вимів присутніх на базарний майдан. А натомість на порозі виросли троє військових.

— Я начальник патруля старший лейтенант Шарафутдінов! Ваші документи!

Два автоматники позаду нього клацнули затворами. Китайцев швидко сунув йому посвідчення, і той сказав: "Ясно", одночасно пристаивши руку до козирка.

— А цих — арештувати! Здати зброю!

Терещенка і Собковича вели містом до комендатури, і перехожі кидали вслід репліки:

— То перевдягнених поліцаїв ведуть, ич, гади, як нафабрились!

— Та ні, кажуть, диверсантів спіймали — з станції сигнали передавали своїм літакам...

Доки вони дійшли до комендатури, Китайцев уже був там. Собковича одразу відпустили, а Терещенка відвели на гауптвахту. Трохи роздивившись, він помітив на підвіконні заґратованого вікна недопалок, і дуже захотілося закурити. Але сірники й цигарки разом з документами були вилучені. Сівши на розхитану табуретку, Терещенко тільки тепер побачив, як густо розписані, певно цвяхами, стіни: "Наші близько — не хочеться помирати", "Прощайте", "Передайте матері, хай не жде. П. Синько", "Нас продав В. С. К."

У дворі Б. почувлися голоси. З-поміж них упізнав знайомий — його начштабу капітана Покотила.

Командант грубо сказав йому:

— Капітане, ідіть звідси і займіться, краще, наведенням порядку в батальйоні. А з вашим комбатом трибунал розбереться, будьте певні.

Тільки тепер Терещенко збагнув, у яку халепу вліз. Безперервні бої, нервові перенапруження, життя на межі людських можливостей, щоденні смерті приглушили відчуття самозахисту, небезпеки звідти, звідки її не чекав. Через стелю чулося гупан-

ня чобіт на другому поверсі і дзенькіт телефонів. На ніч принесли шинелю, і Терещенко, накинувши її на плечі та підмостивши під себе поли, так і продрімав до ранку, сидючи на підлозі.

Управління тилами і наступаючими частинами розмістилося на ближніх хуторах, бо до міста ще проривалися "юнкери" і бомбили автоколони, що везли плавзасоби до Дніпра. Маси піхотинців, перемішаних з неомундированими, йшли обіч проїжджої частини. З боку Новомосковська долинали безперервні громи.

Терещенку принесли чаю зі скибкою хліба, на якій лежав шматочок оселедця. Не встиг він проковтнути все те, як оббиті металом двері знову рипнули, і вчорашній старший лейтенант сказав: "Товаришу майор, на вихід!"

У дворі стояла "емка" з працюючим двигуном. Терещенко зрозумів, що це за ним. А за хвилину десять уже підїжджали до школи, над якою стирчали антени, тяглися різнокольорові дроті. В учительській, так він визначив призначення доволі великої кімнати, за двома щільно приставленими один до одного столами сиділо п'ятеро військових. Терещенко хотів за звичкою віддати честь, але старший конвою випередив його:

— Товариші члени трибуналу, арештований майор Терещенко доставлений...

Лисіючий полковник з нездоровим жовтуватим обличчям одразу запитав:

— Звідки ви знаєте про давця пивниці?

— Вперше побачив.

— З яких мотивів ви вступили за неї?

— З чисто людських.

По тону запитів Терещенко відчув, що все не так просто, як здавалося.

— А чи вам відомо, що в неї сумнівне окупаційне минуле?

— Звідки мені знати?

—...І нею займаються органи. Знаючи в обличчя Китайцева, ви свідомо підняли руку на офіцера держбезпеки, що був при виконанні службових обов'язків.

— Я підняв руку на чоловіка, який образив жінку.

— Про бійку офіцерів-визволителів у пивниці вже говорять у місті. Ви, бойовий офіцер, розпускаєте руки, даєте волю нервам там, де

вам взагалі не треба було з'являтися. Йде війна, а вам пива захотілося. А ще орденосносець...

— Я свої ордени заслужив кров'ю.

— Ніхто в цьому не сумнівається, але нас ніхто не зрозуміє, якщо ваш вчинок буде спущено на гальмах. Товариші члени трибуналу, є пропозиція відправити майора ротним в штрафбат із збереженням звання і нагород.

Усі проголосували "за"...

Коли Терещенко вдихнув після прокуреної кімнати чисте повітря, боляче кольнуло під серце: "Доволювався!"

— Тобі, майоре, ще повезло, — сказав начальник конвою, — побачив би ти, як учора тут двом погони зривали...

— За що?

— За те, що пожаліли своїх людей і не розпочали атаку без артрпідтримки.

У Підгородному, куди прибув попутками Терещенко, вулицею снували бійці без зброї. Майор минув групу курців, що сиділи на колоді, жоден з них не встав і не віддавав честь. Обривки слів долітали до нього, коли ступив на поріг штабу:

— Кажуть, на тому боці в німця спирту, хоч залився.

— Нап'єшся води дніпровської, доки до нього доберешся!

— Я не проти перед смертю вволю

спиртним побалуватися — до війни любив це більше, ніж жінок...

— Вам сюди, — сержант з пілоткою під поганою показав на двері, ніде не знав майора і був з ним запанібрата.

Назустріч Терещенкові повагом підвівся підполковник — на гімнастерці в нього не було жодної нагороди, хоч мав три нашивки за поранення.

— Семижонкін, — глухо сказав він, простягаючи руку, — мені дзвонили про тебе. Часу немає — приймай другу роту.

— Мені б бритву, поголітись...

— Спитаєш старшину Мамченка, він все організує.

У хаті, куди завів його Мамченко, на столі вже парувала картопля, давав глечик

кисляку, на тарілці звабливо лежали кружальця солоного огірка.

— Ну що, товаришу майор, за знайомство? Мамченко швидко висмикнув з речмишки пляшку самогону, але Терещенко зупинив його:

— Захуйте — не до цього.

— Слухаю, — з жалем одказав Мамченко.

— Яка обстановка в роті?

— Сорок шість чоловік колишніх зеків — добилися відправки на фронт, решта — з різних частин загримили за порушення військової дисципліни. Є й самостріли...

— Взводні всі?

— Один інтендант, потрапив сюди за розтрату майна,

рещенко Мамченкові, ніби це не стосувалося сапера.

— Ясно, — першим відповів старлей. — Буде виконано, майор...

Через півгодини Семижонкін викликав усіх командирів і поставив бойове завдання. Зброю мали видати за півгодини до посадки в човни.

— Передайте всім, що назад дороги немає — позаду стоять заградоотрядчики. Тож краще від німецької кулі — так і пояснить. Мертвим — честь, слава — живим. Зрозуміли мене?

Терещенко з Мамченком оглядав човни, які підтягували з потрошених садочків його люди. Дехто відривав шматки

обходив роти, перевіряючи готовність, даючи на ходу вказівки.

— Майор, — звернувся він до Терещенка, — твоя рота буде центральною і відчальить першою. Візьмеш мого телефоніста з котушками і що завгодно роби, але зв'язок з тим берегом щоб був. Інакше артрпідтримки не ждять.

— Це якщо вдасться проскочити й зачепитися, — відповів Терещенко.

— Комусь удасться — не всім же сьогодні помирати.

Під хатою лежали трофейні котушки з червоним телефонним дротом. Терещенко розпорядився взяти їх усі, щоб розмотувати одночасно з двох човнів: обірвав один — може, вціліє інший.

Човни м'яко розрізали воду і стали набирати ходу — замість весел в руках бійців були шматки дощок.

Хтось тихо сказав:

— Ну, оце якраз і перевірю, що мені на роду написано: втопитися чи повіситися?

— Замокни! — обірвав його хтось, — краще помагай гребти!

Човни спочатку йшли кучно, а потім течія потроху почала їх віддаляти один від одного. "Це краще. Коли помітять — менше шансів для попадання", — подумав Терещенко, вдивляючись в обриси правого берега, що наближався. Раптом з острівця шугнули одразу дві ракети, ніби їм напереріз, і кілька човнів із згорбленими фігурами стало видно, мов на долоні.

"От чорт, — лайнувся про себе Терещенко, — німець посадив своїх сигнальників посеред ріки..."

Звідти знову зірвалися спалахи, і почулася гортанна чужа мова — видно, зв'язківець передавав тривогу своїм. Терещенко зрозумів, що їх виявлено.

На сусідньому човні, ніс у ніс, рухався Мамченко зі своїми людьми. На кормі в нього стояв "дігтяр".

— Мамченко, ану довбони по острову, — щоб заткнулися! — крикнув майор.

Мамченко плюхнувся на дно човна, вкрите по кісточках водою, і навів убик острова цівку кулемета. Як тільки нові ракети злетіли звідти, довга черга розрізала тишу. Гарячі гільзи зашипіли у воді. А в цю

та старлей-сапер, який відремонтнував моста так, що ледь генерала не вгробив на "джипі", і я — попав сюди... випадково.

Старший лейтенант-сапер лежав одягнутий в суцідній хаті з брудними чобітьми на ліжку.

Виплюнувшись недопалка, не підводячись, іронічно кинув:

— Ну, що, майор, кров'ю скупимо свою вину перед Батьківщиною?

— Я її вже достатньо пролив...

— Та ні, це не враховується — свіжої треба, щоб змити ганьбу. Або груди в хрестах, або голова в кущах — тут іншого не передбачено. Штрафбат!

— Через п'ять хвилин бути в своїх взводах, — сказав Те-

танини з обмоток, щоб заткнути щілини в днищах.

— Може, в карти зіграємо в останній раз — на інтерес? Той, хто сказав цю фразу, нагнувся на мовчазні погляди товаришів.

У темні зафуркали коні, з'явилися обриси підвод. То привезли зброю — автомати впереміш з трилінійками. Мовчки розбирали їх, розсовували по кишенях обойми, клали в речмишки диски, гранати.

В холодних місячних зблисках захмареного неба виднілися зірвані прольоти мосту, кілька острівців. Ракети з того боку злітали, як хвостаті змії, і гасли у свинцевих хвилях.

Семижонкін, з загостреним обличчям людини, яка страждає на виразку шлунку,

мить почувся ниючий свист, і за метрів двадцять здійснюється фонтан чорної води.

— Не зупиняйтесь!

Цю майорову команду швидко передали далі. Назустріч несло оглушену рибу.

Три міни підряд вдарили позаду. Хтось зойкнув. Котушки розмотувалися з натяжкою — значить, дріт ще цілий. Чергові міни врізалися між другим і третім взводом. Один човен став сторчма, і люди поспішали з нього разом з патронними ящиками. Живі несамовито гребли. І ось вже висока обривиста стіна правого берега виросла над човнами Терещенка й Мамченка. Згори полетіли гранати. У відповідь зірвалися з запобіжників ППШ. Побачивши, що телефоніст звисає з борту, майор схопив катушку з телефонним ящиком і стрибнув за борт. Вода була попід руки. Холоду не відчував. Важка, тільки-но почата катушка, яку встиг з'єднати, ще будучи живим, телефоніст, тягла на дно. Майор пірнув і відштовхнувся від нього в бік берега. Виповзши на пісок, покрутив ручку апарата:

— Я правий берег, як чуєте мене?

— Чую, чую — молодець, — прохрипів Семижонкін. — Зачіпайся, як можеш — підтримай!

— Товаришу майор, — прошепотів йому старшина Мамченко, — треба трохи вбік — там пологіше. — І вони поповзли правіше місця висадки. Згори знову полетіли гранати. Ніхто на це не відповів. Поранені корчилися на піску, закушувачи губи, щоб не виявити інших.

Мамченко з двома бійцями швидко намацав виступи і першим видряпався на вершину — за метрів десять бовваніли кілки з колючим дротом. У перших проблісках досвітку він помітив, як над траншеєю з'явилися каски, вони рухалися до них. З бліндажа вдарив кулемет, і кулі врізалися в пісок майже поряд. Мамченко неслухняними руками рвав з брезентової сумки кулеметний диск. Терещенко наліг вухом на телефонну трубку:

— Нас, видно з усього, обходять. Де твоя артилерія, комбат?

— Погано чую тебе, майор!

— Де твоя артилерія?

— Ти що, майор, не зрозумів свого завдання? Ви

приманка, дивізія переправляється вже в іншому місці, — там артилерія. Людям не кажи, бо одразу скиснуть. Спробуйте зачепитися за траншею — буде легше!

Там, де висадилися залишки третьої роти, стрілянина густішала, то був, мабуть, один з вузлів оборони. Звідти прибіг з заюшеним кров'ю обличчям зв'язковий і попросив взвод на підтримку. Терещенко виділив йому трьох автоматників, а останнім наказав окопуватися — дротяну загрожує перед німецькою траншеєю різати було нічим. Він кинув телефонний апарат і на правив бінокль у бік бліндажа, що фронтальним вогнем сік у те місце, де мала бути перша рота. Звідти слабо огризалися короткими чергами.

— Що будемо робити? — підповз до майора старшина. — За хвилини двадцять зовсім розвидниться, і нас постріляють тут, мов куріпок.

— Треба сколотити штурмовий взвод. Підбери найміцніших, — наказав майор.

— Там зеки вцілілі переживають, що кулі їх обминають, бо після першої крові вже не зек, а рівноправний борець Червоної Армії. Це й нас з вами стосується, майор.

Незабаром підповзли дванадцяттеро — за пазухами в них цокотіли диски.

— Зібрав, що міг, і боеприпаси з убитих — теж. Терещенко розділив їх на дві групи, призначив старших.

— Будь спок, майор! — прохрипів прокуреними легенькими один з золотою фіксою, — розмажемо тих, що в бліндажі, по дошках, як соплі...

Терещенко зняв автоматний ремінь і зв'язав три гранати РГД. Так зробили й інші.

— Головне — розірвати колючку, а там і траншея поряд, — підбадьорив людей.

Групи поповзли в напрямку визначених орієнтирів. І майже одночасно в трьох місцях прогрімилі вибухи гранат. На повний зріст всі кинулися в проходи. Кулемет з бліндажа повернув свинцевий струмись. Мамченко, затриманий шматком дроту за ногу, завис на кілку, ужалений кулями в шию.

— Не спинятись, — крикнув майор і першим скотився в хід сполучення. За ним — ще троє. Гранати, кинуті бійцями лівої групи, не досягли мети. Кулемет повернуло з розтрубом на кінці і за кілька секунд їх автомати

замовкли. Цей момент майор використав для кидка по траншеї з тильного боку бліндажа. За поворотом прямо на нього вискочив німецький автоматник з білим обличчям. Майор випередив його двома пострілами в обличчя з "ТТ". Боець, що біг за ним, відштовхнув падаючого німця і зрізав впритул іншого. Але той встиг натиснути на спусковий гачок. Довга черга увійшла бійцям в живіт.

— Майор, — прохрипів він, сповзаючи по стінці траншеї, — я чистий, чистий...

Терещенко зрозумів його передсмертну радість, висмикнув у нього з-за пояса протитанкову гранату і поставив на бойовий звід. На мить здивувався, що самого досі навіть не зачепило. У голові билася фраза старлея-сапера: "Майор, нам тільки до першої крові — і все сплещеться".

Від вибуху протитанкової металевої двері ввалило все-редину бліндажа. Увірвавшись, він побачив крізь дим спину кулеметника, який, стоячи на вистріляних коробках, тремтливими руками заправляв у прийомник нову стрічку. Ударна хвиля не зачепила його. Майор в гарячці схопив кулеметника за ногу. Але чобіт знявся, і Терещенко впав навзнаки. Німець обернувся і вихопив з-за пояса широкий багнет. Він був молодий і гнучкий, мов кішка. Одним стрибком опинився над майором і з виряченими очима заніс руку. В останню мить майор відсахнувся, і націлене в груди лезо з хрускотом увійшло в передпліччя, і раптом рука німця ослабла, то останній з живих бійців розтросив йому прикладом голову. Кров, що вдарилася в німця з рота, залила майорові обличчя. Провалюючись в небуття, він почув громовите "ура"...

Коли санітари побачили винесеного бійцем з бліндажа закривавленого майора, то подумали, що мертвий.

— Живий майор, — блиснув фіксою боець, затуляючи пілотною розрубаною осколком підборіддя, — нам би такого бугра в зоні — горя б не знали...

За іронією долі Терещенко знову повернувся до Павлограда — в госпіталь. Соборнич випадково дізнався, що комбат у місті, — повідомила знайома медсестра. Але побачити комбата не вдалося. Вночі доукомплектований

батальйон з новим командиром був піднятий по тривозі і посаджений в ешелон разом з іншими резервістами. Через два тижні майор уже виходив на вулицю. А одного разу вирішив одвідати пивницю. На його подив Ада так і працювала. Терещенко нагадав їй сцену, що розігралася тут півмісяця тому. Ада відповіла, що не забула його і запросила після робочого дня додому. Вони пили чай і дивилися одне на одного, ніби намагалися упізнати щось давно забуте.

— Я й забув, — сказав зніяковіло Терещенко. І витягнув з кишені шинелі, що була на вішалці, банку тушонки.

— Мені незручно, — сказала Ада, — це ж ваш пайок, ви ослабли після поранення.

— Нічого, аби кістки — шкіра і м'ясо наростуть, — відповів Терещенко. — Між іншим, мене звуть Вадимом. Затягати холостяк.

Ада, знявши свою хустку, стала зовсім іншою, молодшою і ще вродливішою.

— Ви... Вадиме, не думайте — за мене вцілілі товариші сказали слово, де треба, зняли наклеп...

— А я й не вірив у те. Така жінка, як ви, не може бути іншою, у теперешній.

...Терещенку здалося, що він лежить у материній хаті — такі ж вибиті фіранки на вікнах, старовинний комод, високі подушки. Ада крізь сон шепотіла до нього: "Ти не думай, я не така..."

А незабаром майор Терещенко одержав нове призначення. З Прибалтики він написав Аді першого листа. Вона довго не відповідала. Надіслав другого, третього... І ось вона врешті відгукнулася: "Вадиме, я не хотіла тебе зв'язувати, довго думала. Хто я? Проста продавщиця. А ти — офіцер. Хочу лише, щоб ти знав: у нас буде дитина. Бережи себе. Твоя Ада".

Командир полку підполковник Терещенко був спланований з армії після п'ятого поранення в січні 1945 року. Він забрав Аду з дочкою до себе в Полтаву. Вони прожили двадцять щасливих років, але старі рани вкоротили життя Вадиму Терещенку. 10 травня 1965 року, на другий день після вперше за повоєнні роки гучного святкування Дня Перемоги, його серце зупинилося.

Раїса
ХЕЙЛИК
(США)

МІСТ ЧЕРЕЗ ОКЕАНИ

Частина друга

(Продовження. Початок в попередньому номері).

КАРАЯКА

В глибині джунглів життя виглядало іншим, встаєш зі сходом сонця, йдеш спати, коли потемніє, приймаєш тарантули, скорпіонів, гадюк як щось природне, лишаючи їх в спокої і вони роблять те саме, думаю, взаємна пошана є закон джунглів, лише щойно прибули імігранти не почувалися вдома, але для нас, багатьох дітей, це був рай, багатий і збудження.

Невдоволення, безнадія і страх почав залазити в кожен голову, розмови лишити цей Богом забутий куточок, який для нас, дітей, був безкінечним раєм, набирив розмаху.

Моя мама почала говорити з вітчимом як вийти з цього місця, чим скоріше тим краще, вона не хотіла, щоб її діти виростили як дикуни, вона хотіла школу і відповідне помешкання між цивілізованими людьми, вона не знала як це зробити, але виконати це потрібно якнайскорше. Так що моя мама рішила вийти з цього рабства і почала шукати спосіб. Власник плантації часами возив робітників до міста, одного разу мати знайшла претекст поїхати з ним і, будучи там, виробила план.

Отже, одного вечора ми спакували наші речі і вночі вийшли, окутани темрявою навкруги, дивні страхітливі звуки ехом відбивались по близу і лісом, а ми все йшли та йшли вузькою протопаною тропинкою, здавалось, цілу ніч поки не дійшли до міста, де в маленькій хижині, котра більш виглядала на ящик, хтось відчинив двері і ми зайшли всередину. Знесилені, ми відпочивали на наших саморобних валізах аж поки мама вирішила вийти надвір.

Її не було довгий час, вітчим почав турбуватися, але незабаром вона виявилася з торбинкою фрукти та кілька малих круглих речей, що виглядали як розплесканий місяць. А це була щодення венесуельська їжа, що там називалась арєпа. Мені і моєму молодшому братові вона сподобалась відразу, але не батькам. Національна страва арєпа - це виробок вимоченої змеленої без шкірки кукурудзи, плячок який випі-

кався на вугіллі з дерева.

Присмак димку, печена тверда шкірка, а всередині м'яка субстанція, посипана тертим білим сиром і помащено маслом. Пізніше вдень прийшов білий чоловік, говорив з мамою по-німецьки. Він був з Голандії, працював ко-пілотом, моя мама побачила білу людину, наблизилась і попросила допомоги, та ще була здивована, що він говорив по-німецьки. А мама, коли працювала на залізниці під час війни, вивчила дещо по-німецьки і могла скомунікуватись. Він був тим, хто запропонував кімнату і виходить, що то був його гараж. Також повідомив, що в скорому буде в місті вільний апартамент до винайму для нас. Довколо гаража було багато фруктових дерев і кущів, на одному з них висіли дуже пахучі фрукти, аромат такий сильний, що неможливо відійти чи оминати. Пан Міло, ко-пілот, показав нам котрі фрукти були спілі, які називаються г'ваєва (guayaba). Тоді він вказав на високе дерево з гарним листям, на якому висіли жовті яйцеподібні фрукти - це було хлібне дерево. Жовта фрукта - це є горіх, а коли його скипатити і обчистити, смакує як білий хліб, так що мама назбирала цих жовтих горіхів досить на солідний обід. Дійсно смакувало як хліб, бракувало масла.

Після кількох днів в гаражі, прийшов п. Міло повідомляючи, що апартамент готовий до нашої диспозиції. Прибули в місто, і там, на розі головної вулиці стоїть білий двохповерховий дім з великими вікнами, виблискуючи в тропічному сонці, я там стояла дивуючись і вирішила в моїй голові, що це найгарніша конструкція в світі. Ми поселились на другому поверсі, пан Міло запитав чи нам щось потрібно. З'ясувалось, що він мешкав на першому поверсі з дружиною і донькою. Ми влаштувались в нашому помешканні і моя мама пішла по деякі потрібні речі для нашого нового життя в Караяці. Я не знаю, як вона дістала плитку, посуд, муки та м'яса - ми черпали по королівськи.

Цілий центр Караяки складався з нашого двохповерхового будинку на вуллі, навпроти була аптека, де продавались різноманітні продукти, збоку бар (каба-

чок) і ресторан, де також продавали квитки на автобус,

але місце було таке маленьке, що лиш одна особа могла там вміститись, слідує був гараж для ремонту, а далі йшли приватні дома, колоніальної архітектури з великими вікнами з декоративними дерев'яними артистично обробленими грати. Всі ці будови були скупчені одне біля другого без проміжків, вони йшли по контури вулиці, котра слідувала топографію гористої місцевості, на якому сидів город. Вулиця, що вела до головного парку, називалась Сімон Болівар (визволитель Венесуели від Іспанії), бюст котрого стояв на високому пересталі, довкруги високі дерева, на котрих висіли орхідеї. В парку домінувала церква архітектури з колоніальних часів.

Цей город був маленький, за п'ять хвилин ти його прохочив від кінця до кінця, і тільки вийдеш за місто, відразу потрапляєш в соковиту джунглю високих дерев, орхідеї на гілках десь високо, переплетено ліанами та дерева манго, лимонів і грейпфрукти обплетені різнокольоровими квітами. І пташиний спів. А як глянеш в далину, гора за горою, далеко далеко як синя крапля, видно море.

Вже час мені починати школу. Школа мала перший, другий і третій класи з одним вчителем, все в одній кімнаті. Ми були поділені в три ряди, між якими був прохід. Вчителька щось говорила і писала на дошці, а я, не знаючи ні слова мови, сиділа і переписувала те, що вчителька писала на дошці. Коли вона заглянула в мій зошит, на її очах видно було здивування, вона щось мені сказала, а я не розуміючи мови лиш дивилась на неї.

Виходить, що я копіювала лекцію третьої класи з дошки і тому мене було церемоніально переведено до третьої класи, з першої до третьої.

Невдовзі я вже могла боронити себе досить відповідною мовою, говорячи без помилок. Один момент вирізняється в моїй пам'яті, коли дехто з дітей запитав мене, чи я піду в кіно. Мали висвітлювати фільм про Тарзана, я помилково відповіла дієсловом в сучасній формі. Чуючи їхнє насміхання довкруги, я так засоромилась і розізлилась, що я відразу вирішила вивчити мову так досконало, що ніхто не зможе так нею

володіти, писати чи краще думати. Я їм покажу!

Моя мати, завжди відважна, через фінансові потреби почала пекти пироги з м'ясом в розмірі відкритого кулака і давала покуштувати кільком місцевим чоловікам, котрі сиділи біля аптеки проти нашого будинку. Так що мамині пироги пішли в хід відразу як новий делікатес. Мама стояла з задоволеною усмішкою, спостерігаючи як чоловіки смакували її продуктом. Мала розв'язку з вигравшем.

За кілька місяців її заробіток з пирогів та іншого печива був достатнім шукати наше власне місце. Вона розізнала, що там в глибині джунглів продається маленька хижина, і вона вирішила купити те місце. З самого кінця города, дивлячись на захід, то там можна помітити маленькі червоні цятки поза верзівками дерев суцільної джунглі, то там був наш табір неволі, котрий ми лишили кілька місяців тому, тепер наша воля була на кінці пальців, дякуючи невтомній праці та непокірного духу моєї мами. Наш маленький дім розположений на південь від города.

Отож, після купівлі хатини з підв'язом ми туди перейшли. Першої ночі залетів кажан-вампір і перелякав мене і мого брата. Вітчим миттєво вловив кажана і тримаючи за крила, нам показав лице цього створіння. То було лице марева, а його не хочу бачити знову. Решту ночі ми спали тривожно, бо наша, оптимістично кажучи так звана хата, це з тонких паличок бамбу, кріз яких все видно. Кілька паличок тримали кришу з листя пальми, а стіни були нерівні і ніяк не досягали до криші, дірки кругом, а двері тримались дивом, але для нас це була воля, наша власна хата і мама сказала, що вона з цього "ніщо" зробить правдиву хату, маючи її біля нас ми чулись безпечно.

Через ретельність моєї мами хижина почала виглядати як типова українська хата. Білі стіни, веселе вікно, солідні двері, всі дірки позакривані, рівна підлога, а збоку хати наш вітчим збудував сарайчик, купив двоє поросят, мама посадила грядку городини перед хатою, поміж цитринних дерев було багато помаранчів, мандаринів, грейпфрутів, лимонів та одна віддалена пума-роза, запах котрої приваблював попугайчиків, було повно бананів, майже спілих, одне велике дерево агвакату,

коло якого встановили корито для прання та велику бочку для води, яку треба було наповнювати - солідна віддала до струмка вниз на південь.

Мій вітчим найняв маленьку фронтову кімнату в центрі містечка і почав своє ремесло поправляти черевики, не здаючи справи, що місцеві люди не носять черевики, а лиш місцеві сандалі, котрі іменують альпаргата - це чорні плетені стяжки, прикріплені до кожаної підшови. Майже всі мешканці носили ці сандалі за винятком більш заможної класи, котра, якщо ж їх носила, то були вони різноманітних кольорів, але не чорні. Пізніше, вже в дорослому віці, коли я вернулася до Венесуели як турист, купила дві пари цих альпаргатас і любила їх носити, тут де нема середньої класи, щоб побачили. Шкода, що я не знала раніше який комфорт їх носити.

Отож в мого вітчима торгівля йшла поволі, незважаючи на всі обставини.

Але, так як кожне нове ремесло, притягало зацікавлених місцевих і з часом вони почали приносить речі для поправки або замовляли нові черевики з крамнички МУС'Ю, це назвиско, з презирством, давали чужинцям, і це диво притягало їх провідати магазинчик. Так що все пішло якось гаразд.

До школи було далеко і щодня я мусила йти вузькою тропинкою до села, спостерігала цікаву комахню, а особливо гадюк, що вигрівалися на ранньому сонці, а їх треба було оминати. Принаймні, це не була джунгля, а лагідний лісок з кущами, де було багато квітів та пташок. Діставшись початку села, глиняна стежка переходила в ширшу дорогу, а далі головна вулиця, нарешті, школа. Один раз вертаючись зі школи і не придивляючись де ступати, я наступила і майже впала назад, на жовто-коричняві кола гадюки, я заверещала, в моїх ногах вирости крила, ноги стали скоріші за вітер і за гадюку, котра колом котилася за мною, жах охопив мене і я кричала найголоснішим звуком, що можна створити, бігла вниз і криком гукала маму. Добігаючи до хати, побачила маму, що стоїть наготові з мачетою в руках, я з розгону стрибнула декілька метрів і хоч мама перерубала змію надвоє, одна половина котилася далі. Тяжка лекція науки. Решту дня провела в хаті, мені не важко, що надворі було со-

няшно і гарно, я боялась іти до мого влюбленого куточка під кінець фруктових дерев, де я зробила мініатюрну ілюзійну ферму з квітків банан. Квіт банана виглядає формою і кольором як синенькі, підвішена на кінці товстої гілки. Зробила їм ноги з гілочок, маленькі горішки як очі, хвіст з іншої рослини, так виглядали мої прекрасні пурпурові корівки, мої свинки, повненькі як належить, округлені і оранжеві, та інші неописимі зелені бананові звірі.

Моя уява "фарма звірят", з якихось причин приманювала кольорових метеликів, а я сиділа тихо, щоб ловити їх за крила і, залежно від кольору, або їх відпускала на волю, або затримувала для моєї колекції. Але скільки не старалась, електрично синій метелик ніколи не попав до моєї колекції.

ВЕСТАЛІЯ

З часом, в школі я заприятелювала з дуже, для мене, незвичайною дівчиною, в неї було шість пальців на кожній руці як також на ногах, вона бажала бути важливою особою в моїх очах, була висока, струнка, з чорним кучерявим волоссям, котре звисало на її спину, дуже бистра і повна знання, розповідала мені про звичайні звірів та створінь незаних мені, дивні, але правдиві оповідання, навчила як складати в рулончик матерію, як вінок на голову для носіння банки з водою, як скручувати гілля, щоб нести на голові, а саме головне показала мені коротку стежину з села до хати.

Або, ніколи не можна вступити в річку чи ручайок, бо можеш підхватити біларсію (bihlarzia), паразит, що може залізти в твій організм через шкіру, покласти яйця, з яких великий черв'як ростиме в твоєму шлунку, поволі витискуючи життя з твого тіла. Або в дощовий сезон річки розливаються і приносять піраньї (piranhas), котрі можуть обчистити корову до кісток за півгодини.

А є така малеселька транспарентна рибинка, що може заатакувати людину чи звіріну, що за покликом природи спорожняється в воду, ця маленька рибина може пливати по струмені сечовипускання, залізти тобі всередину, спричиняючи жакливі болі. Також про дуже отруйні змії, зеленого кольору, так ніби гілочка, звисає як шнурочок з дерева,

коли її торкнеш, погане щастя. Поза тим, всі змії тут є отруталі, особливо так звана кораль з червоно-чорними полосками, ми обоє ходили зі школи по коротшій тропині, що Весталія мені показала. То була лагідна прохолодно-свіжа тропинка під зеленими кущами повних незвичайних фрукт. Було дуже особливе дерево аннатто (annatto). Фрукта з аннатто у формі дзвіночка покрита колючками. Всередині червоне насіння. Це насіння вживалось для фарбування губів або цілого тіла в червоний колір. Ще один кущ з багряними ягодами був як чорна фарба. Поки я дійшла додому, то виглядала як ФІГМЕНТ чистіс уяви. На голові вінок з зеленого хвосту червоні і чорні стяжки по лиці, чорні зуби. Вдома вичила ще одну лекцію, червоний колір не можна було легко змити, Весталія не показала ту рослину, що вичищає колір аннатто. Поза все, я з охотою любила збирати хмиз на другий день з Весталією.

Ми зібрали стрічки з матерії зробити кола на голову як протекцію від в'язки хмизу і пішли балкою вниз у джунглі. Спускатись було легко і весело, блискуче приємне тепле сонце, запах квітів наповняв повітря і ми почали справжню працю, бо Весталія мусила принести в'язку хворосту для топіння в кухні.

Довго забрало назбирати хмиз, а ще більше часу забрало перевірити створіння на листках, десятки маленьких мініатюрних орхідей, квітів, звисаючих на незвичайно довгих стеблинах, орхідей, що виростили на попаданих дрючках, жабки завбільшки в ньогта, що своїм свистом викликали бажання їх відшукати, так що пообіддя промайнуло перед тим, як почало темніти і раптово хлинула злива.

Тихий дощ насунувся на нас раптово, ми з здивованням глянули одна на другу, і тоді Весталія ухватила лист слонячого вуха, я зробила те саме, і сидючи під щойно добутими зеленими парасолями в очікуванні кінця зливи, ми дивились як краплі дощу творили різнокольорові діаманти та інші ювелірні скарби, єдиний шум - це був дощ, чомусь ми глянули вниз, а кілька сантиметрів від наших мокрих ніг, повзла спід листя джунглі велика, сита довга змія, Весталія дала сигнал своїми очима бути тихо і не ворухитись. Ми так сиділи,

здавалось вічність, затаївши дихання, а наші очі приклеєні до повзучої маси. Дощ вшух так скоро як і почався, і ми почали підніматись вгору додому. Поклавши в'язки хворосту на наші голови, тримаючи їх однією рукою, почали підніматись по мокрій слизькій тропинці, поволі і тяжко, роблячи кілька кроків і слизаючись назад, знову і знову, поки не викарабкались з провалля додому. Скаржилась на мене мама, навіщо притаскала ці дрова, вони нам не потрібні, палимо примус керосином, ти ж це знаєш, чому не покинула дрова, щоб легше лізти додому? Але для мене тяжко зрозуміти чому мені дають таку лекцію, коли я тепер можу скрутити вінок на голову і нести на голові будь-що так як це роблять місцеві.

Мама замішує тісто, щоб зробити пончики. Це солодке тісто у формі баллончика, варене у смальці, а тоді посипаються цукром і які з великою насолодою розкупувають голодні пасажири. Вона накрила посудину рушником, насипала цукру в полумисок, наклала смальцю в сковородку і ми всі пішли спати. Вона звичайно прокидається о другій годині ранку, жарє пончики, складає у велику корзинку, захаває перший автобус о четвертій ранку з Караяки, щоб прибути дві години пізніше до летовища Майкетії, продати продукт і встигнути на автобус додому.

Тієї ночі, через яскраве сяйво повного місяця, я прокинулася опівночі, бачу якийсь великий темний шнурок, що рухається. Я щось бовкнула і всі розбудились, запалили керосинну лампу і бачимо, як караван великих чорних муравок іде в полумисок, а друга низка йде назад, несучи кусочки цукру. Всі заметушилися, почали обливати керосином та топтати муравок. Нарешті, ми перервали муравинний караван. Полумисок поставлений у посудину з водою, вляглися всі спати. Три рази на тиждень моя мама робить подорож до летовища Майкетії, її корзина наповнена солодкими пончиками для задоволення голодних пасажирів. І роблячи тяжку двогодинну подорож назад.

(Правовис автора збережено).

Далі буде

МОЛОДІ УКРАЇНСЬКІ ПРОГРАМІСТИ КРОКУЮТЬ ДО СВІТОВОЇ ПЕРШОСТІ

У Дніпропетровському національному університеті ім. Олеся Гончара на факультеті прикладної математики проходив II етап Всеукраїнської студентської командної олімпіади з програмування серед ВНЗ III-IV рівнів акредитації східного регіону (Дніпропетровської, Донецької, Луганської, Харківської областей). Цей тур став творчим змаганням з професійної та практичної підготовки студентів у мистецтві комп'ютерної алгоритмізації і створення ефективних програм, що реалізують обрані алгоритми.

Міністерство освіти і науки призначило наш університет на три роки базовим вищим навчальним закладом для проведення регіонального півфіналу олімпіади, – розповіла декан факультету прикладної математики, доктор фізико-математичних наук, професор О.М. Кисельова. – Олімпіада, яка цього року мала офіційний статус 1/8 фіналу чемпіонату світу з програмування серед студентських команд під егідою Association for Computing Machinery (ACM), проводилась англійською мовою в режимі on-line. Україна була поділена на чотири регіони: півфіналістів приймали також в КНУ ім. Т. Шевченка, Сумському держуніверситеті, Таврійському університеті ім. В.І. Вернадського. В ДНУ змагалися 39 команд, а всього у 1/8 фіналу першості світу взяли участь 130 українських команд.

Студенти-програмісти, учасники олімпіади – це потужна інтелектуальна еліта. Обравши програмування за фах, вони вже забезпечили собі цікаве, ймовірно за-

можне майбутнє, пов'язане з новітніми технологіями. Наші випускники користуються попитом не тільки в регіоні, але й за кордоном, – наголосила Олена Михайлівна.

Про зміни у проведенні змагань розповів координатор від ДНУ, завідувач кафедри комп'ютерних технологій, кандидат фізико-математичних наук, доцент О.Л. Хижа:

– Цього року введено нові правила проведення Всеукраїнської студентської командної олімпіади з програмування, які роблять наш півфінал прозорим для координаторів світових олім-

півав розв'язання своєї задачі в усіх регіонах. Інтегрування до системи міжнародних олімпіад дозволило нашим командам претендувати на поїздки до Бухаресту за результатами півфіналу. На жаль, цього разу лише одна команда ДНУ пройшла до фіналу, вона й буде змагатися за призові місця. А переможцем стала команда Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут“, яка успішно розв'язала повний набір задач. Організаційний рівень змагань виявився високим завдяки базі університетського ліцею інформаційних технологій. Представники

– Наша команда посіла сьоме місце в рейтингу півфіналу олімпіади. Я отримав задоволення від участі в турнірі, і не тільки від самої атмосфери змагань, а й від процесу виконання завдань. На олімпіаді були дуже цікаві задачі, що змушували швидко й результативно думати. Приємно, що переможців нагороджують корисними призами, так, на першому етапі мені подарували цінну книгу з програмування.

Вадим Двойнишников, також студент 2 курсу зі спеціальності програмне забезпечення та випускник фізико-математичного ліцею. В олімпіадах брав участь неодноразово – ще з ліцею, минулого року вийшов до фіналу України:

– Я ставлюся до участі в олімпіадах (крім стандартного спортивного інтересу та загартування характеру) як до вдосконалення майстерності у програмуванні. І це не стільки знання певних мов програмування і спеціальних функцій, як вміння правильно писати програми та робити це у найоптимальніший спосіб. Для швидкого розв'язання задач необхідно знати сучасні алгоритми, оскільки на турнірі часу для написання власних не вистачає – чим раніше розв'яжеш задачу, тим менше штрафних балів. Наша команда не потрапила до півфіналу, і для мене це стало поштовхом для подальшого самовдосконалення. Я вкотре зрозумів, що далеко не найкращий, і ще треба багато працювати.

Від імені колективу ДНУ ім. О. Гончара з успішним завершенням олімпіади всіх учасників привітав перший проректор, професор О.О. Кочубей. Він побажав студентам успіхів у реалізації задумів і мрій, творчого підходу до науки і роботи. „Дивлячись у ваші живі, розумні, натхненні очі, я переконаний, що в нашій країні все буде добре і з освітою, і з інформатикою, і з комп'ютерною технікою. Тут немає тих, хто програє, ви всі найкращі, всі переможці на певному етапі життя“ – наголосив Олександр Олексійович.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

під. Так, суттєво змінилася технологія перевірки робіт. Раніше діяла напівавтоматична перевірка: програмне забезпечення інстальовалося в базовому ВНЗ кожного з чотирьох регіонів, в яких і проводився окремий турнір. Цього року півфінали вперше проводились за допомогою Інтернету на одному сервері, автори задач дистанційно оцінювали та відповідали на запитання учасників олімпіади, тобто кожен автор оціню-

вав усіх команд висловили нам подяку.

Артем Горобець, член команди-фіналіста ДНУ, брав участь в олімпіаді вперше. Він – студент 2 курсу факультету прикладної математики зі спеціальності „Програмне забезпечення“. Інтерес до занять з програмування з'явився у юнака в 8 класі середньої школи, з 9 – навчається в ліцеї-інтернаті фізико-математичного профілю при ДНУ:

– Думки, подібно до людей, мають свою юність.

Франсіс БЕКОН.

– Для того, щоб удосконалювати розум, треба більше роздумувати, ніж заучувати.

Рене ДЕКАРТ.

· З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

У Криворізькій спеціалізованій загальноосвітній школі № 20 з поглибленим вивченням німецької мови відбувся загальноміський "круглий стіл", який пройшов під гаслом "Європейські цінності та стандарти". У засіданні взяли участь президенти та керівники шкільних євроклубів міста, педагоги загальноосвітніх навчальних закладів, методисти по роботі з дітьми об'єднаннями.

Метою заходу стало сприяння розвитку громадської позиції учнівської молоді міста, поглиблення та розширення знань підлітків про євроклуби, розвиток

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ ТА СТАНДАРТИ

комунікативних здібностей та ораторської майстерності учасників, які представили креативні проекти: роботу обласного Євроклубу "З любов'ю до Батьківщини - до Європейської спільноти", роботи переможців обласного конкурсу-захисту молодіжних проектів у сфері Європейської освіти. Також презентовано діяльність громадської організації "Криворізький міський клуб молодіжної дипломатії".

Під час проведення заходу обговорювалися такі актуальні питання:

1. Дванадцятирічна освіта - перспектива навчання за

кордоном?

2. Чи престижна вища освіта з точки зору сучасного підлітка?

3. Чи співпадає ставлення до навчання української молоді та молоді за кордоном?

4. Що ми відчуваємо: сором чи гордість за свою Батьківщину?

Поспілкувавшись з методистом координаційно-методичного центру МПДЮТ "Горицвіт" Ольгою Іваненко, ми дізналися думку дорослих щодо всіх цих питань та одержали дуже позитивну оцінку діяльності євроклубів.

- Як Ви вважаєте, чи потрібні євроклуби місту?

- Так, звичайно, вони просто необхідні. Саме вони можуть зацікавити молоді питаннями євроінтеграції.

- Кількість євроклубів у місті зростає?

- Так. Наведу статистичні дані: у 2006 році наше місто мало лише 3 євроклуби, на сьогоднішній день їх вже - 25 шкільних, а також існує один міський євроклуб.

Цікавою виявилася й наша розмова з президентом Криворізького міського клубу молодіжної дипломатії Олександром Турченко (учнем КСЗШ № 20), яка відповіла на такі питання:

- Що особисто для тебе означає Євроклуб?

- Для мене це, в першу чергу, однозначі, об'єднані спільною метою. Це люди, які розділяють твої погляди та ідеї, допомагають їх вдосконалити.

- З якими країнами співпрацює ваш клуб?

- Уже майже 20 років ми тісно співпрацюємо з Німеччиною. У рамках клубу ми презентували проект "Кривий Ріг - Росслебен. 10 років партнерства". Цей проект увійшов у десятку найкращих та отримав гранд Роберта Боша.

Отже, питання круглого столу були актуальними, а сам захід довів необхідність плідної співпраці та подальшого розвитку дружніх відносин євроклубів міста, необхідність зміцнення взаємозв'язків з країнами Європи.

Анна ТРОФИМОВИЧ,
учениця 9 класу КСЗШ
№ 20, м.Кривий Ріг, (Січеславщина).

· ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Оксана МАКОВЕЦЬ

СЛІДИ

За вікном - океан
і кусочок землі
Із пісочком золотим,
і овал горизонту.
Й надзвичайно чарівні
кольори морської води
Котять хвилі могутні
утворюють піну холодну.
Я іду по піску,
по холоднім піску, босоніж.
Залишаю сліди
на приморським
Пустім узбережжі...
Їх так швидко стирає
Принесена морем вода,
що за кілька хвилин
Знову рівний
чистісінький берег.
Що ж, сліди на піску -
романтична метафора, та,
їх так легко зітре
навіть не хвиля, а піна.
Щоб залишити слід -
Слід опору чинити в ділах,
У творінні добра,
У священних ідеях!

ЗУСТРІТИСЬ

Якби нам довелось зустрітись раніш,
Найщасливішими були б у цілм світі.
Та все ж, завдячуємо долі і за те
Що довелось нам таки зустрітись.

Безцінні миті-крапельки, життя
Короткі зустрічі і розставання.
Хоч пізно, та прийшлося зустрітись нам,
Ще квітне диво нашого кохання.

Це подарунок, що зустрілись ми.
Тепер уміємо належно оцінити
Щасливі миті нашого життя,
Лише для нас одних-єдине в світі.

Федір СТЕПАНОВ

***

На танцях у п'янім тумані,
Що світ закривають від гиді,
Забудь у прекрасному стані
Від днів панахидних, єхидних.

В обіймах чарівних панянок
У полоні персів звабливих
Зустріну притомлений ранок
І буду безмірно щасливий.

Що нам залишилося нині,
Коли відкопчили роки?
Не борсатись у павутинні,
А світ обіймати широкий.

Микола МИКОЛАЄНКО

ТРОЯНДА У РОСІ

В ранковому тумані плив палац,
здіймався маревом кудись у небо.
Шукаю зором осіяний плац,
куди йому сідати буде треба.
Роса троянді додала краси,
неначе птаху, відростила крила.
Лише краса, народжена з яси, -
за всіх сильніша, рівна до Ярила.
Туман розтав, палац на місце став,
палац земний - не птах перелітна.
Троянда у росі - у всій красі,
гармонія і грація всесвітня.
І я в душі несу оту красу:
без мене вона - хаосу нудота.
Долаю з нею негодь і грозу,
природу бачу в первозданній цноті.

Володимир
БІЛІНСЬКИЙ(Продовження. Початок
в попередніх номерах)

КРАЇНА МОКСЕЛЬ-МОСКОВІЯ

НАШІ ПЕРЕДРУКИ

Повернімося до Івана IV.

Ось як описує ці ж діяння царя російський релігійний філософ Георгій Петрович Федотов (1886-1951 р.) у своїй книзі "Святий Філіп Митрополит Московський", перевиданій у Москві 1991 року (Париж, 1928), с. 81-82:

"... Люд утікав із насиджених місць, розорених опричниною. Села й міста порожніли. В цей час громадянська війна царя з народом набула нових форм. Розгрому і різанині піддавалися цілі міста. Ми чуємо це про Торжок та Коломну. В грудні 1569 р. були погромлені всі міста між Москвою і Новгородом. Це було справжнє військове завоювання в жорстокій військовій ситуації XVI століття, завоювання власної землі, яка й не думала ні про повстання, ні про опір. Приводом був донос на новгородську владу, яка нібито збиралася здатися польському королеві. Але чим провинилися Клин, Твер, Вишній Волочок та інші міста на шляху царської рати?..

Убивства почалися вже в Кліні. Таубе й Крузе пишуть, що в цьому місті Іван зустрів велику партію - 470 сімейств — псковичів, яких гнали, за його наказом, у Москву для заселення спустошених мором місцевостей. Усіх їх перебили разом із клинчанами. Люта орда наблизилася до Твері. Іван не ввійшов у місто, а зупинився в одному з найближчих монастирів. Військо грабувало місто, за наказом царя, почавши з духовенства. Палили те, чого не могли забрати, мучили й вбивали людей" [10, с. 81-82].

Хто може знайти в опису живий народний зв'язок Новгорода, Твері й Кліна з Москвою 1570 року? Навіть у XVI столітті не існувало взаємного зв'язку і взаємної довіри між народами, що проживали на просторі від Смоленська й Пскова до Волги й Кавказу.

Хоч би які "байки" не розказували російські наукові мужи на потребу Російської імперії, на виправдання таких діянь московських князів, а пізніше царів, — жорстокому варварству виправдань нема.

Новгород своєю культурою, своїм історичним розвитком, своєю економікою стояв значно вище від деспотичної Москви й Московії загалом. Московські князі та боярство бачили в цьому постійну загрозу для себе особисто і для князівства. Вони, крім фізичної сили й жорстокості, нічим не відзначалися. У той час, коли Новгород мав пів-тисячолітні культурні та економічні зв'язки з Києвом і Європою.

Опис варварського розбою зайвий раз показує: Московія загалом навіть у XVI столітті була країною не слов'янського народу, а більш жорстокого, підступного, який мав зовсім іншу психологію, інше історичне коріння.

Г.П. Федотов думки, аналогічні до наших, висловив значно раніше:

"Весь російський народ був не лише жертвою царя Івана, але й співучасником його злочинів. Один із древніх істориків смути бачив загальну народну провину в "божевільному мовчанні" перед царем. Але мовчанням не обмежувалося потурання злу... І монастирі намагалися приписуватися до опричнини, заради матеріальних благ. Ми бачили інтриганів-єпископів і ченців у справі св. Філіпа. Це були злочини окремих осіб. Але вже вся російська церква і вся російська земля (Московія. - В.Б.) відповідали за собор єпископів, який засудив святого" [10, с. 84].

Ось такі "пирогі" спік церковний собор. Він і сьогодні "вибікає" аналогічну продукцію. Згадайте бодай так зване "відлучення" від російської церкви Патріарха Київського і Всієї України-Руси Філарета, який давно покинув їхню церкву.

Жорстокий розбій правителів Московії ніколи не засуджувався Російською православною церквою, якщо чинився "на благо держави Московської". Бандитське знищення чеченського народу освячене церквою і в 1860 році, і в 1944 році; промовчала церква і в 1995 році, коли знищувалися під корінь міста і села Чечні-Ічкерії.

Накласти анафему на російських розбійників патріарх і його митрополити забули.

Теперішній владика Алек-

сій II не посмів засудити їх і відмежуватися від діянь московської влади заради все тієї ж ідеї "великої й неподільної держави Московської".

Коли відсієш повноваги факти від словесного сміття великоросійської історії, очам відкривається зовсім інша, цілком пересічна, замішана на розбій і брехні, картина становлення Московської держави.

9

Ми вивчаємо один по одному трагічні періоди Російської імперії. І бачимо, як кожна подія фальшувалася на догоду великодержавній ідеології, як спотворювалися факти, як із фальші робилися далекоглядні висновки. Але будь-яка облуда цієї імперії завжди мала певну мету. Якщо вона запущена — отже, щось повинна обґрунтувати.

Так сталося з брехнею про казанських татар, історію завоювання яких настав час викласти. Визначимося, хто ж вони насправді, як з'явилися в "середині Великоросії", через що були поневолені одними з перших і чому "великороси" так жорстоко повелися з великим і древнім народом.

Знову опиратимемося на праці російських авторів, як тих, що писали сотні років тому, так і сучасних.

1946 року відбулася наукова сесія при Академії наук СРСР, організована Відділенням історії й філософії АН СРСР, Інститутом мови, літератури й історії Казанської філії АН СРСР. Вона проходила 25 і 26 квітня у "великоросійській" столиці місті Москві. На сесії розглядалося питання про походження волзьких (казанських) татар. Головний висновок наукового форуму, — до речі, не обнародований ніде в СРСР, навіть у Казані, — був приголомшуючий для звичайної людини, яка вірить великоросійській міфології: татари, виявилось, зовсім не є татарами. Вони — нащадки і спадкоємці волзьких булгар, які живуть на Волзі вже більше тисячі років. Тобто, вони є народом більш древнім, ніж самі великороси. Зрозуміло, останньої фрази на сесії не вимовляли та, можливо, навіть побоювалися цієї думки. Але істину встановлено, від цього нікуди не дітися.

На сесії було також встановлено, що татари (тобто булгари) у своєму походженні не мають жодного стосунку до монголо-татар, які підкорили древнє Суздальське князівство в жорстокому XIII столітті.

Виникає цілком логічне запитання: навіщо ж великоросам знадобилася нахабна й тяжка брехня? І виявилось, як завжди, — імперська потреба.

Історії Волзької Булгарії присвячені численні праці. В нашому дослідженні немає необхідності займатися докладним викладом історії розвитку цього народу. Історики практично одноголосні в тому, що освоєння булгарами середнього Поволжя тривало мирно, без військових зіткнень. Булгари споруджували міста, підводили до них водопроводи, вирощували злакові й баштанні культури, виготовляли ювелірні вироби, обробляли шкіру й хутра, вели жваву торгівлю з країнами Сходу, Півдня і Європи. Булгари значно раніше від англійців почали виплавляти чавун, і від них ця технологія, разом з інженерами, запозичили московити.

Мандрівники тих часів повідомляють, що у Волзькій Булгарії ще в ті древні часи розвивалася культура, працювали мектеби й медресе, були свої вчені, історики, будівельники і майстри, були праці з різних галузей знань. Столиця — місто Булгар (розташовувалося за сто кілометрів від Казані) — була великим, як на ті часи, центром торгівлі.

Етнонім "татари" стосовно корінних людей, які жили на середній Волзі, є історичною вигадкою і черговою облудою Російської імперії. Висновки, зроблені на сесії АН радянської імперії, що стояла, як і романовська, на сторожі інтересів великоросів, були засекречені, тиражовані лише тисячею екземплярів і спрямовані виключно по комуністичних партійних каналах.

Здавалося, навіщо Сталіну і його політичним поплічникам збирати цей науковий форум? Ми ж розуміємо, що зібрання могло відбутися й прийняти історично вірне рішення лише за згодою "великого вождя всіх народів".

Відповідь на це питання проста: радянська, як і російська, історична наука — потужне знаряддя в справі підбурення народів. Протягом 1944 року Сталін зі своїми опричниками, тобто політбюро і урядом, виселив з історичної батьківщини в сибірські й азійські землі чимало народів, зокрема: кримських татар, чеченців, інгушів, турків-месхетинців, калмиків. Наукова сесія Академії наук покликана була вбити клин у середовище мусульманських народів Союзу, посіяти ворожнечу між ними, наравити "вірних" татар на "невірних".

Однак радянські історики, навіть після відкриття істини про болгарський народ, у своїх працях про татаро-монгольське завоювання під татарами розуміють волзьких болгар. Читачеві російської історії неможливо уявити, що мова йде не про казанських татар — про інших на схід від Москви ніколи нічого не мовилося. Так мислить і сучасна російська еліта. Нижче ми подамо міркування Солженіцина на цю тему.

Дрібні, брудні "фоли" та "помарки" супроводжують імперську історію з першого дня її появи. Послухаймо і почитаємо "великоросійського літописця" М.М. Карамзіна, його хвалебний вимисел, іменованний "Історією держави Російської", написаний, як автор уже згадував, у 1803-1825 роках. Спочатку, однак, визначимося: навіщо Московії потрібні були Казань і землі Казанського ханства?

"Росія приступила до апостольської діяльності. На стінах Казані іслам зазнав поразки... Матеріально Казань була цінним здобутком. Якщо вона раніше і не загрожувала Москві, то все-таки, розташована на середній течії Волги, вона перетинала шлях на схід і перешкоджала природному розвитку її" [4, с. 188].

Бачите, як просто: на шляху до завоювання нових земель і нового грабежу на черзі стояла Казань із великими й багатими володіннями. Отже, її слід було завоювати. А знайти виправдання — великоросам ума не займати. Вони виправдати вміють будь-яку жорстокість. Зверніть увагу, повністю знищили в 1995 році, у вік вищого розвитку цивілізації, місто Грозний — і як "історична"

вода". Навіть не хвилює, не тривожить совість. Така поведінка великоросів — звичайне явище.

К. Валишевський підтвердив: Казань в XV-XVI століттях не загрожувала Московії як князівству і загрожувати своєю потужністю не могла. Отже, причина одна — придбання багатства, земель, чергове поневолення народу. Завоювавши болгар, знайшли йому "історичне обґрунтування".

"Нарешті, Казань була природним центром для численних диких народностей — черемисів, мордві, чувашів, вотяків, башкирів, які займали обидва береги Волги — нагірний і луговий" [4, с. 188—189].

Патріархально-дика Московія намагається принизити волзькі народи. Вони, мовляв, дикі! Так великороси мислять про себе і про інших. А що світові авторитети мають іншу думку — їм на це нахдати.

Знищивши Казанське ханство, великороси отримали у володіння Волгу від сучасних Чебоксар до Саратова. В цьому й полягало головне завдання підкорення Казані. Інше — словесна полова Російської імперії і її "письменників історії" — потрібне лише для прикриття цієї доволі брудної мети.

А тепер повернімося до М.М. Карамзіна. От як він описує ті події:

"Казанці не почували своєї слабкості... вони рахували всі безуспішні приступи наші (московітів. — В.Б.) до їхньої столиці, говорили один одному: "Не вперше бачимо Москвитян під стінами; не вперше втечуть вони геть, і будемо глузувати з них!" [1, том VIII, с. 211].

Сподіваюся, зрозуміло, хто кого намагався поневолити в XVI столітті, якщо навіть М.М. Карамзін, сфантазувавши думки жителів Казані, змушений був визнати появу москвитян 1552 року під їхніми стінами не вперше.

Звернімося до чітких фактів історії, яких завжди боялися російські історики. Їм більше подобалося згадувати билини, міркувати про богообраний народ, простіше кажучи, каламутити воду й твердити, що так і було раніше. Що ж нам каже історія? А каже вона ось що: в X-XIII століттях болгар вчинили на сусідні князівства 4 походи, а Рюриковичі — 10 походів; у

XIV—XV століттях уже московіти та ушкуйники не менше 7 разів "воювали" болгар. І воювали саме болгар, а не татар. Це співвідношення зберігається і в період Казанського ханства (або царства), коли московські війська з 1445 по 1552 роки у відповідь на 5 казанських походів учинили 11 вторгнень, причому більшість із них закінчувалися під стінами Казані (дані з журналу "Родина", № 8 за 1994 рік, с. 28.). Така матінка-правда. І подітися від неї нікуди. Жорстокий загарбник видимий неозброєним оком.

"19 серпня Государ (Іван IV. - В.Б.) із 150000 воїнів був уже на Луговому боці Волги" [1, том VIII, с. 211].

"В цей день (20 серпня. — В.Б.) військо побачило перед собою Казань... де стояла фортеця з кам'яними мечетями і палацом" [1, том VIII, с. 211].

Мова йде не про дикий і темний народ, як намагалися нас переконувати сотні років великоросійські "байкарі історії". Ні! Ще Московія жила в примітивних дерев'яних зрубках, а вже зазіхала на цілком розвинене суспільство із прекрасними палацами, будівництво яких вимагало серйозних і складних знань, умінь, та й високого рівня культури.

А ось як М.М. Карамзін описує саму битву:

"В диму, у вогні непохитні Росіяни відбивали кінноту, піхоту (звісно, казанську. - В.Б.) потужною дією своїх бійниць, рушничною стрільбою, списами і мечами; холоднокровно йшли вперед, відтіснили Татар у місто й наповнили його мости ворожими тілами... Але темрява не припинила битви; Казанці аж до ранку виходили і різалися з нашими. Не було відпочинку; ні воїни, ні Полководці не заплещували очей. Іоанн (Іван IV. - В.Б.) молився в церкві (зверніть увагу, читачі, де під час битви за Казань був Іван Грозний. - В.Б.) і щогодини посилав своїх найзнатніших сановників підбадьорювати військо..."

Але військо наше протягом тижня стомилося до краю; завжди стояло зі зброєю, не мало часу відпочивати і, за браком істівних припасів, харчувалося лише сухим хлібом...

Бажаючи вжити всіх засобів, щоб узяти Казань із меншим кровопролиттям, він (Іван Грозний. — В.Б.) велів службовцям в його військо...

Німецькому Розмислу (тобто, інженерів. — В.Б.) робити підкоп від ріки Булака між Атакаковими та Тюменськими воротами" [1, том VIII, с. 214-216].

Підкоп влаштував німецький інженер для закладки порохового заряду й вибуху. Автор цими словами нагадує, хто ще з тих часів приносив московітам інженерну думку і пізнання. Як бачимо, все запозичалося із Західної Європи, навіть інженери-фахівці. Свої ж бо вищі навчальні заклади з'являються тільки через 200 років. Хоча нам усе життя вбивали в голову, що Росія несла підкореним народам передову науку і культуру. Послухаймо далі:

"Тіла ворогів лежали купами. Воеводи виявили там чималу здобич, переночували і пішли далі, до Арського міста (поблизу Казані. - В.Б.), місцями приємними, дивно плодоносними, де Казанські Вельможі мали свої дома сільські, гарні й багаті. Росіяни купались в достатках; брали, що хотіли (вони завжди й скрізь так чинили! - В.Б.): хліб, мед, худобу; спалювали селища, вбивали жителів (зверніть, шановні читачі, увагу - вбивали мирних жителів, воїни були в Казані. - В.Б.), брали в полон лише жінок і дітей (тут уточнимо: грудних і не вищих - від землі до осі воза. - В.Б.). Громадани Арські пішли в дальші ліси; але в домах і в крамницях залишалося ще чимало коштовностей, особливо різних хутр, куниць, білок. Звільнивши багатьох Християн-співвітчизників, що були там у неволі, Князь Олександр через десять днів повернувся з перемогою, з достатком дешевого продовольства, так що відтоді платили в стані 10 грошей за корову, а 20 за вола. (Тому й дешево, що награбоване! - В.Б.). Цар і військо були раді..."

Іоанн велів біля Арських воріт підкопати тераси і землянки, де ховалися жителі (Казані. - В.Б.) від нашої стрілянини; 30 вересня вони злетіли в повітря. Ця страшна дія пороку, хоча вже й не нова для Казанців, спричинила заціпеніння і тишу в місті на кілька хвилин...

Розпачливі Татари, зломлені, повержені зі стін і веж, стояли твердим оплотом на вулицях, рубалися шаблями, зчіплялися за руки з Росіянами, різалися ножами в

жахливий січі. Билися на парканах, на покрівлях домі; скрізь топтали ногами голови й тіла... Наші долали у всіх місцях і тіснили Татар до укріпленого Палацу Царського. Сам Едигер... бився... раптом помітив, що юрби наші рідіють; бо Росіяни, опанувавши половиною міста, славного багатствами Азійської торгівлі, спокусилися його скарбами; залишаючи січу, почали розбивати доми, крамниці - і самі чиновники, яким наказав Государ іти з оголеними мечами за воїнами, щоб нікого з них не допускати до грабежу, накинута на лакомину. Тут ожили легководі боягузи, які лежали на полі мовби мертві або поранені; а з обозів прибігли слуги, кашовари, навіть купці; всі жадали здобичі, хапали срібло, хутра, тканини; відносили в стан і знову поверталися в місто, не думаючи допомагати своїм у битві.

Казанці скористалися втомою наших воїнів (оце так Карамзін! Виявляється, скористалися не вульгарним грабунком, а - втомою! Така ось брехня дуже вартісна, необхідна для "великороса" - вона відводить від істини й виправдує будь-яку підлість. - В.Б.), вірних честі й доблесті (у розбої, виявляється, є "честь і доблесть"! - В.Б.); вдарили потужно й потіснили їх, на жах грабіжників, які всі негайно кинулися навтьоки, перелазили через стіну і волали: січуть! січуть!..

Місто було взяте й палало у різних місцях; січа припинилася, але кров лилася; роздратовані воїни різали всіх, кого знаходили в мечетях, в будинках, в ямах ("великороси" вирізали в Казані все чоловіче населення, як варвари, якими вони й були в ті часи. - В.Б.), брали в полон дружин і дітей або чиновників. Двір Царський, вулиці, стіни, глибокі рови були завалені мертвими; від фортеці до Казанки, далі на лугах і в лісі ще лежали тіла та пили по річці. Пальба замовкла; в диму міста лунали тільки удари мечів, стогін тих, кого вбивали, клич переможців" [1, том VIII, с. 217-225].

М.М. Карамзін був палким великоросом на службі в імперії й Государя. Він старанно запустив свою порцію "доважку брехні" й вимислу в історію імперії. Коли читаєш ці моторошні сторінки (для великороса - насолода!), думаєш, якою страшною ціною платили народи за "збиран-

ня землі російської". Казанці (булгари) лише в битві 1552 року втратили не менш 70 тисяч своїх синів і дочок.

Але М.М. Карамзін не був би великоросом, якби не спробував перевернути факти, виправдати жорстоке завоювання Казані. Ось які слова він вкладає у вуста літописця:

"Марно Іоанн висловлював мирні пропозиції, мовлячи до обложених, що якщо вони не хочуть здатися, то нехай ідуть, куди їм завгодно, зі своїм Царем беззаконним, з усім маєтком, із жінками й дітьми; що ми вимагаємо лише міста, заснованого на землі Болгарській, у древньому надбанні Росії" [1, том VIII, с. 219].

Як хотіли - так і вертіли. Будь-який вимисел був виправданням. Але вкрай важливо простежити, як змінювалося історичне обґрунтування права Москви на підкорення Казані. Царські й монастирські канцелярії Московії в XVI-XVII століттях не вельми мудрували і обґрунтовували ці жорстокі завоювання приналежністю "землі Болгарської" "древньому надбанню Росії". Мовляв, тільки прихід на ці землі злих татар не дозволив Рюриковичам приборати Волзьку Булгарію до рук.

Незабаром з'явилося більш універсальне пояснення. За тією новою, не менш фальшивою версією, світ був ареною жорстокого протистояння християнства з язичеством, тобто нехристами, до яких, звісно, відносили й мусульман. І Московія, як "богообраний народ" - згадайте думку про "третій Рим", - мала "законне право" на займання "пустельних" земель, заселених богонеугодними народами.

За твердженнями великоросійської еліти, як цивільної, так і церковної, лише землі, зібрані жорстокою кров'ю в "священні рубежі", є землями добра та справедливості. Ця очевидна брехня живе дотепер. Згадайте Чечню - там все погано і жорстоко, в Росії - добре й правильно. Спроби звільнитися від великоросійських завойовників завжди розглядалися як замах на територіальну цілісність "святої й неподільної Русі". Цим духом просочені всі великоросійські писання, всі "літописні зводи" від "Казанської історії" до "Никоновського літопису" і "Царственої книги".

Що ж стосується "священних рубежів", то згодом вони розповзлися: в Україну, Прибалтику, Казахстан, Кавказ, Сибір і Середню Азію, а потім досягли планетарних масштабів, включаючи частину Німеччини, Польщу, Угорщину, Чехію, Словаччину, Румунію, В'єтнам, Анголу, Ефіопію, Афганістан тощо. Скрізь, куди ступала нога "збирача землі російської", лилося море крові та сліз. Сьогодні з'явився такий собі Жириновський - новий "великорос", що мріє помити свої брудні чоботи у водах Індійського океану на нових "священних російських рубежах".

Так завоювання Казані поклато початок історичній безперервності великоросійських захоплень, освячених спершу російською церквою, а пізніше - ідеями комунізму. Сьогодні в Чечні Російська православна церква знову відпускає гріхи, заохочує вбивства заради збереження єдності "землі російської". Якими би шляхетними цілями не прикривалися діяння із захоплення Казані та поневолення її народу, загартування, тобто Московія, перед обличчям історії виглядає деспотом і варваром.

А зараз погляньмо, як під час захоплення Казані поведився "цар" Московський Іван Грозний. Для сучасників - це дуже цінно.

"До Івана прискакав, захекавшись, боярин: "Государю, час їхати. Твої люди вступають у бій із татарами і твій полк чекає тебе"... Але Іван поважно відповів одним із тих текстів священного писання, запас яких люди його часу і розумового розвитку зберігали у своєї пам'яті. Він мовив про користь тривалих молитв і не йшов нікуди. З'явився новий гонець. Наступаючі війська слабшають; татари беруть гору; присутність государя на чолі війська необхідна... Іван глибоко зітхнув, із очей його полилися рясні сльози, і він гучним голосом просив про небесну допомогу...

Майбутній глава опричників не був боягузом. Він був просто гідним нащадком московських князів, які збирали Русь, але не на бойовищі, не подвигами хоробрості, а шляхом темних інтриг, торгашества й скнарості, шляхом хитростей і стоїчних принижень. Учні східних государів за своїлі азійські схильності до розслаблення, зневагу до ті-

лесних зусиль. Боротися, завдавати ударів і ризикувати, в свою чергу, та самим спізнати їх - це не діло государя, для цього в нього є підлеглі. Він повеліває, посилає людей на смерть і - молиться.

Бояри ж, які оточували Івана, дивилися на це трохи інакше. Цілком можливо, що хтось із них намагався навіть силою втягнути государя в битву. Але йому ще потрібно було прикластися до чудотворного образу Сергія, випити святої води, з'їсти проскури, отримати від свого духовника благословення, випросити у священнослужителів відпущення гріхів, перш ніж "іти постраждати за істинну віру"... Але й тепер, за свідченням Курбського, якому сам Іван не посмів заперечити, насилу вдалося змусити царя рушити вперед: бояри повинні були взяти коня його під вуздечку..." [4, с. 186-187].

Такий цар Іван IV: боягуз, як і його предки.

Після завоювання Казанського ханства у кров великоросів влилася рясна порція крові казанців. Але оскільки цим романом дослідженням не зуміємо змінити вигадане великоросами ім'я болгарського народу, доводиться повернутися до поширеного - татар. Хоча автор вважає: необхідно повернути історичну справедливість і спростувати брехню імперії. Однак це справа самого народу. Як він вирішить, так і має бути.

Після остаточного приєднання Казанського ханства до Московії московити провели жорстке насильницьке прилучення татарського народу до християнської релігії. М.М. Карамзін у своїй книзі, том VIII, на сторінках 227-228, пише:

"Почуття державного блага, посилене пильністю Віри, спричиняло в переможців загальне яскраве захоплення, і Літописці мовлять про це завоювання із запалом Віршотворців (читає розуміє, наскільки чесні й достовірні праці цих "Літописців"! - В.Б.), закликаючи сучасників і потомство до великого видовища Казані (тобто, її падіння. - В.Б.), оновлюваної заради Христа-Спасителя, осіненого хоругвами, прикрашеного церквами Православ'я".

Значна частина вихрещених татар із 1552 року аж до XX століття злилася, або, точніше буде сказано, влилася в націю великоросів. До речі, від них і

тюрків, що влилися до складу великоросів, починаючи з XIII-XVI століть, починають свій родовід понад 25% російської шляхти. Навіть побіжно ознайомившись із Оксамитовою Книгою родоводу російських дворян, можна назвати сотні прізвищ, які мають булгарське (а у великоросійському розумінні - татарське) походження. Хочеться нагадати великоросійській еліті, яка так переймається історичною величчю своєї нації, прізвища татар, які принесли славу імперії: Аракчєєв, Бунін, Грибєєв, Державін, Достоевський, Єнгалічев, Кантемир, Купрін, Мілюков, Плеханов, Панаєв, Потєбня, Рахманінов, Салтиков-Шедрін, Тургенєв, Тимірязєв, Тєнішев, Урусов, Шеремєтьєв, Шаховський, Чаадаєв, Ширінський-Шахматов та чимало інших.

Автор не подає сотень прізвищ шляхти, вихідців із зросійщених представників Золотої Орди, на кшталт Юсупових, Годунових, Черкаських. Не подає прізвищ великоросійського дворянства, яке походить із українського, німецького, єврейського, польського, грузинського, латиського та інших народів. Якщо уважно придивитися,

то на долю самих великоросів серед дворянства, тобто знаті, припадає хіба яка дешиця.

І щоб великороси не звинувачували автора в упередженості, — мовляв, спотворює історичні факти, — подам цитату, яка повністю спростовує обґрунтування підкорення Казані Москвою як прийшлого на береги Волги народу. Жителі Казані — булгари — древні господарі середньоволзької землі, а прибулець — москвіт — був тільки жорстоким поневолювачем. Ось що писав Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона в 1902 році: "в науці досі назва татари повністю спростована стосовно монголів і тунгусів, і залишена лише за тими тюркськими за мовою народностями, котрі майже повністю нині входять до складу Російської імперії, за якими вона збереглася через історичне непорозуміння, на відміну від інших тюркських народностей, які мають самостійну історичну назву (киргизи, туркмени, сарти, узбеки тощо)".

Прийшов час усвідомити цю правду всім, і великоросам у тому числі. Автор цієї пропозицією збирався закінчити дослідження завоювання Казані Московським кня-

зем Іваном Грозним. Однак саме в ті дні, а конкретно — 13 березня 1995 року на першій програмі московського телебачення йшла передача "Зустрічі зі Солженіциним", де за столом сиділи і просторікували два сучасних великороси: О.І. Солженіцин і В.П. Лукін (колишній посол Росії в США, звільнений із цієї посади). Вражала імперська спрямованість мислення цих людей.

В передачі мова йшла про "погане" життя росіян в Литві, Латвії, Естонії. Добре вже, що два серйозних мужи не назвали ці країни Лівонією. Бо історія імперії досі війни Івана Грозного іменує лівонськими, тоді як насправді Московія воювала з Польщею, великим Литовським князівством і Швецією. Читач розуміє, чому древні землі Литви, Латвії та Естонії були прозвані Лівонією. Таким хитромудрим зигзагом великороси прибирали до рук не землі Литовської або Шведської держави, а землі неіснуючого народу. Та й ганьби менше, адже побили Москву не Польща, Швеція і Литва, а якась міфічна Лівонія. Усе та ж брехня заради імперії.

Повернімося до Солженіцина і Лукіна, які після підта-

кування один одному дійшли висновку, що балтійські народи не мають історичного права погано ставитися до російських людей, які живуть в їхніх країнах. Та ще й вимагати від Росії мало не контрибуцію за захоплення в колишні часи їхніх земель. Звичайна логіка великороса: любіть і поважайте, бо гірше буде вам же.

Але тут пан Солженіцин вимовив такі "шедеври", забути які неможливо. Він заявив, що в такому випадку Росія має право зажадати компенсацію з татар казанських, які підкорили нас у часи татаро-монгольської навали.

Велика брехня живе й понині!

Гадаєте, пан Солженіцин не знає історичної правди? Знає! Це не та людина, яка не знає простих істин. Але облуда Російської імперії не вмере власною смертю. Вона завжди буде потрібна державникам-солженіциним, які мріють про відродження "великої й неподільної Росії".

Не слід нікому помилятися щодо цього.

Далі буде

• ОСВІТА

СЕМІНАР ДЛЯ ПЕДАГОГІВ ПТНЗ, ЯКІ СПІВПРАЦЮЮТЬ ІЗ ЗМІ

Профтехосвіта Дніпропетровщини активно співпрацює із засобами масової інформації у висвітленні своєї діяльності на шпальтах газет, телевізійних каналах, обласному радіо.

З метою покращення цієї діяльності в ПТНЗ 21 квітня 2010р. НМЦ ПТО у Дніпропетровській області проведено семінари для працівників, які відповідають за зв'язки із засобами масової інформації. Обласна методична служба ПТО підготувала для учасників заходу: заступників директорів з навчально-виховної роботи, бібліотекарів, методистів методичні рекомендації стосовно роботи із ЗМІ.

Учасники семінару мали можливість поспілкуватись з представником інформаційно-аналітичного агентства «Укрінформ» Людмилою Блик, яка розповіла присутнім секрети журналіст-

ського мистецтва. Представники навчальних закладів поділились власним досвідом роботи з даного питання.

За підсумками заходу прийняті рекомендації, які визначають головні напрямки діяльності педагогічних колективів у проведенні цілеспрямованої роботи із соціальної реклами престижності кваліфікованої робітничої професії, залучення до цього учнівського самоврядування, роботодавців, громадських організацій.

М.КОРНІЄНКО,
заступник директора НМЦ ПТО
у Дніпропетровській області.

МОЖЛИВО

- Діти, нумо познайомимось. Розкажіть, хто в кого в родині найстарший?

- У мене бабуся.
- А в нас дідуся.
- А в нас пра-пра-пра-прабабуся.
- Але ж це неможливо!
- Мо-мо-мо-можливо!

СВЯТО

П'ятирічний Святослав на свій день народження запитує маму:

- Мамцю, сьогодні моє свято?
- Так, синочку!
- То чому на балконі нема прапора, якщо свято? — невдоволено каже хлопчик.

Олена ШВЕЦЬ-ВАСІНА

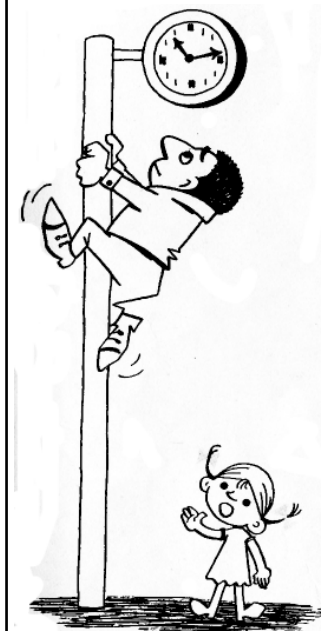
**ЗАСПІВАЙ
ІЗ ДРУЗЬМИ ПІСЕНЬКУ**

Якщо за віконцем невесело,
Якщо зранку дощ заливний,
Заспівай із друзями пісеньку,
Що згадалась мені.

Проспівай про хаші за містом,
Де живуть сова і ведмідь,
Де ромашки є на узліссі,
Де струмок цю пісеньку дзюрчить.

А коли зима, ти весну чекай -
І побачиш в кольорі сні.
Пісеньку із друзями заспівай,
Що наснилась мені.

Проспівай про хаші за містом,
Де живуть сова і ведмідь,
Де пташки підхоплять цю пісню
І вона за обрій полетить!

- Тату, ти знову забув дома окуляри!..

Олеся ОМЕЛЬЧЕНКО

**ЗАЙЧИК
І КОЗЛИК****казочка-опера**

Зайчик Козлика зустрів:
- Добрий день, рогатенький!
Козлик Зайчику зрадів: -
Йдем до мого братика!

В нього хатка над Дніпром пахне полянами, будемо гратися гуртом понад берегами.

Зайчик Козлика спитав: - А матуся знає, що пішов до брата сам?

- Мама почекає. Я нічого не боюсь. Втік до лісу рано.

Пізно ввечері вернусь - не помітить мама...

Зайчик сумно подививсь на сміливця друга:

- Ти ніколи не хвались! Ще нас хтось підслуха!

А Лисичка вже давно слідувала нишком.

З-за куща вона його виглядала тишком.

Одяглася, мов коза, вийшла на стежку:

- О малютку, поспішай! Мама кличе, синку!

Мама плаче і зове - он за тим горбочком.

Я - сусідка. Ти мене слухайся, синочку!

Йди за мною!

- Не піду!

Зайчик мовив:

- Слухай, ще нарвешся на біду,

йди зі своїм другом.

Це ж коза. І я казав - мама, бач, шукає...

Потім підем до Дніпра. Братик почекає.

- Добре, збігаю мерщій! В мене би-стрі ніжки.

...Завернули за куці. Лиска - хап за різки!

Та швиденько у мішок.

Закричало, бідне.

Як почув його дружок, кинувся по сліду.

Хвіст рудої миготить - бігає швиденько.

Та й Зайчаточко біжить слід у слід хутенько.

Її хатка між дубів хижо червоніла.

"Буду кликати зайців! Нелегке тут діло!" - Так подумав і помчав в заяче містечко.

- Горе! Горе! - закричав, - Козлик - у мішечку!

Його Лиска понесла до своєї хати!

Там Добра не жди, бо зла! Треба вичирчати!

...На галявині зайці військо лаштували.

В лапах вила та зубці сонячно блищали.

Полководець Заєць Грім крикнув:

- Всім до бою!

Військо птахів он, вгорі, беремо з собою! ...Гави, сойки, горобці, і шпаки, й шуліки, і орли, і солов'ї - он летить їх скільки! Оточили Лискин двір з лісу, з верховіття.

- У атаку! - кликнув Грім. ...Затріщало віття.

Птахи стріху вже скубуть, вила б'ють по вікнах. От-от двері упадуть від зубців їх мідних! Захитався Лискин дім.

- Годі! Я здаюся!

- Де наш Козлик? - гримнув Грім.

- Ось він, не барюся!

Лиска Козлика надвір пхнула:

- Бог з тобою!

Він закликав: - От і вір!

А була ж козою!..

...Ох і радість! Ох і сміх!

Перемога! Свято!

Не страшні нам Лиски злі, коли нас багато!

...Сайне сонечко до них колесом спустилось.

На промінчиках легких, сміючись, вмостились:

- Каруселе превесела! Каруселе сонячна, покатай усіх звірят!

Закрути нас, сонечко!

...Завертілась карусель весело, щасливо. І пташиних тут пісень полилася злива. Зайчик Козлику сказав:

- Карусель чудова!

Я до неба так злітав, наче птах ранковий!

Козлик каже: - Всі гуртом підемо до брата!

В нього хатка над Дніпром - щедрa і багата.

...Військо заяче пішло у своє містечко.

На душі у всіх було легко і безпечно. А малесенькі зайці з Козликом помчали.

І промінні стрибунці з ними поскакали. Буде сонце карусель уночі ладнати, щоб на ранок всіх дітей, сміючись, катати.

Братик Козлика зрадів зайчиком і птахам. Напекли смачних блинчиків, їли по-луниці. Запивали молоком, їли мед із ложки, і співали над Дніпром пісню переможну. В теплій річечці, між хвиль, хмароньки ловили, і на сонячній траві лапки свої гріли. Козлик Зайчика спитав:

- Добре відпочили? Зайчик Козлику сказав:

- Відпочили мило...

Тільки ти тепер один не ходи до лісу, хоч провчили й назавжди хитромудру Лиску...

- Добре, друже, буду я чемним і слухняним!..

...І маленьке Козленя побігло до мам...

От і казочці кінець. Той, хто слухав - молодець!

1999 г.

ДИВО КАЛИНОВЕ

Дмитро БІЛОУС

ВЕСЕЛКОВИЙ
РОЗМАЙ

Порипують роменським шляхом гарби,
Сулою тихо хлюпають човни.
І плине люд з своїм нехитрим скарбом
на ярмарок у наші Курмани.

Вози на вигоні. Стирчать голублі.
Корови й коні поблизу осель.
Горшки і хомути. Мішки картоплі.
І крутиться весела карусель.

А нам, малим, усе цікаве вдвічі:
хто звідкіля прибув до Курманів.
Вусатий дядько - з Ракової Січі,
той - з Білої Берези, той — з Тернів.

Хтось приміряє теплі рукавиці,
когось приваблює садовина.

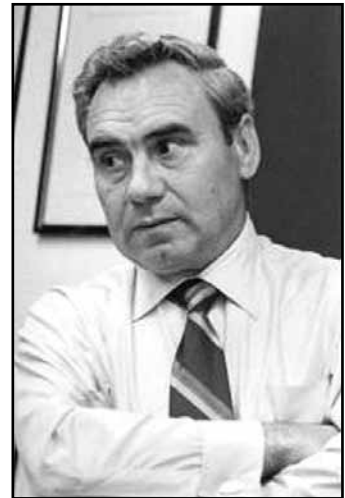
А ви звідкіль? - З Погожої Криниці,
ті - з Білопілля, ті - з Лебедина.

І назви в юнім серці зазвучали,
як щось казкове, дивне, чарівне,
немов далекі зоряні причали,
кудись манили, кликали мене...

Хто так назвав ті селища навколо?
Хто оспівав діброви і лани?
У небі місяць - як млинове коло,
а на землі — Клименкові Млини...

Красо моя ти, Сумщино, Сумщино,
куди не кинь - барвистих слів розмай:
Ромен, Боромля, Липова Долина,
Березів Яр, Лука, Зелений Гай...

Так зберігає мова калинова
на гронах дивних свіжості росу,
щоб у майбутнє музикою слова
нести душі народної красу.

ПОМЕР
ВАЛЕНТИН КОХНО

На українському цвинтарі в Баунд-Бруці (штат Нью-Джерсі, США) додався ще одна свіжа могила: не стало Валентина Кохна. Він помер 25-го травня 2010 року в місті Норт Порт на Флориді. Такі люди як Валентин Кохно приходять у світ для завдань високих і значущих. Його праця заради добра України, національної Церкви, заради світлих ідеалів національної ідеї ще довго буде прикладом для тих, хто так само вважає служіння Батьківщині та рідному народові найважливішим покликанням у житті.

Душа Валентина Кохна була немов оголений нерв. Десятиріччя життя на чужині не применшили його біль за наругу над нашою мовою, культурою, самобудністю. Син репресованого священика мученицької Церкви Митрополита Липківського, він до останнього подиху уболівав за становлення і розвій духовної послідовності Церкви його батька - Української Православної Церкви Київського Патріархату. Щирий, відвертий та безкомпромісний, він не пристосовувався ні до кого, і ні до чого. Таким людям не бракує не лише друзів, а й ворогів. Але, як написали його побратими з Братства Митрополита Василя Липківського у посмертній згадці, котре він невтомно очолював протягом останніх двадцяти років, пан Валентин вірив, як поет, що:

«...Зерно посіяне в негоду Кривавим маком розцвіте і прийде воля для народу і зійде сонце золоте!»

Що ж справді громи б'ють не у корчі, а в дуби! Редакція щомісячника «Бористен» горда тим, що довгі роки співробітничала з добродієм Валентином Кохном. Його дописи, замальовки, ремарки з історії національної Церкви, життя діаспори та роздуми над українським сьогоденням прикрашали не один номер нашого часопису. Ми висловлюємо найщиріші співчуття дружині Раїсі, сину Тарасу з невісткою Даною, внукам - Марку, Адріану. Улану, братові Тарасу і сестрі Катерині, усім рідним, близьким та приятелям бл. п. Валентина Кохна. Пам'ять про цю світлу і дієву особистість ми назавжди збережемо у наших серцях!

Редакція щомісячника
«Бористен».

НА ПРИРОДУ!

Здійснилося! Ось воно - літо, судить нас своїм добрим теплом. Ось вони - довгоочікувані дивовижні деньки, про які ми так мріяли взимку. Нескінченне блакитне небо, ніжний вітерець, зелені листочки - що ще потрібно? По-моєму, саме час прямувати на природу, подалі від міської суєти і руху транспорту. А яке там повітря!

Тільки уявіть собі, як чудово зараз у лісі. Це обов'язково потрібно побачити! Так що збирайте своїх друзів і вирушайте на шашлики. Але не варто забувати про те, як необхідно поводитися в місцях, де ми отримуємо радість. Багаття палити потрібно в спеціально відведеному місці, подалі від гілок дерев, щоб вогонь не міг

їх дістати. Сміття, природно, не розкидати всюди, а краще всього зібрати і спалити. І, звичайно ж, не мені вам говорити, що вдаючи шкоди природі, ми шкодимо у першу чергу самим собі. Не тільки позбавляючи себе задоволення милуватися цією красою, а й губимо своє здоров'я, адже кожен знає про користь наших зелених друзів.

Наостанок обов'язково зробіть фото на пам'ять, щоб було чим зігрітися з настанням суворої зими. Але поки ще рано думати про холод, а зараз - всі на природу!

Наталія МИХАЙЛОВСЬКА,
студентка факультету
будівництва НГУ.

На світліні автора: ось такі чудові місцини є навіть у шахтарських краях, поблизу містечка Ровеньки...

МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ: ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

МЕКСИКАНСЬКІ

- ✓ Сонце сходить для всіх. Корова на своїй землі бика коле.
- ✓ Обличчя бачимо, а сердець не знаємо.
- ✓ Роби добро і не дивись для кого.
- ✓ Хто не відчуває в собі сили, той у вантажники не лізе.
- ✓ Швидко зробили дах, а дороблятимемо цілий рік.
- ✓ Якщо хочеш почути про себе добре слово, то не вилежуйся в постелі, коли сонце зійшло.
- ✓ Що відкладається на потім, на потім і залишається.
- ✓ Не залишайся винним багатому і не обіцяй бідному.
- ✓ Радість не довго тримається в бідняковому домі.

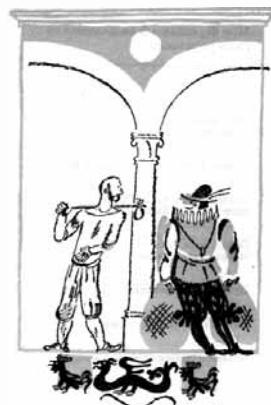
ШВЕДСЬКІ

- ✓ Краще звільнити злочинця, ніж ув'язнити невинного.
- ✓ Де в хаті злагода, там усім вистачає місця.
- ✓ Хто починає з даху, той ніколи не закладе підвалин.
- ✓ Кохання сліпе, а подружжя гострозоре.
- ✓ Не цілуй негарну дівчину крадькома - все однаково всім похвалиться.
- ✓ Господарство без господині - як ліхтар без світла.
- ✓ Син, що б'є свого батька, дає палицю в руки свого сина.
- ✓ Весна щороку однаково нова.
- ✓ Щастя й нещастя ходять тими самими стежками.
- ✓ Ковалеві діти не бояться іскор.

ПОРТУГАЛЬСЬКІ

- ✓ Хто багато вчиться, той ученим стає.
- ✓ Краще німий язик, ніж брехливий.
- ✓ І в старій мисці юшка смачна.
- ✓ Хай доля мене веде туди, де мої сестри і брати.
- ✓ Як красуні нема без вад, так і негарної - без принада.
- ✓ Добре мати друзів навіть у неклі.
- ✓ Любов, полювання і війна — це сто мук, а удача - одна.
- ✓ Швидко тратиться те, що легко дістається.
- ✓ Двом хитрим важко домовитись.
- ✓ Втікай від поганого сусіда і від надмірного чаркування.

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
  - В Україну: 30-40 днів
  - В Москву: 30-40 днів
  - В Ст. Петербург: 35-45 днів
  - Решта регіонів на www.meest.us
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

- В Україну: 3-5 робочих днів
- В Москву: 5-7 робочих днів

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by iimaginesstudio.com

«Як лагідні хвилі Дніпрові, звучить спів бандури в літах»

Шанувальники самобутньої української пісні та нашої національної гордості – бандури з'їхались з усієї України на X Міжнародний фестиваль «Дзвени, бандуро!» до Палацу студентів Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара. Золоті струни музичного символу України міцно зв'язали українців з усього світу, а Січеславщина пишається тим, що є одним з найчисельніших кобзарських осередків – Іван Бут, Василь Чумак, Олександр Солодкий, Григорій Паленко, Іван Скотаренко та Олекса Коваль стали вже часткою нашої історії.

Цього року у фестивалі взяли участь виконавці різного віку у складі близько 50 капел бандуристів та ансамблів малої форми.

«Це найчисельніший конкурс за всі роки проведення фестивалю, – говорить один з ініціаторів і незмінний організатор «Дзвени, бандуро!», директор Палацу студентів ДНУ Вадим Стукало. – Нам навіть довелося поділити учасників: у двох залах паралельно велося прослуховування ансамблів малих форм (дуетів, тріо і квартетів) і великих капел (до 20 учасників). Професійне журі, Почесним президентом якого є Лідія Воріна, вибирало найкращий дитячий, дорослий колектив і найкращий колектив ВНЗ I-IV рівня акредитації. Приємно відзначити, що наш фестиваль відчутно помолодшав: до Дніпропетровська з'їхалося багато юних бандуристів. Для нас, організаторів, це дуже втішно, адже мистецтво гри на старовинному козацькому інструменті житиме й далі, продовжуючись у прийдешніх поколіннях», – зазначив заслужений працівник культури України Вадим Стукало.

Журі у складі заслужених артистів України та діячів мистецтв Олега Созанського, Тараса Лазуркевича, Олександра Переверзева, Валентини Мартинюк, Володимира Красношлика було нелегко визначити найкращий колектив. Володарем Гранпрі цього року став Дніпропетровський Народний ансамбль бандуристів «Чарівниці». Дівчата з колективу зазначають, що бандура – один з небагатьох музичних інструментів, на якому можна одночасно грати і співати, і виконувати найрізноманітнішу музику – від української фольклорної до сучасної джазової.

Фестиваль «Дзвени, бандуро!» був започат-

кований у 1996 році Палацом культури студентів Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара, Народним ансамблем бандуристів «Чарівниці» та підтриманий управлінням культури і туризму облдержадміністрації, Дніпропетровською консерваторією ім. М. Глінки, управлінням культури і мистецтв міськвиконкому й багатьма іншими організаціями. Щоразу під час підготовки до фестивалю працівники Палацу студентів проводять велику організаційну й методичну роботу, надається матеріальна база і створюються умови для конкурсантів.

Членами журі фестивалю у різні роки були відомі діячі культури України, представники української діаспори з Америки і Росії. Народний артист України, голова НСКУ Володимир Єсипок, який очолює журі вже чотири фестивалі поспіль, визначив Дніпропетровський форум як найпотужніший в Україні. Про значення фестивалю на сторінках преси вдало висловився голова журі 1998 року Микола Чорний-Досінчук (на той час головний редактор журналу «Бандура» та директор Школи кобзарського мистецтва в Нью-Йорку). Він написав: «Настав зоряний час, нарешті, і для бандури – цього усталеного музичного інструменту українського народу. Треба низько вклонитися нашим організаторам-

засновникам фестивалю «Дзвени, бандуро!», які доклали максимум зусиль і таланту, щоб піднести кобзарське виконавство на новий рівень, завоювати йому любов і популярність не лише в Україні, а й далеко за її межами».

Фестиваль «Дзвени, бандуро!» як значна подія для Дніпропетровщини та найвагоміша – для всіх бандуристів України, не лише підсумовує досягнення бандурного ансамблевого мистецтва на сучасному етапі, а й окреслює його ідейно-естетичну перспективу, що, безперечно, впливає на розвиток культури України.

**Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О. Гончара.**

Символ вдячності

Пам'ятник Тарасу Шевченку в «столиці» української Бразилії місті Прудентополі було відкрито 3-го грудня 1989 року з нагоди 175-чя з дня народження Кобзаря. Кошти для величного монументу були зібрані українцями Бразилії, США та Канади. На меморіальній табличці побіля постаменту зокрема є такий текст: «...Нехай ця величава статуя в бронзі найбільшого сина України стане символом вдячності українських поселенців у Бразилії для наділення їм всіх громадянських прав для їх культурного і економічного розвитку та національного і релігійного життя».

Наша громада у Бразилії

Українська Католицька Церква відіграла значну роль в збереженні та розвої нашої громади у Бразилії. І по-сьогодні в родинях, котрі складаються з третьої, а то й четвертої генерації еміграції і де вже розмовна мова може бути здебільшого португальською, наші люди все одно йдуть на службу Божу до українського храму. Попри далекий край, збереглися намагання утримати і традиційну для України релігійну архітектуру. Ось так виглядає українська католицька церква в столиці нашої емігра-

ції місті Прудентополі. Характерні куполи, обриси культової споруди різко відрізняються від храмів суто католицького обряду, котрий є домінуючим в Бразилії. Щоправда, всередині вже можна зустріти елементи оздоблення, які зовсім не притаманні в убранстві храмів в Україні. Ось, зокрема, такий корабельний експонат прикрашає головну залу української церкви в Прудентополі. Для Бразилії, країни, яку освоїли європейці прибулі через океан, цей символ має неабияке значення. Вочевидь, що і більшість наших людей діставалися придбаної батьківщини морем. Пасажирських літаків у ті часи просто не було....

А мова - українська...

Родина бізнесмена Мар'яна Мачули в Прудентополі складається з представників третьої і четвертої генерацій наших людей в Бразилії. Та, незважаючи на таку хронологічну віддаленість родоводу від отчого краю, мова спілкування в хаті українська. Навіть улюбленець сім'ї білий пудель має кумедну нашу кличку - Подушка. Ціка-

ва та лагідна собачка розуміється з господарями виключно українською. Та в офіційно португаломовній Бразилії це не створює для Подушки жодних проблем. Адже перебуває вона здебільшого в будинку родини Мачули, котрий прикрашає українська писанка. Такий антураж не лише з метою естетичною. В прибудованих приміщеннях житлового будинку розташовувався магазин українських сувенірів.

І про минуле, і про сьогодні...

На світлині ви бачите вхід до українського музею в Прудентополі. За час його існування цей заклад відвідали, напевно, мільйони людей з усіх усюд. Пощастило побувати в музеї і нам. Експонати, котрі там представлено, здебільшого розповідають про побут і культуру перших українських поселенців в Бразилії. Так само є експозиції, котрі оповідають про сьогоднішній день громади, про державу Україна.

ПЕРЕД ВИСТУПОМ У «СОЮЗІВЦІ»

Дарик Джерарді – напівукраїнець – напівіталієць. Він живе у американському штаті Нью-Джерсі й, окрім захоплення притаманних його ровесникам, ще цікавиться українською національною культурою. Між іншим, Дарик належить вже до третьої генерації наших повоєнних емігрантів. І своїй любові та знанню всього українського має завдячувати дідові Боголюбю, бабусі Світланні та матері Наталі.

На світліні: **Дарик** готується до виступу на українській відпочинковій оселі у штаті Нью-Йорк «Союзівка».

Про те, що краса буває оманливою, людина знає давно. Погожого червневого дня зміг і я ще раз переконатися в тому. Життєві стежки привели в Синельниківський район - якихось три десятки кілометрів від передмістя Січеслава у південно-східному напрямку. Дорога, за українськими мірками, не з гірших: сонячно, сухо, у відчинене віконце автівки влітає свіжий вітерець. Соковита, ще весняна зелень дерев та ланів радує око. Дякуй Богові і батькам, що прийшов у цей хоч і грішний, але ж таки гарний світ.

І раптом погляд привернув увагу червоний килим обабіч шляху. Не суцільний, а так ніби маляр-естет випробовував насиченість фарби на мольберті. Ось і розвів й не дуже соковиту, й не зовсім бліду. Придивився. Так це ж горить безліччю маленьких ватр червоний мак! Не полінувався й зупинив авто. Зробив фото спочатку здалеку, так би мовити, в панорам-

ному стилі, а тоді підійшов ближче, щоб розглянути, як же засіялася ця червенева краса. І тут стало все зрозуміло. Так, мила для ока квітка нищівним шкідником розрослася

ВАТРИ У ПОЛІ

по пшеничному полі. Окремі, вже добре наліті зерном колоски, приречено бованіли поміж варварської краси. Навіть не фахівцю було зрозуміло: господар цього зернового лану багато втратить через завітаний маком лан.

Сівши у машину, зразу ж зателефонував досвідченому колезі, корифею аграрної журналістики Василю Перетятю. Він вже точно зможе пояснити у чому річ.

- Пане Василю, під Синельниковим мак на полях з пшеницею...

- Дикий мак. Він у тих місцях засівається роками. І важко з тим щось вдіяти, - зразу ж второпав у чому суть Василь Пилипович.

- Але гарна ж квітка! Якщо букет нарвати, то додому доведу?

- Не доведеш! - відрізав пан Василь. - Як не старайся, але не доведеш, бо зів'яне умить...

Я - молодший, отже, впертіший. Таки насмакував полум'яних, червоних квіток з оберемочок, яким маленького кролика нагодувати можна, якщо та квітка його до смаку. Стоячи на спекотних перехрестях у Січеславі, час від часу поглядав на квітку - вбивцю пшеничного поля. Маленькі волохаті листочки скрутилися як покалічені руки хворого церебральника, червоні голівки з легкими, майже прозорими пелюстками безнадійно опустилися донизу. Та, незважаючи на таку приреченість моїх подорожніх знайомих, приїхавши додому, таки поставив польовий червоний букет у вазу. Пройшло кілька годин, ще дві. Маковим квіточкам не кращало. Таки правий був добродій Василь Перетятю. Помилуватися маком можна хіба-що у полі. Але навіть пригнічені, майже мертві квіточки вабили своєю дикою, безсоромно яскравою вродою. Немов розпутна дівка, привертала увагу гріховною вдачею. Ось такий він дикий мак з пшеничного поля!

Текст і фото
Фіделя СУХОНОСА

Книги видавництва «Гене́за» –

**ЗАПОРУКА
ІСТОРИЧНОГО
БЕЗСМЕРТЯ НАЦІ!**

**Викладачам – легко,
студентам
та старшокласникам – цікаво,
разом –
ефективно!**

**Запрошуємо до співпраці
книгарні, вищі навчальні заклади, бібліотеки,
гуртових покупців**

**ТЕ, ЩО ПОДОВАЄТЬСЯ
ЛЕГКО ЗАПАМ'ЯТУЄТЬСЯ**

**Микола Багалюбов,
відомий український математик**

Видавництво «Гене́за»

04212, м. Київ, вул. Тимошенка, 2-л
Тел./факс: (044)412-22-11, тел.: (044)413-99-97
E-mail: geneza@geneza.ua

Відділ маркетингу та реалізації:

02169, м. Київ, вул. Регенераторна, 4
Тел./факс: (044)573-20-42
www.vsv.com.ua/geneza/

У Києві ці та інші книги видавництва «Гене́за» можна придбати
у книгарні «Наукова думка» (вул. Грушевського, 4), тел. (044)278-06-96

НАША ЦЕРКВА - КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПISУ "БОРИСТЕН"

ВИДАННЯ БЛАГОСЛОВИВ ПАТРІАРХ УПЦ КП ФІЛАРЕТ.

ЧЕРВЕНЬ, 2010 рік. (№ 82)

Патріарх ФІЛАРЕТ: «Ми разом з Патріархом Варфоломієм теж бажаємо, щоб ще за життя митрополита Володимира розділення Української Церкви було подолане»

Предстоятель Київського Патріархату Святійший Патріарх Філарет прокоментував для «Церква.info» підсумки візиту в Росію Вселенського Патріарха Варфоломія, який відбувся в останній декаді травня.

— В першу чергу я хочу висловити нашу радість через те, що покращуються взаємовідносини між Константинопольським Вселенським Патріархатом і Російською Православною Церквою. Чому ми повинні радіти? Тому, що неприємно, коли в Православ'ї відбуваються різні суперечки, особливо з приводу першості. Коли ми тепер спостерігаємо, що ці взаємовідносини покращуються, то ми, як православні, хоч нас і не визнають як автокефальну Церкву, радіємо, що в Православ'ї налагоджуються добрі стосунки.

Що стосується переговорів між Московським Патріархом та Вселенським Патріархом, то ми не знаємо, про що вони говорили, тому що в засобах масової інформації про зміст і підсумки переговорів, які відбулися між ними, не повідомляють. Ми можемо лише здогадуватися, про що йшли ці переговори.

А те, що говорять журналісти, що сказав Вселенський Патріарх митрополиту Володимирі, що він бажав би, щоб при його житті відбулося об'єднання українського православ'я — це є добрі побажання. Такі добрі побажання ми чули і по відношенню до нас, коли Патріарх Варфоломій був у Києві у 2008 році під час святкування 1020-ліття Хрещення Київської Русі. Тоді такі самі теплі слова він говорив і по відношенню до тодішнього Президента Віктора Ющенка, і щодо України, і по відношенню до майбутньої Помісної Православної Церкви. Все це ми чули.

Я розглядаю всі виступи Патріарха Варфоломія — і в Києві 2008 року, і в Москві 2010 року — як промови гостя. А гість, коли приїжджає, то завжди говорить приємні речі. Він

приємно говорив українцям, тепер приємно говорить росіянам. Коли зустрічається з митрополитом Володимиром — приємно говорить і йому.

А якщо заглибитися, то сутність поглядів Патріарха в цих словах не розрита. Бо те, про що говорили Патріарх Варфоломій і Патріарх Кирил, ми не знаємо. Але ми можемо здогадуватися. Мова могла йти, насамперед, про майбутній Великий Православний Собор, бо це мрія Патріарха Варфоломія. Документи для цього Собору були підготовлені ще років двадцять тому, але оскільки не було вирішено головні питання — Собор так і не зібрався.

Заради чого скликається цей Великий Собор? Для вирішення багатьох питань, одне з яких є дуже болючим — як утворюються автокефальні та автономні Церкви. І ще одне питання — диптихи, тобто місце кожної Церкви в порядку Православних Церков.

Хто займає перше місце в цьому списку? Здається, що це питання досить просте. Вселенський Константинопольський Патріарх, який є першим, він і повинен бути першим. Якби це

було так просто, тоді б це питання не виносилося на Собор. А виноситься тому, що Москва мріє про перше місце в цьому диптиху. Тобто Вселенський Патріарх повинен посунутися, а на це місце повинен стати Московський Патріарх. Чому він хоче стати? Він хоче стати тому, що Москва думає, що вона є «третім Римом», що вона найбільша Церква серед Православних Церков, і тому вплив цієї Церкви на Православ'я найбільший. А раз найбільший — то і місце має бути перше. Ось така логіка.

Я прочитав у ЗМІ, що коли російські журналісти говорять про Вселенського Патріарха, то завжди додають, що хоч Патріарх Варфоломій є перший серед рівних, але Московський Патріархат є більший за своїм впливом на світове Православ'я. І що титул «Вселенський» — це лише данина історії та минулому. Тобто бачите — висовується першість Московського Патріарха.

Ці питання обговорювалися на Всеправославних нарадах, які готували Великий Собор. Але тоді не домовилися про спосіб утворення автокефальних та автономних Церков і про диптихи, бо були різні позиції у Константинопольській Церкві і Московській. Тепер це найголовніше питання було попередньо узгоджене минулого року на передсоборній комісії в Шамбезі. Було домовлено, що автокефалія утворюється зі згоди Матері-Церкви і проголошується Вселенським Патріархом зі згоди всіх Помісних Церков.

І в цьому закладена сутність, бо коли автокефальна Церква утворюється зі згоди Матері-Церкви, то це означає, що Українська Церква ніколи не зможе стати визнаною автокефальною Церквою. Бо не отримає на це згоди від Російської Церкви, яка вважає себе Церквою-Матір'ю. Хоча насправді Російська Церква відносно Української є дочкою, а не матір'ю, адже Російська Церква відокремилась в 1448 році від Київської Церкви, а не навпаки. Тому така домовленість влаштовує Московський Патріархат.

Але вона влаштовує і Константинопольський Патріархат. Чому? Тому, що коли йде мова про автокефалію, то Московський Патріархат думає про Україну, а Вселенський думає про Американську Церкву. Американська Церква вже не один раз порушувала питання про утворення Автокефальної Американської Церкви з єпархій усіх Церков, які там знаходяться. І якщо Американська Церква відокремиться від Константинопольського Патріархату, тоді він втрачить більшу частину своєї пастви і підтримки. Бо в Туреччині парафій мало, північна Греція фактично є в складі Елладської Церкви. А одна європейська діаспора вплив Константинополя підтримати не зможе. Тому для Константинопольського Патріархату важливо, щоб Американська Церква залишалася в його складі.

Сформулювавши тезу, що автокефальні Церкви утворюються тільки зі згоди Церков-Матерів, вони знайшли порозуміння. Це задовольняє дві сторони. Але це не відповідає ні історичним обставинам виникнення автокефальних Церков, які майже всі самі проголошували свою автокефалію, ні сучасним потребам. Бо такий механізм не стільки визначає, як утворювати автокефальні Церкви, скільки робить набуття автокефалії неможливим.

Тому Українська Церква такі домо-

вленості не підтримує. Я знаю, що і серед інших Церков немає достатньої підтримки, а тому рішення у Шамбезі було лише попереднім і потребує подальшого обговорення. І хоча таку постанову про автокефалію можуть прийняти, але вона зависне в повітрі, бо буде мертвонародженою.

Думаю, що під час переговорів питання про автокефалію порушували, як одне з головних. Чи досягли результату – не знаємо, але будемо бачити з того, як швидко буде просуватися підготовка до Всеправославного Собору. Але, як би там не було, ми твердо стоїмо на позиції Помісної Української Церкви і маємо всі підстави для цього. І віримо, що Повнота Православної Церкви за натхненням Духа Святого зрештою вчинить не за людськими міркуваннями і вигодами, а за правдою Божою.

Що стосується побажання митрополиту Володимиру, щоб він при житті побачив подолання схизми – то дай Бог, щоб при його житті утворилася єдина Помісна Православна Церква в Україні. Ми за це і теж цього бажаємо. Але єдина не в складі Московського Патріархату, а як Помісна, тобто автокефальна Українська Церква.

Коли ж нас закликають «до покаєння» перед Московським Патріархатом, то каються перед ним ми ні в чому не будемо. Бо утворення автокефальної Церкви – це не гріх. В чому кожна людина грішна, в тому числі й ієрархи,

– вона кається у своїх власних гріхах. А тут наша Церква не згрішила, бо коли держави не було – ми були у складі Московського Патріархату. Коли ж отримали державу, то й маємо підставу для незалежної Церкви. І це не я один так вважаю – так постановив Собор Української Церкви в листопаді 1991 р. Там були й ті, які зараз в Московському Патріархаті, адже вони теж за це голосували і під цим підписалися. Так само отримали автокефалію інші Церкви, в тому числі й сама Російська. А те, що вони називають нас схизматиками, розкольниками, неблагонадійними, то ця лексика застосовувалася і щодо Болгарської Церкви, і щодо Сербської Церкви, і щодо Грузинської Церкви. А коли прийшов час, то забули про свою негативну лексику і визнали ці всі Церкви і автокефальними, і навіть Патріархатами.

Тому ми твердо переконані, що прийде час, коли Українська Церква об'єднається і теж буде визнаною всіма Православними Церквами та буде визнаним Патріархатом. Це і буде те припинення схизми, про яке говорить Патріарх Варфоломій, не через підкорення одних іншим, а через братське примирення.

Церква.info

Зараз вже зрозуміло, що «заклик Патріарха Варфоломія» – невдала російська інформаційна провокація

Прес-центр Київської Патріархії за останні дні вже не раз звертав свою увагу на повідомлення деяких ЗМІ про «заклик Патріарха Варфоломія до українських розкольників повертатися в УПЦ МП». І з кожним днем інформаційна картина навколо цих повідомлень стає все більш зрозумілою.

В день, коли «урипки з інтерв'ю Патріарха Варфоломія» вперше були опубліковані РІА «Новості», вони виглядали майже як сенсація – «Патріарх закликає українських розкольників повертатися в Московський Патріархат». Але аналіз самого інтерв'ю та інформаційної картини в цілому переконав нас свідчать: «заклик Патріарха Варфоломія» – невдала російська інформаційна провокація.

Чому можна зробити такі висновки? Окрім опублікованого раніше докладного аналізу самого відеозапису інтерв'ю та аргументів експерта, про це свідчать і наступні міркування.

1. На офіційному сайті Константинопольського Патріархату подані всі програмні промови, проповіді, виступи Патріарха Варфоломія за весь час візиту в Росію – грецькою та російською мовами. В жодній з цих промов немає нічого навіть подібного до висловлювань про «українську схизму».

2. Виглядає дивним та неймовір-

ним те, що Патріарх Варфоломій вирішив висловити фактично новий підхід до українського питання у інтерв'ю російському телебаченню, але не обмовився про це в жодному достовірному документі чи промові.

3. Виглядає дивним, що повідомлення про «заклик Патріарха Варфоломія до розкольників» розмістили всі основні інформагенції Росії, а за ними і багато українських видань – але не розмістили офіційні церковні сайти. Ані на сайті Московської Патріархії, ані на сайті Відділу зовнішніх церковних зв'язків (ВЗЦЗ) РПЦ, ані на сайті УПЦ МП такої інформації станом на 4 червня, тобто через 5 днів після інтерв'ю, немає. Пояснення цього факту може бути таким – офіційні церковні структури Московського Патріархату не хочуть нести відповідальності перед Константинопольським Патріархатом за розповсюдження недостовірної інформації. А за світські ЗМІ Московський Патріархат не відповідає.

4. Єдиною офіційною особою Патріархії, яка взялася захищати достовірність повідомлень ЗМІ, виявився протоієрей Миколай Балашов – заступник глави ВЗЦЗ, який багато років курує українське питання. І зробив він це, знову ж таки, не на офіційних веб-сторінках, а в інтерв'ю маловідомому сайту «Глас на-

рода». В ньому він говорить, що сам був присутній у Стрельні під час інтерв'ю Патріарха Варфоломія, і що Патріарх сказав саме те, що передали російські ЗМІ.

Але ці слова отця Миколая не стільки спростовують, скільки підтверджують сумніви у достовірності новини, сконструйованої з патріаршого інтерв'ю. Інформація отця Миколая наводить на думку, що і саме інтерв'ю, і питання для нього, і монтаж кінцевого сюжету, і, зрештою, – першоджерельна новина для РІА «Новості» створювалися за участі ВЗЦЗ, або й навіть особисто протоієрея Балашова. Що, очевидно, є свідченням не на користь достовірності новини, а навпаки. Адже ВЗЦЗ – структура не безстороння, а явно зацікавлена.

Висновок з цього один: історія з «інтерв'ю Патріарха Варфоломія» стала ще одним наочним прикладом інформаційної маніпуляції з російського боку в українському церковному питанні. Проте, правда не будується неправдою, і єдність Церкви не досягається за допомогою оман.

Прес-центр
Київської Патріархії:
Церква.info.

• БОЛИТЬ

**КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)**

**УКРАЇНА БЕЗ
МОВИ НЕ ДЕРЖАВА**

Не можна завдати народові більшої шкоди, ніж забравши у нього його мову. Мова - це більше, ніж засіб спілкування. Це те, що відрізняє людей від тварин. Ми мислимо словами. Мова - це невід'ємна частина ідентичності як народу, так і кожного з нас. Століття поневолення катастрофічно відбилися на стані української мови, її забороняли, її насильно уподібнювали до «старшої сестри», її оголошували неіснуючою, їй пророкували швидку смерть... Не зайве нагадати, що мовобивство поєднувалося з геноцидом - фізичним винищенням її носіїв.

Сьогодні вже в незалежній Україні є сили, які відкрито зазіхають на державний статус української мови. Наша мова сьогодні потребує захисту і державного сприяння. Єдине майбутнє країни вимагає ненасильницької, але негайної українізації суспільства. Ось наша формула: для простих громадян - заохочення, для чиновників - обов'язок. Передусім треба створити природне мовне середовище для корінної нації. Це дасть можливість колись насильно русифікованим українцям безболісно повернутися до мови предків. Водночас, чиновники, які за 19 років так і не оволоділи державною мовою, мусять навчитися. Не хочуть - покинути державну службу. Це буде хорошим тестом на розумовий розвиток та лояльність до держави, яка їх годує. Така політика протягом двох-трьох років раз і назавжди вирішить занедбане «мовне питання».

Та чи вдасться це зараз зробити, коли Янукович зі своєю командою навпаки - нищить все українське. А тому найбільше слід покладатися на народ, на власну ініціативу. Ми у діаспорі як можемо зберігаємо рідне слово. Виходять газети українською мовою, є радіо так само - по-нашому, служба Божя так само здебільшого відбувається по-українськи. Але ж ми на чужині! А в Україні, де попри всі наруги з півночі, все ж таки більшості наших людей слід діяти рішучіше. Підтримуйте рідне книговидання, купуйте масмедіа українською мовою, спілкуйтеся і говоріть скрізь лише по-українськи! Будемо протидіяти свавілля тих, хто хоче знищити наше слово! Бережемо і захистимо рідну мову!

• З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

В журбі я сонцю не радію.
В сльозах по саму я весни....
В душі пошу єдину мрію,
Одну її пещу, лелію.
В ночі і в день єдині они....
Це КРАЙ МІЙ.

Коли вже ворога НЕ буде,
Коли нагідний степ ступлю,
Тоді весна мене розбуде,
Тоді затопить сонце груди,
Тоді я пісню розіллю Про КРАЙ МІЙ.
О.Олесь 5 березня 1919.

Боже, скільки треба було прожити, щоб НАРЕШТІ зрозуміти, що ТАК - ми - українці. АЛЕ так як наші французи в Квебеку не є французи Франції, так ми не українці України. Пригадую, як я була вражена й обурена, коли наш Олекс був 8 місяців в Дніпропетровську на «стажировці» й, приїхавши назад, заявив: "Так, ми є українці, АЛЕ ми психологічно НІЧОГО з українцями в Україні НЕ маємо". Я була приголомшена, а тепер готова перед ним вибачитися, що я тоді так його скритикувала! Ми - українці європейського впливу й виховання, а ви всі є наслідками впливу її виховання свого сусіда, і якщо В.Ю. хотів впоїти хоч трішки європейського, ознайомити із правдивою історією нашого Народу, то в більшості він відчув спротив, як щось чуже, тому й НЕ диво, що більшість сьогоднішньої генерації

вітають сучасного керівника, за плечима якого стоїть «надійний» партнер Кремля, який уведе тепер порядок, старих божків, а тих, які боролися за СВОЄ існування, будуть паплюжити, бо в більшості керуються тим, що стоїть на столі і скільки «грам» можна залити у свою душу. А найголовніше те, що вами усіма керує «окупант», який за всі ці роки став нормальним явищем. Так, напевно, уже має бути, й жодні Шевченки, Українки, Франки НЕ змінять ментальність тих, які уже стратили свою патріотичну гордість, своє «Я». Шкода мені одначе тих молодих, які зрозуміли, що Є цікаве й нормальне життя, якого б хотіли й у себе відчутти й насолоджуватися. Не буду здивована, якщо цвіт Нації почне тікати із своєї Батьківщини.

**Орися ТКАЧЕНКО
(Канада)**

Зараз третя година ночі, а я не можу спати. Отримав останнє число «Бористену» і я бачу, що ви є дуже поденеровані, і в Україні теж є такі самі люди як і ви. Читаючи останні новини, я теж є поденерований і не можу спати, а саме чому? Не можу спати і є поденерований, бо в Україні йде небезпечний процес, який треба якнайшвидше зупинити. Є два питання, на які треба відповісти, а саме: чому такий процес існує і звідкіль він з'явився, і кому він є потрібний і хто його впродовж століть вирощував, і для кого, і з яких причин. Все, що відбувається в Україні, має до діла з Українською державністю. В Україні є багато людей, які не розуміють, що саме є українська державність. Такі люди є пересічні громадяни України і їм треба вибачати, і на них не треба гніватися. Є теж важливі урядовці включно з новим президентом і міністром освіти, і їм теж треба вибачати, і не треба на них гніватися. А що ж треба робити? Треба якнайшвидше влаштовувати телевізійні програми, форуми, конгреси, де будуть поширюватися думки про українську державність. Треба теж писати у газети і у всі джерела інформації, які б дісталися до найбільшої кількості людей. Треба їм пояснювати просту реальність української державності. А що ж є українська державність? Якщо Україна не зрозуміє, що є Українська державність, буде трагедія.

Що є Українська державність? А такі ідеї державності існують у всіх країнах світу від Іспанії до Китаю, від Індії до Англії і від Франції до Росії. Лише в Україні громадяни про свою державність мало знають і прийшов час, щоб їм пояснили якнайшвидше. Українська державність є проста теорія і навіть діти її можуть розуміти. Люди, які живуть на території України, є громадянами держави. В українській державі є елементи, без яких Україна не може існувати і такий факт всі мусять знати, бо як не будуть розуміти - не буде України, а такого не може бути. Україна має свої закони. Україна має державні установи, якими українська держава керується і так Україна існує. Найголовнішим еле-

ментом, який тримає українську державу до купи, є її мова, українська мова, і цей факт треба всім збагнути. Коли громадянин України лише приміщення, де він мешкає, така людина входить в світ української держави, де всі розмовляють мовою України, а мова її є українська. І так в турецькій державі є турецька мова. В грецькій державі є грецька мова. В болгарській державі є болгарська мова і так далі по всіх державах світу нашої земної кулі.

Україна - є демократична держава, де є права меншин або ж людей, які за національністю не є українцями. Для всіх цих людей Україна має місце і дає їм можливість існувати і досягати успіху, щоб мати приємне життя. Багато з цих іноземців, навіть якщо вони були народжені в Україні, не розуміють факту, що вони живуть в українській державі, де державна мова є наша, українська, і яку всі мусять вивчати, шанувати і любити, бо це мова держави, в якій вони мешкають і існують. Ця мова вживається в школах, державних установах. Без неї немає України.

Інші мови мають право на існування, але тільки як другорядні, а для всіх, для кого цей факт не є зрозумілим, мають право лишити Україну і йти туди, де для них все буде рідне і краще. Це є проста реальність, без якої Україна не може існувати, а українська державність є головніша, ніж бажання певних горластих меншин. На ці меншини і людей, які не згоджуються з Українською державністю, не треба гніватися і не треба називати їх болючими словами. Це дає їм причини накидати українцям ярлики фашизму, коли вони є найгіршими фашистами, хто мріє про знищення української держави і саме вони на сьогодні роблять все, що в їхній силі, щоб знищити Україну. І так, чи буде Україна залежить від розуміння української державності, про яку треба пояснювати день і ніч в школах, через радіо, телевізори, інтернет, зібрання і з'їзди. Робити це потрібно зараз, бо завтра може бути запізно.

**Анатолій ВАЛЮХ-БРАНТОН
(Каліфорнія, США).**

На світлині: Владика МЕТОДІЙ
та відомий український громадський діяч
Січеслава Анатолій ПОПОВСЬКИЙ.

РЕДАКЦІЯ БЮЛЕТЕНЯ «НАША ЦЕРКВА - КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ» ПРИЄДНУЄТЬСЯ ДО ТЕПЛИХ ПРИВІТАНЬ ВЛАДИКИ МЕТОДІЯ - КЕРІВНИКА СУМСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ КП. Давні й теплі стосунки поєднують нас з правдивим душпастирем, щирим патріотом та славною людиною. Ми високо цінуємо той великий внесок, котрий робить заради добра власного народу та України, Національної Церкви невтомний Владика Методій. З роси Вам і води, наш любий друже!

Редакція

ВІТАЄМО!

Торонто, 6 червня 2010 року

Слава Ісусу Христу!

Преосвящений Владико Мефодій!

Широ вітаю Вас з Днем Народження!

До вітання цього долучається уся моя родина та члени комітету Приятелі Київського Патріархату УПЦ в Торонто.

Молимо Всевишнього Господа щоб завжди оберігав Вас, благословив Вас добрим здоров'ям, кріпив Вашого духа, щоб втіляв у Вас силу, наснагу, витривалість та терпеливість.

Дай Боже щоб усі Ваші задуми і плани збулися.

Бажаємо доброї ласки і любови від людей, душевного спокою і вдоволення. Ваша відданість Богу, Церкві і народу, ваша колосальна праця нехай буде найвищим осягненням у Вашому житті.

Дорогий Владико!

Многих і Благих Вам літ!

З правдивою шаною і повагою до Вас

Ірина Ващук
Голова комітету Приятелі
Київського Патріархату УПЦ в Торонто

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

РЕЛІГІЙНО-ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ СВЯТОЇ ЦЕРКВИ

Для кожного свідомого й глибоко-думаючого православного українця чи українки немає нічого дорожчого й улюбленішого як **Рідна Помісна Українська Православна Церква Київського Патріархату**. Сьогодні ця Свята Церква є єдиною для нас сущих на чужині, вона є джерелом нашого душевного спасіння, носієм нашої національної свідомості, збереженням нашої української культури, мови, традицій, обрядів, а разом з тим і молитвенницею за наш український народ, за державність і за незалежність.

Вже сама її назва - **українська** - надає для неї глибокого значення, бо вона єднає навколо себе українців, турбується про їхні душевні справи. **Київський Патріархат**, бо він є не від кого незалежний та дбає про національні рідні традиції, а в першу чергу молиться на рідній живій мові і пропагує свою рідну культуру. **Православна**, бо правдиво прославляє Бога, правдиво навчає Заповіді Господні, свято дотримується постанов семи Вселенських Соборів, не добавляючи і не відкидаючи нічого з усього ними постановленого, навчає і своїх рідних триматися й виконувати все справедливо й чесно. **Церква**, якої наш український народ був позбавлений довгі століття; **Церква**, за права якої український народ боровся, щоб мати в ній своє душевне задоволення; Церква, в якій український народ може вільними устами й нескованою душею на рідній мові молитися й прославляти свого Творця.

Цього року Божого 18-го листопада сповниться 20 літ коли в Соборі Святої Софії інtronізовано Першого Патріарха Київського і всієї Руси-України Святейшого Мстислава, а 22 жовтня припадає 15-та річниця інtronізації Святейшого Отця нашого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета.

Здається недовгий час, скільки переборено труднощів! Скільки зроблено корисної, доброї і відповідальної праці, наполегливої, тяжкої, часом навіть непосильної. Праці на втримання прапора Відродженої й освяченої кров'ю мучеників, Церкви Мучениці,

праці яка стоїть на щирих люблячих її серцях, на щирій вірі, на щирій відданості і любові до своєї рідної Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату, під омовором високо-освіченого богослова українського патріота Патріарха Київського і всієї Руси-України Святейшого ФІЛАРЕТА.

Що ж нас біля неї в'яже? А в'яже нас ота щира й добра воля зберегти свою святину, створити таку скалу на якій Церква стояла б непохитно, Церква яку проповідував і заснував Сам Син Божий - Ісус Христос, яку продовжували і поширювали Святі Апостоли, яку шанували й утверджували перші християни.

Над чим ми маємо призадуматися? Кожний з нас повинен добре призадуматися й зрозуміти, що наш народ, де б він не був, мусить мати свою власну рідну від чужих впливів незалежну Церкву, яка одинока може задовольнити наші душевні потреби та затримати нас при українстві. Бо найсильнішою українською фортецею, яка встояла проти всіх ворожих наступів на протязі століть, була, є і буде Українська Православна Церква. Вона не раз була одиноким вогнищем української культури та одинокою силою, яка тримала нас на рідному ґрунті.

Про ці докази ми не мусимо шукати в чужій історії, щоб показати якою важною є Церква для народу під оглядом плекання і збереження його національної свідомості та єдності. Наша власна історія дає нам аж забагато доказів та фактів про це. Від самого хрещення Руси-України за Володимиром Великим і аж по сьогоднішній день. Українська Православна Церква відіграла важну, якщо не головну роль. Про це свідчать імена таких славних людей з української історії, як святі Антоній і Феодосій Печерські, архимандрит Мелетій Смотрицький, святий Андрій Ростовський, святий митрополит Петро Могила, князь Константин Остророзський, архимандрит Печерський Єлисей Плетенецький, митрополит Арсеній Мацієвич, митрополит Василь Липківський і десятки, а то й сотні інших, яких

не можна тут перелічити, але які будучи діячами церковними, були рівночасно будівничими української культури та історії.

Та не тільки поодинокі церковні діячі, але й ціла Українська Православна Церква відіграла й відіграє відповідальну роль в національній та культурній житті українського народу. Це стверджує наш історик Михайло Грушевський в його праці під заголовком: «Культурно-національний рух на Україні в 16-17 віці». Студіюючи цей відділ історії, ми бачимо, що історія національно-культурного руху це є історія розвитку й діяльності Української Православної Церкви. Українська Православна Церква завжди стояла на сторожі нашого національного добробуту і завжди була головною твердинею проти ворожого наступу. Тому наші відвічні недруги завжди старалися знищити або опанувати нашу Церкву, знаючи добре, що коли в нас не стане Рідної Церкви, то й не стане й головної опори для самостійного життя.

Тому й сьогодні, коли наш народ дочекався свого рідного Київського Патріархату, ми мусимо не забувати про наш святий обов'язок збереження, провадження в життя і підкріплення діяльності нашої Церкви-Матері Київського Патріархату, а для цього нам потрібна добра воля і відданість.

Ми всі повинні мати почуття обов'язку перед Церквою, ми повинні бути свідомими і завжди пам'ятати, що кожний з нас працює для добра Рідної Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату, без якої не може існувати Українська Незалежна Держава. Хто не виконує гідно своєї праці, то грішить проти Бога і проти Рідної Церкви. Загальне наше добро вимагає, щоб ми всі були дійсно щирими і корисними членами нашої Святої Церкви під омовором Святейшого Патріарха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА і не лише на «великих словах», а на ділі, праці, жертвенності, взаємопошані, єдності і християнської любові.

Роман М. БОНДАР, Рочестер, Нью Йорк

ПРАВОСЛАВНА КОЗАЦЬКА СІЧЕСЛАВЩИНА

"ПЕТРО-ПАВЛІВСЬКИЙ ВІСНИК" Дніпропетровського благочиння
Криворізько-Нікопольської єпархії УПЦ Київського Патріархату

ЧЕРВЕНЬ, 2010 рік.

Довгоочікувана відповідь на брудну рекламу фальшивого тексту прот. Михайла Ялова, благочинного Ногінського округу Московської єпархії РПЦ Московського Патріархату, настоятеля Богоявленського собору м. Ногінська від парафіяльної Ради Свято - Троїцького храму м. Ногінська Московської області Богородської єпархії УПЦ Київського Патріархату до всіх священнослужителів та парафіян Богоявленського собору та інших храмів Ногінського благочиння Московської єпархії РПЦ Московського Патріархату, а також до віруючих УПЦ Київського Патріархату.

Дорогі брати і сестри у Христі! Близько 14-ти років на території Богоявленського собору, Свято - Костянтинівського храму м. Ногінська та на інших храмах Ногінського району розвішені листівки образливого характеру на адресу духовенства та віруючих парафіян Свято-Троїцького храму Богородської єпархії УПЦ Київського Патріархату (142406. м. Ногінськ Московської обл. вул. Советської Конституції, б. 17).

Ми наводимо її текст як свідчення: «Миряни, які відвідують розкольників храм «Київського Патріархату» по вул. Сов. Конституції, 17, і приймають там «таїнства» - відпали від Святої Православної Церкви, і можуть бути допущені до Таїнства в храмах тільки після принесення покаєння на сповіді».

Дорогі наші побратими! Ви, очевидно, пам'ятаєте релігійний стан у м. Ногінську, в якому за радянських часів не було жодного православного храму, а тільки лише «прикрашали» наше місто пам'ятники В. Леніна.

Як у місті, так і в районі, торжествував антирелігійний прокомуністичний дух сталінських часів, коли жодна людина, в тому числі й діти, студенти і вчені не могли вільно висловлювати свою віру в Бога.

Будівля Богоявленського собору з 1930-х по 1960-ті роки використовувалася фабрикою з виготовлення битих валянок, а потім було кинуте напризволяще, яке руйнувалося щодня і щогодини.

І ось, у квітні 1989-го року до м. Ногінська, за вказівкою Святійшого Патріарха Московського Пимена (Ізвекова), в його рідне місто Богородськ - Ногінськ, Митрополитом Крутицьким і Коломенським Ювеналієм був направлений випускник Московської Духовної Академії - ієромонах Адріан.

Саме йому зі своїми численними парафіянами вдалося за один рік, з 1989-го по 1990-й роки відновити Богоявленський собор (малюнок додається), а ще через рік до урочистостей, присвячених перенесенню святих мощей преподобного Серафима

**Митрополит Адріан - керуючий
парафіями Дніпропетровського
благочиння Криворізько-Нікопольської
та Богородської єпархії**

Саровського, 18-го липня 1991-го року, які очолив Патріарх Московський Алексій II з Митрополитом Ювеналієм і кілька десятків інших архиєреїв РПЦ МП, а також сотні духовенства та більше 50-ти тисяч паломників, прибули до Богоявленського собору для зустрічі великої святині нашої Православної Церкви.

Потім, під час вечері, Патріарх Алексій II високо оцінив працю архимандрита Адріана, мовляв, парафія, маючи таке підсобне господарство, була лише до 1917-го року. І ось зараз, ми тут пригостуємо смачними приготуваннями з підсобного господарства отця Адріана, - сказав Патріарх Алексій II.

Треба відмітити, що Патріарх Алексій II жодного слова не сказав про свого попередника, Патріарха Пимена (Ізвекова) про те, що він не лише є родом з Ногінська (Богородська), але й що в цей день у нього сповнюється День народження. Хоча Архимандрит Адріан в своє-

му вітальному слові про це нагадував не лише Патріархові Алексію II, але й і всім присутнім гостям.

Очевидно, їх спільна служба в Московській Патріархії не зовсім була взаємною, бо, як нам стало відомо потім, що за всіма діями Патріарха Пимена стежив керівник справами РПЦ МП Митрополит Таллінський і Естонський Алексій (Рідігер), який постійно докладав, писав, дзвонив в державні структури СРСР на свого Предстоятеля.

Тому, після смерті Патріарха Пимена і обрання його, Митрополита Алексія (Рідігера) Патріархом Московським влітку 1990-го року, отець Адріан запропонував Митрополиту Крутицькому і Коломенському Ювеналію (Пояркову, РПЦ МП), щоб на території Богоявленського собору м. Ногінська сформувати музей і бібліотеку на честь земляка, Патріарха Пимена.

Але, Владика Ювеналій, який в той час дуже добре відносився до Архимандрита Адріана сказав: «Отець Адріан, не робіть цього, інакше Ви попадете в немилість Патріархові Алексію II». На цьому була завершена розмова і, припинилося багання у отця Адріана відкрити цей бажаний музей.

Між іншим, в цьому 2010-ом році виповнюється 100-то річчя з Дня народження Патріарха Пимена.

У зв'язку з цим, у м. Ногінську зводиться пам'ятник Патріарху Пимену, а також по всьому місту, окрім його Богоявленського собору, в якому він у ранні роки був псаломщиком і регентом, розвішені бігборди з його портретом і короткою біографією.

Одна з вулиць в районі Богоявленського собору, міською владою, названа в його честь: «Патріарша». Між іншим, Богородська єпархія УПЦ Київського Патріархату також внесла свій вагомий внесок в будівництво цього пам'ятника.

Також і в м. Софріно Московської області, де працями Патріарха Пимена побудований і відкритий завод церковного начиння РПЦ МП, на його території вже побудований великий пам'ятник Патріархові, а також виставлений стенд з фотографіями і його автобіографією, а також центральна вулиця в цьому місті названа на його честь.

Між іншим, в нових приміщеннях і в соборному готелі, під час зупинки уро-чистої процесії з мощами преп. Серафима Саровського, відпочивав Патріарх Московський Алексій II, Митрополит Ювеналій та інші високопоставлені гості.

До цього часу, нами було побудовано на території Богоявленського собору ще 10-ть двох і трьох поверхових будинків, в яких ми сформували знамениту Православну гімназію з 10-ти річним терміном навчання, випускники якої без проблем поступали в обрані ними ВУЗи.

Ігумен Адріан, будучи благочинним Ногінського району, за успіхи на парафії Богоявленського собору і за відкриття ще 24-х храмів, для яких були відібрані у підприємств, колгоспів і радгоспів, храми і собори, з благословення Патріарха Пимена, Митрополитом Ювеналієм, влітку 1990-го року, був піднесений у сан архимандрита.

Завдяки ршучості та наполегливості отця Адріана в церковній діяльності, ногінчани обрали його народним депутатом двох рівнів, Московської обласної та Ногінської міської Рад.

До прибуття отця Адріана у м. Ногінськ, в Ногінському районі було всього лише три храми: в с. Воскресенську, в с. Мамонтове і в с. Фрязево.

Першими помічниками і ініціаторами в ремонті та відновленні будівлі Богоявленського собору були - староста Воскресенського храму - Олексій і його мати Ганна Іванівна, хоча саму найбільшу роль зіграв колектив «Глухівського комбінату» на чолі з Народним депутатом СРСР, а потім РФ - М.С. Губерманом.

Нами був сформований також Ліцей мистецтв, окрім Православної гімназії та Духовної семінарії. Ми мали велике підсобне господарство, продукція якого прямувала у дві соборні благодійні ідальні, в яких безкоштовно харчувалися тисячі жителів міста Ногінська, а для тих, які не могли прибути до нас, ми придбали спеціальний легковий автомобіль, щоб на ньому розвозити гарячу їжу бідним, немічним і хворим людям.

Ми мали велику бібліотеку з читальним залом (50-т тисяч різноманітних книг) та безкоштовний медпункт.

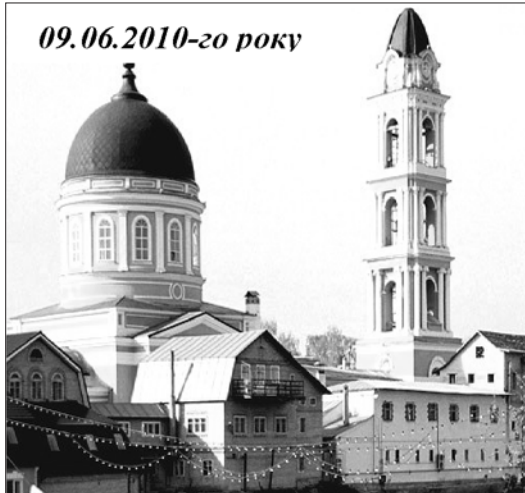
Це були роки радянського часу. І, незважаючи на те, що Православна Церква ще переслідувалася в той час владою СРСР, завдяки твердому характеру отця Адріана і допомоги Митрополита Крутицького і Коломенського Ювеналія, йому вдалося забезпечити ще 20-ть парафій священнослужителями, яких він запрошував в якості кандидатів на рукопокладення в диякони та ієреї, фактично з усіх кінців Росії, в тому числі й з Іванівської єпархії був запрошений читець сільської парафії - Михайло Ялов та інші.

Після рукопокладення, пройшовши практику в Богоявленському соборі під керівництвом архимандрита Адріана, практиканти-священнослужителі прямували на парафії Ногінського району. Багато хто з них на прохання отця Адріана несли чергування в Свято-Олександрівському храмі при Будинку для людей похилого віку м. Ногінська, які не тільки здійснювали Божественні літургії, Тайства і Треби, але перш за все, ходили по палатах, щоб сповідувати і причащати тяжко хворих жителів цього будинку.

Але, не витримавши такої дисциплінованої атмосфери архимандрита Адріана, вони почали скаржитися Митрополиту Ювеналію, який в свою чергу видав свій Указ: «... Настоятелю Богоявленського собору м. Ногінська Московської області архимандриту Адріану. При Бо-

гоявленському соборі утворено «Богородське Братство». Нехай вони візьмуть на себе турботу про хворих. Настоятелям слід у своїй парафії дбати про це. З парафій благочиння залучати духовенство немає можливості».

Адже Владика Ювеналій чудово знав, що всі сільські священнослужителі бувають на своїх парафіях тільки у недільні і святкові дні, в усі інші, вони вільні і часто стають бездіяльними та алкогол-

09.06.2010-го року

Відновлений Богоявлений собор у м. Ногінську і частина комплексу будівель на його території, побудованих архимандритом Адріаном з усіма парафіянами, меценатами і жертводавцями

іками або ж, так званими, «бізнесменами», а не служителями Церкви Божої.

Ось на якому рівні знаходиться справа милосердя і благодійності в РПЦ Московського Патріархату.

Всім відомо було, що отець Адріан має дві вищі освіти і два середніх: Київський державний педагогічний університет, Московську духовну академію, а також Дніпропетровське музично - педагогічне училище і Ленінградську духовну семінарію.

Все це говорить про ту широку, світську та духовну освіту, що дозволяло о. Адріану відновити православний дух в Богородському краї Ногінського району.

І разом з тим, він, в очах деяких ногінських священників РПЦ МП, є розкольник і не благодатний, а вони, без богословської освіти, вважають себе «благодатними» і «канонічними».

Тому, не всі священнослужителі бажали залишити Богоявленський собор, щоб йти на службу в сільські храми. Багато хто з них використовували всякі підлі проводи і методи, щоб залишитися в ньому, а будівельника і відновника з руїн Богоявленського собору - благочинного Ногінського району, його настоятеля, Ректора Православної гімназії і депутата двох рівнів архимандрита Адріана, відправити у м. Ульяновськ, щоб і там відновлювати собор, зруйнований більшовиками-ленінцями.

Але не вдалося їм відразу ж окупувати цей величний Богоявленський собор. Тільки після п'ятирічної нерівної боротьби і метушні в Московському обласному Арбітражному суді, Богоявленський собор з комплексом будівель на його території був насильно захоплений єпархіальним духовенством за допомогою міліції, направленою з Москви ті мером Ю. Лужковим, за що Московська Патріархія заплатила п'ять мільйонів карбованців.

До речі, після вигнання нашої па-

рафії і центру «Братство» з території Богоявленського собору, короточасним керуючим ним призначили ієрея Олександра Сипягіна, якого незабаром вбили невідомі особи, а потім «вислужився» о. Михайло Ялов, який став у жовтні 1997-го року благочинним Ногінського району та настоятелем Богоявленського собору.

Архимандрита Адріана кілька разів викликав Патріарх Московський Алексій II в Москву на Чистий провулок, 5, для співбесіди, запропонувавши йому залишити церковну діяльність в Ногінську і обрати одне з двох пропозицій: очолити чоловічий монастир у Воронежській єпархії або будівництво собору в м. Ульяновську, який був зруйнований більшовиками в тридцять роки.

Отець Адріан, на початку січня 1993-го року, готовий був виконати цей послух, тобто волю Патріарха Московського Алексія II і Митрополита Крутицького і Коломенського Ювеналія, погодившись з новою пропозицією в церковній діяльності в Ульяновську або ж у Воронежській єпархії.

Але Ногінська громадськість разом з депутатами, керівниками міста і району, а також з викладачами, учнями Православної гімназії та їхніми батьками, в тому числі й з віруючими парафіянами Богоявленського собору, отця Адріана не відпустили з Ногінська в інший регіон РФ.

Посилени прохання та поради віруючих змусили отця Адріана залишитися на колишньому місці, оскільки Московське єпархіальне начальство відкривало проти нього масовану контратаку через служби ЗМІ і свої канали.

Тому, прийшовши до висновку, що якщо оточення Московського єпархіального управління дозволяло собі диявольський напад на нього в Ногінську, то, що можна було б очікувати від цих, горе «богословів», в інших областях, де отця Адріана абсолютно ніхто не знав.

Крім того, секретар Московського єпархіального управління РПЦ МП - прот. Олександр Ганаба робив всякі спроби, щоб зігнати з Ногінська Архимандрита Адріана, а на його місце поставити свого рідного брата, ігумена Єлисея (Ганаба), сподіваючись, що він стане єпископом Богородським, тобто Ногінським.

Для цього, він підключив навіть націонал-патріотичний фронт «Пам'ять» на чолі з Дмитром Васильєвим, який в свою чергу, звертався до Патріарха Алексія II, щоб отця Адріана, будучи українця - хохла і «годувальника» фінансами «Народний Рух України», відправити чим далі від Ногінська. Але Патріарх Алексій II не реагував на ці агітації.

Потім, Д. Васильєв і прот. Олександр Ганаба (по Інтернету слово «Ганаба» перекладається українською мовою, як «ганьба») почали впливати на Митрополита Крутицького і Коломенського Ювеналія та його вікарного єпископа Григорія (Чиркова), в яких вони знайшли «своїх» послідовників. Очевидно, використовували деякі матеріали, пов'язані з життям і творчістю ігумена Лазаря (Сонечко), особистого секретаря Митрополита, який був вбитий 26 грудня 1990 в Москві.

Згідно відомого журналу «Огонек» № 50, <http://www.ogoniok.com/4975/12/> «...обставини вбивства були загадковими, а наслідок тягнеться до сьогоднішнього дня, оскільки, вбивця не знайдений, справу зам'ято за бажанням самої РПЦ. За підозрою у вбивстві з ревності був затриманий співробітник Відділу Зовнішніх Церковних Зв'язків МП Михайло Потьомкін».

Ігумен же Єлисей, рідний брат прот. Олександра Ганаби, який був помічником начальника духовної місії в Єрусалимі РПЦ МП в 90-ті роки ХХ-го століття все ж таки, хоч і через 14-ть років, але став єпископом Богородським, вікарієм Московської єпархії.

Хоча треба сказати правду, що обидва Владики Митрополит Ювеналій і Архiepіскоп Григорій ставилися до архимандрита Адріана з глибокою повагою за працю на парафії у відновленні Богоявленського собору і будівництво будівель на його території у м. Ногінську та в інших храмах Московської єпархії РПЦ Московського Патріархату.

Але, в січні 1993-го року, за невиконання Указу вищих церковних властей РПЦ МП, Архимандрит Адріан був ними все ж таки покараний і усунений від здійснення богослужіння, після чого парафіяльна Рада, парафіяни та духовенство Богоявленського собору були запрошені Предстоятелем РПЦ МП Митрополитом Валентином (Русанцовим) для євхаристичного єднання, а ще через кілька місяців ми були прийняті в юрисдикцію давньої Руської Православної Церкви Київської Митрополії Константинопольського Патріархату, тобто, до УПЦ Київського Патріархату.

Але Владика Валентин обрався на нас за перехід в УПЦ КП і вирішив нанести на нас своє прокляття, зазначивши в своєму Указі № 6 від 23.01.1994-го року: «... За допущення до богослужіння осіб, що не мають священного сану і звільнення духовенства без відома єпископа». Але це рішення до нього ж і повернулося. Особливо, за всі його гріхи, в яких він «викривав» інших.

В даний момент у Митрополита Валентина Московським Патріархатом відібрані майже всі храми і монастирі, особливо, в Суздалі. Адже під час арбітражних судів Московської області в 1994-му році, він надіслав телеграму до Москви, що «... Суздальське єпархіальне управління претензій по Богоявленському собору не має. Суд може вирішувати на користь Московської Патріархії».

Ми помічали, що Владика Валентин і слухати ніколи не хотів про Київ та Київську Русь, не кажучи про Київський Патріархат УПЦ, очевидно, продовжує дихати духом покійного князя Суздальського Андрія Боголюбського, який у XII-му столітті зі своїм військом пограбував Київ і все в ньому храми, особливо, Вишгородський ікону Божої Матері, яку потім назвав - «Володимирською».

Згідно веб-сайту http://ru.wikipedia.org/wiki/Андрій_Юрійович_Боголюбський Після тривалої облоги війська увірвалося до Києва і вперше в історії взяло його «на щит»: два дні переможці грабували місто, не шкодуючи нікого і нічого: палили церкви і грабували жителів, одних били, інших хапали, дружин розлучали з чоловіками і відводили в полон.

Але і князя Андрія спіткала страшна доля. Вночі він був убитий своїми ж близькими людьми в резиденції. Так за які ж «заслуги» на землі був канонізований цей князь?

В лютому 1994-го року, в Києві, архимандрит Адріан був хіротонісаний в Єпископа Богородського (Москва, Московська область і регіони РФ) і Дніпропетровсько-Запорізького, Патріархом Київським і всієї Руси - України Володимиром (Романюком), який в радянський час за релігійні і політичні переконання страждав і мучився у в'язниці сибірського ГУЛАГу. В хіротонії Єпископа Адріана брали участь 10-ть архиєреїв УПЦ КП, в тому числі й Блаженніший Митрополит Київський Філарет (Денисенко).

Навесні 1995-го року Єпископ Адріан став постійним членом Священного Синоду УПЦ КП. Восени цього ж року він був піднесений у сан Архiepіскопа, а в 2002-му році в сан Митрополита.

Необхідно підкреслити, що Митрополит Київський і всієї України Філарет

на вимоги української громадськості, а також Президента України Л.М. Кравчука, депутатів Верховної Ради та Уряду України з 1991-го по 1992-й роки клопотався перед Московською Патріархією про відділення Української (тобто Руської) Православної Церкви від Російської Православної Церкви (у 1943-ому році стала називатися Руською).

Митрополит Філарет був постійним першим членом Священного Синоду РПЦ МП, а після смерті Патріарха Пимена (Ізвекова) він був обраний Місцеблюстителем Патріаршого Престолу. За традицією він повинен був стати Патріархом Московським і всієї Русі.

Але РПЦ Московського Патріархату, під тиском Московського Кремля, була «німа» і «глуха» до прохань України і, не вирішувала це питання про дарування статусу автокефалії УПЦ, хоча весною 1992-го року, в Москві, заради цього питання і збирався Архiepірейський Собор, але не заради ухвалення рішення про автокефалію УПЦ, а заради «засудження» Блаженнішого Митрополита Філарета за його непохитну віру в незалежну Православну Церкву, в незалежній Україні.

Таким чином, проаналізувавши коротку історію нашого активного парафіяльного життя на території Богоявленського собору, ми знову звертаємо свою увагу до тих листівок, які до цих пір, протягом 14-ти років розвішуються і оновлюються на деяких храмах м. Ногінська і Ногінського району з образливим текстом в адресу священнослужителів і парафіян Української Православної Церкви Київського Патріархату.

В нашому Зверненні ми хочемо донести всім віруючим читачам правду про те, що трапилося: хто з нас є розкольник і відступники від Бога, а хто є чесні і глибоко віруючі священнослужителі, які мають вищу богословську освіту, тоді як багато хто з них не мають не тільки богословського, а й світського. Хоча причина їх образи наших релігійних почуттів, як віруючих людей, лежить не в канонічних і богословських питаннях, а в жадібності до грошей і матеріального збагачення.

Взяти хоча б, наприклад, будівництво кафедрального Свято-Вознесенського собору в м. Електросталі РПЦ МП.

Коли ж понесуть покарання марнотрати - «скарбники», які збрали мільйони рублів і американських доларів США, а в його будівництво не внесли ні гроша? Тільки потім, після цих «героїв» будівництво собору все ж таки відновилося, а «герой» у цей час, побудував собі, за ті гроші, палац в селі Успенське міста Ногінська.

А ось, куди він направляв ці гроші? З перших днів своєї появи на території Богоявленського собору і до сьогоднішнього дня всі підприємства Ногінська і його району за принципом казки палички-стукалки, зобов'язані відраховувати великі суми зі свого бюджету, на «потреби» собору Михайла Ялова.

В листівках о. Михайла Ялова написано, щоб ніхто з Вас не ходив в «розкольників» храм м. Ногінська по вул. Советської Конституції, 17, а якщо хто і зробив в ньому Таїнства і Треби, то в такому випадку, вони повинні принести покаяння, а потім перехреснуватися і перезахаронювати своїх померлих рідних і близьких. Але ж серед наших парафіян є росіяни, українці, білоруси, чуваші, мордовці, татари та інші народності. І якщо говорити про розкол, то не Українська Православна Церква розколола Московський Патріархат в кінці ХХ-го століття, а навпаки, Московські князі бояри ще в середині ХV-го століття розкололи єдину Київську Митрополію Руської Православної Церкви Константинопольського Патріархату на дві митрополії: Київську та Московську, без згоди Вселенської Патріархії.

А чому ж в Україні зовсім недавно її Президент, В.Ф. Янукович в своєму виступі 13-го травня 2010-го року на

засіданні громадської гуманітарної Ради сказав, що: «... Потужним фактором духовного вдосконалення суспільства, піднесення його моралі, відповідальності перед зовнішніми та прийдешніми поколіннями є Церква. Для української держави всі Церкви та релігійні організації рівні і рідні. Дотримання цього принципу ми будемо вимагати від керівників державної влади на всіх рівнях. Держава ніколи не буде втручатися у справи Церкви. Це повинні вирішувати громади і душа кожної людини. Поділ народу за релігійними, національними або мовними принципами є тяжким гріхом. Українська держава не буде втручатися у внутрішньочерковні справи, але ми завжди повинні максимально сприяти примиренню і подоланню протистоянь і непорозумінь».

Ось з якою глибокою і відповідальною заявою виступив український Президент В.Ф. Янукович. Відповідаючи на питання, які хвилюють багатьох кореспондентів ЗМІ про наше ставлення до нового Президента України В.Ф. Януковича, ми відповідаємо, що, якби він прийшов до влади після Л.Д. Кучми, то він був би «кучмістом», а оскільки він був обраний після В.А. Ющенка, то він буде «ющенкістом».

Дорогі брати і сестри у Христі! Ми мовою хочемо навести приклади, висловлені покійним Патріархом Московським Алексієм II, який говорив на єпархіальних зборах духовенства Москви, восени 2004-го року: «Тривожною ознакою бідності православної свідомості, применшення церковності, духовного засліплення московського духовенства, є все що матеріалізується, комерціалізація багатьох сторін парафіяльного життя... користолюбство, грошлюбство - страшний гріх, неминуче призводить до безбожництва».

Корисливий завжди повертається спиною до Бога, а обличчям до грошей... Саме це і створило образ жадібного, сріброблюбового попа, який зневажається трудовим народом, тим народом, який одночасно, зворушливо любив своїх безкорисливих пастирів і готовий був з ними розділити всі скорботи і гоніння... Священнослужителі, які займаються соціальним служінням, знають, в яких злиднях живе зараз значна частина нашого народу... Нам відомі численні випадки, коли місцеві священники і навіть правлячі єпископи не погоджуються брати в свої райони православних місіонерів, тому що вони будуть хрестити безкоштовно і зіпсують, так би мовити, ринок, підірвуть економічний добробут Єпархії.

Хіба можна в наш час, коли Господь за молитвами новомучеників дарував нам свободу, забувати свій місіонерський обов'язок? ... В нових умовах добре помітний «непрофесіоналізм» пастирів, вихованих в радянську епоху і виникають від недостатнього освітнього рівня... На минулих Єпархіальних зборах вже говорилося про спокуси, що ідуть з різних боків, хоча б взяти перехреснення дітей та дорослих в одній тільки Москві нашими священнослужителями, які перехреснують їх з-за матеріальних і фінансових благ, доводячи, що той чи інший священник не гідний його. І все це відбувається на наших з Вами очах».

Ось як, дорогі брати і сестри у Христі, рухається «церковне» життя в РПЦ МП. Тому, якщо ж «канонічні» священники в Московському Патріархаті ображають один одного в особі віруючих парафіян, щоб не йшли до тих чи інших священнослужителів своєї ж РПЦ МП хреститися або вчиняти інші Таїнства і Треби, то, що тоді можна говорити про нашу з вами гнаними нами Православну Церкву, в особі УПЦ Київського Патріархату, коли сучасне духовенство Богоявленського собору м. Ногінська РПЦ МП не кращим чином виглядає від деяких представників священнослужителів Москви.

Протягом 14-ти років воно активно «агітує» всіх православних християн нашого міста не приходити в Свято-Троїцький храм УПЦ КП для участі в богослужіннях. Адже Патріарх Московський Алексій II стверджував у своєму виступі, що: "... люди втомилися від негативної інформації, від нав'язування їм культу грошей, насильства, споживання та розваги. Зараз особливо відчувається потреба в правдивих журналістських матеріалах, вільних від специфічних інтересів політиків, економічних кланів і розважальної індустрії".

Скільки разів ми зверталися з письмовими проханнями до Президента та Уряду РФ захистити наші громадянські права і релігійні свободи не тільки, як членів української діаспори в Росії, але і всіх парафіян Богородської єпархії УПЦ Київського Патріархату від образ духовенством Московської єпархії РПЦ Московського Патріархату і, все було марним нашим очікуванням. Ми також постійно зверталися й до прокуратури, і до судів різних інстанцій і, як кажуть «... руку руку мие».

Коли ж в нашій Російській державі буде виконуватися Конституція РФ і Закон «Про свободу совісті та релігійні організації»? Адже ж перед Європою і США скрізь і постійно йде зв'яз, що у них всі громадяни мають рівні цивільні права і релігійні свободи.

Хоча довірена особа Патріарха Кирила, згідно з інформацією на веб-сайті <http://www.portal-credo.ru/site/?act=news&id=77103&topic=582> професор Московської Духовної Академії протоієрей Андрій Кураєв повідомив 26.03.2010-го року, що за: «200 000 \$ доларів може коштувати архиєрейська хіротонія в УПЦ Московського Патріархату». Також він заявив, що «... При Патріархові Алексії II в Росії також практикувалися архиєрейські хіротонії за гроші, однак новий Патріарх покарвав «симоніан». І що цією продажем єпископських санів займаються не керівники Церков, а «молодь», «... яка їх оточує».

Сучасне духовенство РПЦ Московського Патріархату, очевидно, забуло про явлення Господа преподобному Серафиму Саровському в кінці XVIII-го століття, який повідомив йому про те, що Він знищить російське духовенство за його відступництво від Бога і залучення людей до земних піклувань.

Але Господь виконав Свою Волю тільки не в ті роки, коли з'явився преподобному Серафиму, а на початку XX-го століття, направивши батіг духовенству РПЦ МП в особі більшовиків, меншовиків, лєнінців і сталінців, коли гинули мільйони людей, серед яких були майже всі архиєреї, священнослужителі, чернецьство та миряни РПЦ МП. Залишилися в живих тільки декілька архиєреїв на чолі з Митрополитом Сергієм (Страгородським), який у 1927-му році, вислужуючись перед нелюдьми безбожного роду людського, будучи предтечами антихриста, заявив, що радості радянської влади є радощами і «його» Церкви. Якої Церкви? Червоної, радянської чи тієї, яка стікала кров'ю в сибірських ГУЛАгах?

Тому з Богом боротися дуже небезпечно!

Хіба ми забули з Вами безцінні слова, коли Христос Спаситель на весь світ заявив, що Я завжди буду там, де Вас буде збиратися двоє чи троє заради Мого Імені.

Адже в наш Свято-Троїцький храм (вул. Сов. Конституції, 17) люди ходять і приїжджають не тільки з усього Ногінського району, але й з багатьох місць Московської області.

А візьміть Таїнство Хрещення. Якщо дитина або доросла людина не хрещені, але перебувають в передсмертному стані, а поруч немає православно-го храму і священнослужителя, то в такому випадку Церква Христова благословляє православним мирянам здійснювати чин короткого Хрещення: в ім'я Отця, в ім'я Сина, і в ім'я Святого Духа, тричі окропивши дитину або дорослу людину хрещенською чи іншою святою водою. Також тричі треба називати і його ім'я.

Так, якщо православні миряни мають канонічне право вирішувати питання життя або смерті своїх рідних і близьких, то тим більше, на вчинення Таїнств, Треб мають право священнослужителі інших Православних Церков, навіть і ті, які поки ще тимчасово не визнані Вселенським Православ'ям. Про це писав і нинішній Митрополит Волоколамський і Юр'ївський Іларіон (Алфєєв, РПЦ МП), що «... існує думка, заснована на історичній практиці, що форми Таїнств, звершених в розколі, наповнюються благодатною силою».

Адже і Російська Православна Церква Московської Митрополії з середини XV-го до кінця XVI-го століття, до часів царя Бориса Годунова, 141-н рік не була визнана жодною Помісною Церквою. Але ж вона жила, діяла, зміцнювалася, мала десятки своїх архиєреїв, тисячі священнослужителів і сотні канонізованих ними російських святих угодників Божих.

І тільки лише за допомогою симонії (одержання автокефалії за золото і срібло, і за соборний хутра) це питання вирішилося в 1593-му році.

Московська Митрополія отримала статус Патріархії після того, як звільнилася з в'язниці Східних Патріархів, які страждали в полоні Московського Кремля під час перебування їх в Росії, просячи милостині для своїх бідних Православних Церков, обезголовлених турецьким ігом.

Таким чином, якщо ж Російська Православна Церква Московської Митрополії вирішила своє канонічне питання за 141-н рік, очікуючи отримання автокефалії від Вселенської Церкви, то тим більше, отримає її і Українська Православна Церква, яка всього лише 18-ть років тому, в 1992-му році почала свою боротьбу з РПЦ МП за свою незалежність.

Треба не забувати, що саме від Української Православної Церкви у 1593-му році народилася і Російська Православна Церква Московського Патріархату, в якій до 1925-го року всі Патріархи носили титул: Патріарх Московський і всієї Росії, а не Русі, або ж, Патріарх Всеросійський, що особливо підкреслював великий мученик і сповідник Патріарх Тихон (Бєлавін).

Його С - Петербурзькі обновленці разом з Митрополитом Сергієм (Страгородським) і Архієпископом Алексієм (Симанським) - майбутні Патріархи РПЦ МП, під впливом В. Леніна і Й. Сталіна, докладали всіх зусиль, щоб Святителю Тихона анафематизувати як ворога більшовицької влади. А тепер, в наш час, у 2000-му році, на Архиєрейському Соборі при Патріархові Алексії II святе ім'я Святейшого Патріарха Московського і всієї Росії Тихона (Бєлавина) було канонізовано, а мучителів всіх слов'янських народів, на конкурсі Всеросійського проекту «Ім'я Росії» В. Леніна і Й. Сталіна московити піднесли на перші місця серед видатних діячів Російської держави, не говорячи про залишення в Російській Федерації гімну СРСР, який біля 70-ти років прославляв антинародну тоталітарну владу.

Мимоволі хочеться навести приклад з Євангелія від Матвія, глава 23, вірші 29-31: «... Горю вам, книжники та фарисеї і лицеміри, що будуйте гробниці пророкам і праведникам прикрашаєте пам'ятники, і кажете: "якщо б ми жили за днів наших батьків, то не були б спільниками в крові пророків"; таким чином ви самі проти себе свідчите, що ви сини тих, які побили пророків; доповніть міру провини ваших отців».

На жаль, у 1686-му році Київська Митрополія Руської (тобто Української) Православної Церкви Константинопольського Патріархату була насильно приєднана до Російської Православної Церкви Московського Патріархату, без волі українського народу, яка потім, за велінням Й.В. Сталіна в 1943-му році, була перейменована в Руську Православну Церкву.

Таким чином, Київська назва була «прихватизована» вождем пролетаріату, щоб про давню Руську Православну Церкву всі забули на всі часи.

Значить, захоплювати і привласнювати чужу Православну Церкву, по-московським сценаріям, було благодатно і канонічно, а виходити з цього духовного полону не можна, тому що це «не благодатно» і «не канонічно».

До речі, 19-го червня 2010-го року, в суботу, на Софрїнському заводі по виготовленню церковного начиння РПЦ МП, з розмахом святкувався день народження свого головного керівника. Але, яке ж було здивування, коли всім працівникам і службовцям, де виготовляється святиня для поклоніння, як символ християнського спасіння, вручали декільком тисячам робітникам не пам'ятні дарунки, а до величезного здивування, прямо на прохідній, були роздані сотні ящиків з фірмовою горілкою, звідки кожна пляшка горілки роздавалася всім підряд, хто виходив із заводу через прохідну, звичайно ж, своїм робочим людям.

Ось де покладений початок народження в РПЦ МП «благодаті» і «канонічності», коли замість молитви і богослужіння, розум людей завантажують опіумом, щоб, отримуючи цей «дорогоцінний» подарунок, вони нічого не пам'ятали і не знали, звідки, де, і для чого вони народилися на цьому білому світі. Не кажучи про ті десятки мільярдів доларів, які РПЦ МП отримала від продажу гуманітарної допомоги у вигляді спиртних напоїв, тютюну та інших наркотичних засобів протягом 20-ти років з 1990-го по 2010-ий рік.

Але, Московська Патріархія продовжує урочисто існувати. Так, під тиском Президента РФ В.В. Путіна, РПЦ МП об'єдналася з РПЦ За кордоном, а Українські Православні Церкви і особливо Президенти України, чомусь то не мають на це права. Де ж тоді логіка? Москві - можна, а Києву - ні!

Хоча, як покійний Патріарх Московський Алексій II і нинішній Патріарх Московський Кирило (ректор Владика Андріана під час його навчання в Ленінградській духовній семінарії) весь час акцентували і продовжують це робити, називаючи Київ купіллям загального Хрещення нашого народу.

І дійсно. Адже Хрещення Русі відбувалося в 988-му році при Київському Князеві Володимирі, не кажучи про святого апостола Андрія Первозваного, який відвідав український народ і місто Київ ще в I-му столітті н.е., тоді як Москва народиться тільки в середині XII-го століття й то, Київським князем Юрієм Долгоруким, а С.-Петербург розпочав будуватися на початку XVIII-го століття за часи Петра I.

Зараз ми живемо при Патріархові Московському Кирилі, який не менше вимагає від свого духовенства РПЦ Московського Патріархату бути гідними пастирями Церкви Христової, а для того, щоб примирити три Православні Церкви в Україні: УПЦ Московського Патріархату, УПЦ Київського Патріархату і Українську Автокефальну Православну Церкву, Митрополит Волоколамський і Юр'ївський Іларіон, Голова відділу зовнішніх церковних зв'язків РПЦ МП говорив у Києві на засіданні комісії Міжсоборної присутності РПЦ з питань протидії церковним розколам і їх подолання в березні 2010-го року, що: "... наша робота по зціленню розколів повинна проходити в дусі християнської любові. Нами має рухатися співчуття. Процедура не повинна бути принизливою ... Існує думка, заснована на історичній практиці, що форми Таїнств, скоєних в розколі, наповнюються благодатною силою".

Таким чином, аналізуючи висловлювання Митрополита Іларіона, всі православні храми м. Ногінська, незалежно від їхньої юрисдикції, повинні жити в мирі, але цього, на жаль, поки що в майбутньому не передбачається через імперські погляди деяких наших співгромадян.

З цього приводу висловлювався і Блаженніший Митрополит Київський Володимир (Сабодан): "... Говорячи про церковні розділення, які є кровоточащими ранами на тілі Церкви Христової, вимагають майстерного та уважного лікування... Відмова від лікування рани розколу суперечить самому духу Євангелія, вступає в протиріччя з вченням отців Церкви".

Хочеться радіти й тому Великодньому Послання, яке направив Митрополит Володимир нашому Митрополиту Адріану. Владика Володимир був його ректором під час навчання в Московській Духовній Академії. Він писав: «Дорогий мій брате у Христі Адріане! В цей день, згідно наших давніх, але не віджилих християнських звичаїв, вітаю Вас радісним словом - «Христос Воскрес» ... Нехай кожен задумається над тим, що він може зробити, щоб полегшити життя ближнього, щоб світ став трохи добрішим. Станемо щирими та відповідальними, виконавчими та працьовитими, відкинемо неправду, сварки і плітки, будемо уважними до потреб інших, будемо милосердними і співчутливими. І нехай у всьому цьому допоможе Вам Воскреслий Христос Спаситель!»

Дорогий мій друг, нехай наша пасхальна радість буде вдячністю Богові за Його любов до Вас, Його багаті милості і щедроти! Нехай цю радість відчують всі, хто почує слова Пасхального вітання: «Христос Воскрес!» - «Воистину Воскрес!» Сьогодні ми підійшли до Великого Дня - Дня Христового Воскресіння і хоча між нами і Вами немає православного зв'язку, але молитовне зобов'язання завжди зобов'язує мене молитися за всіх тих людей, яких я пам'ятаю і поважаю, незважаючи на важкий час в українському православ'ї! Серед них, я згадую і Вас, Адріане! Таким чином, направляючи Вам це вітання, я хочу подякувати Вам, за щирість, теплі слова у вітальному листі до мене, у зв'язку з моїми іменинами 23-го листопада 2009-го року. Я хочу побажати Вам міцного здоров'я та студентського натхнення, щоб воно ніколи не залишало мого кмітливого студента Валентина (нині Адріана). Посилаю на Вас Боже Благословення для миру і злагоди у Вашому доброму серці! Христос Воскрес! Пасха Христова 2010-й рік, м. Київ.

З повагою до Вас, + Володимир, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель УПЦ.

У зв'язку з цим обережним ставленням керівництва РПЦ МП і УПЦ МП, хотілося б, щоб сучасне духовенство Богоявленського собору м. Ногінська задумалося над своїми діями і вчинками, щоб у них прокинулася хоча б маленька частинка їх власної совісті, якщо вона в них взагалі є, які захопили, за допомогою міліції, наш Богоявленський собор і десять нами побудованих будівель, і тепер, замість подяки на нашу адресу за отримані готові будови, вони по - диявольськи вирішують своє фінансове і користолюбиве власне життя, що зовсім суперечить Християнській моралі і Закону Божому та євангельським заповідям Христовим.

Зрозуміло, що ці «соборяни» у Ногінську давно вже «заслужили» замінити в Богоявленському соборі, які близько 14-ти років «торжествують» і «володарюють» як банкіри. Але керівництво Московської єпархії РПЦ Московського Патріархату, очевидно, боїться з ними «воювати», тому що всі вони живуть за принципом: «розділяй і володарюй над чужим маєтком».

Хай же Господь Всемиловичий умудрить все духовенство православного світу, щоб стати на шлях 9-ти Заповідей Христових, в яких Спаситель говорив: «Блаженні милостиві, бо помилувани вони будуть. Блаженні чисті серцем, бо вони Бога побачать. Блаженні миротворці (а не злоторці), бо вони будуть наречені синами Божими. Блаженні вигнані за правду, бо їх є Царство Небесне. Блаженні Ви, коли Вас будуть зневажати і гнати, і всяке слово лихе ради Мене: радійте і веселіться, бо ваша нагорода є велика на небесах! Бо так гнали й пророків, які були перед Вами. Ви є - сіль землі. Якщо ж сіль втратить силу, то чим зробіш її солоною? Вона вже ні до чого не придатна, хіба щоб викинути її на нехтування людям». (Євангеліє від Матвія, розділ 5).

А в главі XXIII, вірш 14, св. ап. і в. Матвій пише: «Горе вам, книжники та фарисеї, лицеїри, що поїдаєте доми вдов, а потім лицемірно довго молитесь, за те приймете тим більший осуд!» Ви називаєте себе пастирями Церкви Христової, а в дійсності, своїх рідних батьків і матерів ховаєте заживо, щоб швидше від них позбутися і заволодіти їх рухомим і нерухожим майном. Ваші батьки без вашого догляду вмирають і гниють тижнями в своїх будинках, а ваші матері ніяк не дочекаються вашої «канонічної милості», щоб побачити своїх улюблених дітей. У той же час, ви їх проклинали і ненавиділи, називаючи себе «благодатними» священнослужителями. І все це діється вами у місті Ногінську.

Від вас можна очікувати не лише лицемірного молитовств, але й постійних пияцтв в ресторанах, барах і в казино за рахунок бідних і нещасних парафіан. Ви хоч і одягаєтеся в рясі священнослужителів, а всерйоз залишаєтеся найманцями, яким віруючі довіряють свої серця і душі. Схаменіться отці і загляньте в своє майбутнє вічного життя, щоб не запізнитися в своєму порожньому бутті і отриманні Божого Царства Небесного!

Радимо Вам зняти свої «премудрі» тексти на храмах, а краще розвішуйте проповіді про порятунок роду людського для вічного життя!

**Парафіяльна Рада
Свято-Троїцького храму м. Ногінська,
Прес-служба Богородської єпархії
УПЦ Київського Патріархату.**

● З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

● Тішуся та радію з того, що маю можливість відтепер читати «Петро-Павлівський вісник» - газету, в яку вкладає душу наш улюблений Владика Адріан. Відтепер ми є ширше інформовані про справи, плани та намагання нашого душпастиря. Давно вже існувала потреба створити таке видання. Побажання - друкуйте побільше фото. А так само розповідей про тих вірних, котрі не на словах, а на ділі вірою та правдою служать рідній Українській Православній Церкві Київського Патріархату.

**Микола ГОЛИК, член парафії
Храму Петра і Павла (м. Січеслав).**

● Вітаю появу «Петро-Павлівського вісника»! Ми у діаспорі добре знаємо про величні справи митрополита Адріана. Нехай йому Господь допомагає!

Іларіон ХЕЙЛИК (Нью-Джерзі, США).

● Надзвичайно сподобалося інтерв'ю Владика Адріана кореспондентам "Петро-Павлівського вісника", надруковане у травневому номері газети. До того мало знав про цього архієрея. Єдине, що мені було відомо, так це його тверда позиція по відстоюванню української національної Церкви в Росії. Читав про це у деяких газетах і в Інтернеті. Ось до рук випадково потрапила газета «Петро-Павлівський вісник». З неї стало зрозуміло, що УПЦ КП має справді високоосвічений та побожний єпископат. Принаймні, таке враження на мене справила особистість митрополита Адріана. Його судження про роль церкви в житті суспільства, оцінка ситуації навколо релігійного життя в Україні відрізняє вдумливість та знання спрагли.

**Ірина КАШПЕРСЬКА
(м. Дніпродзержинськ).**

ПРЕС-СЛУЖБА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО БЛАГОЧИННЯ при Петро-Павлівському кафедральному соборі Криворізько- Нікопольської єпархії УПЦ Київського Патріархату сповіщає, що Митрополит Криворізький і Нікопольський Адріан звершував свої чергові архипастирські богослужіння у Петро-Павлівському храмі м. Дніпропетровська та в храмах Широківського благочиння і в храмі Всіх святих землі Української м. Ігулець.

30-го травня, 2010-го року, у неділю, в день Всіх святих Владика Адріан очолив Божественну літургію і святковий Молебень у кафедральному Петро-Павлівському храмі м. Дніпропетровська, після чого була виголошена проповідь.

5-го червня 2010-го року, ввечері, напередодні свята Всіх святих землі Української Митрополит Адріан звершив Всенічне бдіння з читанням акафіста Матері Божій в Різдво - Богородичному храмі села Шестерня Широківського району, після чого він виголосив повчальне слово про значення Української Православної Церкви в житті українського народу, в якому велику роль завжди відігравали святі угодники Божі, особливо, українського походження, як молитовники за свій рідний край.

До речі, село Шестерня має дуже давні коріння. В цьому колишньому місті, під час своїх мандрів по південній частині України, часто зупинялась російська цариця Катерина II.

В храмі Різдва Богородиці, Владиці Адріану співслужили секретар Криворізької єпархії протоієрей Святослав Ганчук, благочинний Широківського благочиння протоієрей Іван Батіг, настоятель цього храму ієрей Петро Шатило і клірик Свято-Пантелеймонівського храму м. Кривого Рогу, диякон Вадим.

Того ж вечора Владика Адріан з цим же духовенством молився в храмі на честь святої праведної Анни

с. Ганнівка, на межі з Херсонською єпархією, недалеко від с. Шестерня, де він провів змістовні парафіяльні збори. На них обговорювалися питання про життя і успіх віруючих на цій парафії. Треба сказати, що благочинний Широківського району протоієрей Іван Батіг ще в свої 22-ва роки, після закінчення Львівської Духовної семінарії, разом зі своєю дружиною Тетяною, прибув в цей край на початку 90-х років XX - го століття, де розпочав свою парафіяльну діяльність в с. Андріївка, отримавши полурозбитий храм, який він привів до первозданного вигляду. Не говорячи про продовження будівництва ним храму - красеня у м. Ігулець Всіх святих землі Української, який будується великими працями отця Івана та його віруючими і меценатами.

6-го червня 2010-го року, у неділю, в престольний день свята Всіх святих землі Української м. Ігулець, о 10-й годині ранку Митрополита Адріана зустрічали парафіяни з хлібом і сіллю, а діти з квітками всипали його шлях до храму.

На святкування престольного свята прибули настоятелі храмів Криворізького та Широківського благочинь, серед яких був секретар Криворізької єпархії протоієрей Святослав Ганчук, протоієрей Олександр Агарков, протоієрей Віталій Рожаловський, протоієрей Юрій Ільків, ієрей Петро Шатило та диякон Вадим.

Після хресного ходу, на паперті храму, Владика Адріан виголосив архипастирське слово до віруючих про

значення всіх святих, які на землі українській подвизалися, а потім й просіяли.

В своїй проповіді він наголосив, що сьогоднішнє свято в Україні присвячене українським угодникам Божим, а в інших православних країнах люди святкують своїх святих, які потрудилися у Славу Божу заради просвітлення свого народу Євангельським вченням і християнським благочестям.

Тому, це свято не носить націоналістичний характер, як про це можуть подумати представники інших національних меншин в нашій Державі, а саме національний, патріотичний і миротворчий характер, оскільки наш український народ є древнім народом, предки якого стали православними християнами ще за часів святого рівноапостольного великого князя Київського Володимира, при якому відбулось не тільки Хрещення Русі у 988-му році, але й були повернені землі всього Кримського півострова до Київської Русі, оскільки були захоплені греками з часів наших предків скіфів і сарматів.

З прийняттям святого православ'я нашими праотцями і прапрадідами, у Києві, завдяки подвигам перших ченців - ігуменів Києво-Печерського монастиря Антонія і Феодосія, на його території формувалися школи та училища, в яких навчалися діти не тільки князів і багатих людей, але й з бідних родин, оскільки в нашій українській свідомості завжди панувало благодійництво і братерство між собою.

В цих школах учні вивчали церковний іконопис, цер-

ковно-хорове мистецтво, архітектуру, медицину, богослов'я і філософію, оскільки за часів Київського князя Ярослава Мудрого, старшого сина святого рівноапостольного князя Володимира, при Софійському соборі, який ним був збудований, була сформована велика бібліотека, в якій були зібрані найкращі твори того часу й не тільки православної тематики, але й твори античних мислителів, як Сократа, Аристотеля, Платона, Йосифа Флавія, Іустина Філософа, Тертуліана, Оригена та інших філософів і богословів.

В школах Києво-Печерського монастиря викладалися навіть наукові точні предмети, як фізика, астрономія, математика, що дало великий поштовх у будівництвах, як висотних будинків, так і перших мостів через ріку Дніпро.

Але на жаль, треба сказати й про недоліки наших предків, які не зовсім дотримувались християнської моралі, а на перше місце ставили збагачення свого власного тимчасового земного життя. Так постраждали наймолодші сини святого князя Володимира святі Борис і Гліб. Таким же чином, від рук роду Рюриковичів, які прийшли на Руську землю з північних країн, щоб захопити нашу Державу і весь руський (український) народ, а видатних князів Київських Аскольда і Дира, перед якими раніше тремтіла навіть Візантійська імперія разом з Константинополем, вбили, привласнивши їх владу.

Ось чому після життя князя Ярослава Мудрого між його синами, онуками і правнуками виникали постійні війни в боротьбі за перший Київський престол, хоча кров проливали не князі, а наш український народ, який потрапляв під владу того чи іншого князя.

Нам, звичайно, не зрозуміло до цього часу, яким чином Російська Православна Церква Московської Митрополії в ранні роки свого зародження, канонізувала князя Андрія Боголюбського, який, прийшовши зі своїм військом із Володимиро-Суздальського князівства до Києва, розпочав бійню, вбиваючи дітей і стариків, а молодь захоплював в полон і відправляв в свою землю.

Але на цьому він не зупинився. Він розпочав грабувати храми, собори й монастирі і, в завершенні, захопив святу ікону Матері Божої Вишгородську, яку по переданню, писав сам апостол і євангеліст Лука. Потім, доставивши цю

злагоди князів і княгинь, а також бояр і бояринь, бо перед ними на першому місці не стояли духовні задачі, а матеріальні, які призводили до непорозуміння і навіть до кровопролиття, що й завершилось набігами нехристиянських племен, татаро-монголів, на початку XIII-го століття, частина яких пізніше поселилась на українському Кримському півострові.

На жаль, з XV-го століття православній Київській Русі - Україні Рим - Ватикан розпочав насаджувати свою, хоч і християнську релігію, але католицьку віру, яка принесла українському народові гніт і покір не тільки фізичну, але й духовну, насильницьки перехресшуючи в свою, чужу для нас, віру.

Тому, саме в цей час, з XV-го по XVII - те століття в Україні формувалися братства, відкривалися Школи, Училища і навіть, Академії, як Острозька Академія на чолі зі святим князем Костянтином Острозьким та Києво - Могилянська академія на чолі зі

української культури і мистецтва. В ці роки, вченими українцями перекладалися з церковно-слов'янської на стару українську мову: Євангеліє, Апостол, Часослов та інші книги. Особливо прославився переклад Пересопницького Євангелія, який є пам'яткою української культури XVI-го століття. В цей же

ти матеріальної допомоги для своїх Православних Церков, які були захоплені турецько-османськими військами.

Ці події особливо відбувалися при Гетьмані України Петрові Сагайдачному на початку XVII-го століття, який був поборником православної віри.

Велику роль в цьому та-

ікону до Боголюбова і Володимира, надав їй іншу назву «Володимирська».

Серед українських святих особливе місце посідає ім'я Єпископа Кирила Туровського в кінці XII-го століття, при якому відбувалися церковні об'єднавчі Собори. На них він закликав до миру і

святителем, Митрополитом Київським Петром (Могилою), які вболівали за страждання українського народу та Української Православної Церкви Київської Митрополії Константинопольського Патріархату.

Необхідно нагадати, що це був час великого розвитку

час із Москви до Львова і Острога втік від переслідувань книгодрукар Іван Федорів, якого хотіли стратити на прохання РПЦ Московської Митрополії, за так званий еретизм, який він дозволив собі в друкарстві святих книг, замість їх переписувань, що було в моді на той час.

Треба сказати й про реформи церковно - хорового співу на початку XVII - го століття, в якій велику роль зіграв музичний теоретик і композитор Микола Дилецький, перевівши хоровий спів з одноголосся на багатоголосся, на дванадцять і навіть двадцять чотири хорових партій.

Незважаючи на те, що католицькі єзуїти та польські поміщики захоплювали православні храми в Україні, а священників страчували, наша Церква постійно відроджувалась завдяки прибуваючим східним Патріархам до Києва та Москви, очікуючи отрима-

кож відігравали й випускники названих українських Академій Острозької та Києво - Могилянської, які несли Правду Божу і національну свідомість не тільки по всій Україні, але й по Білорусі і Росії.

Тому, святі українці, пам'ятайте яких ми сьогодні звершуємо, жили, творили, проповідували і подвижались майже на всіх, в той час, слов'янських землях.

Серед них особливе місце займають Митрополит Ростовський Димитрій (Туптало), автор дванадцяти томів житія святих, Митрополит Тобольський і всього Сибіру Іоан (Максимович), який сформував перший знаменитий Університет в сибірському краї м. Тобольська. Це й Іоасаф, Архієпископ Білгородський і Арсеній (Мацієвич) Митрополит Ростовський, святитель Софроній, Єпископ Іркутський і Павло (Конюшкевич), Митрополит Тобольський і Сибірський та багато інших.

І таких наших земляків - українців було тисячі, які наслідували подвижницькі і проповідницькі риси святих апостолів, священномучеників, мучеників і преподобних, йдучи в світ Божий, несучи Його Правду для покаєння і змін земного життя на вічне і світле Царство Небесне.

Треба сказати, що багато священнослужителів, ченців і черниць в більшовицько - радянський час XX-го століття, яких нараховувалось тисячі тисяч мучеників і мучениць, постраждали від кривавих рук НКВДистів і КДБистів.

Особливі великі муки отримали архиєреї, духовенство і віруючі Української Автокефальної Православної

польського Патріархату від Російської Православної Церкви Московського Патріархату, Архиєпископом Катеринославським Агапітом (Вишневським), який за цю велику справу у 1923-му році у Дніпропетровській в'язниці був замучений.

Тому ім'я цього великого поборника національного православ'я, теж заслуговує на прийняття до сонму святих угодників Божих. Не говорячи про церковного композитора Артема Веделя, який в кінці XVIII - го століття за свою любов до України і української церковно - хорової музики з національними мотивами та мелодіями, царськими сатрапами, був кинутий в бо-

престольний день на честь Всіх святих, які в землі українській просіяли, ми по-

священнослужителі повинні звершувати таїнства і треби, з проханнями яки-

Церкви, яка була відроджена в 1921-му році на чолі з її Предстоятелем, Митрополитом Київським і всієї України Василем (Липківським) в тому числі й з великим борцем за відділення Української Православної Церкви Київської Митрополії Константино-

жівельний дім при Кирилівському храмі м. Києва, де він через три роки помер в тяжких муках.

Але й в цих стражданнях була Воля Бога і Його кара за наші гріхи і відступність від Його Заповідей.

Тому, святкуючи сьогодні

винні задуматись й над своїм життям: чи чесно ми живемо і чи виконуємо Заповіді і Волю Божу? Яке буде наше майбутнє в Богові під час нашого земного життя і, яка кара Божа нас очікує?

Тож, вітаючи Вас з великим українським святом, хочу побажати Вам, Вашим рідним та близьким допомоги Божої у Вашому земному житті, а священнослужителям Криворізько - Нікопольської єпархії бажаю Мудрості Божої і невтомної праці на ниві Христовій, щоб ніколи не лінилися молитися за себе і своїх пасомих, а також ревно виконували свої пастирські обов'язки: постійно ввечері і вранці звершували богослужіння, а після Божественних літургій обов'язково виконували молебні за живих і панахиди за померлих. Також всі

ми приходять до храму віруючі, щоб отримати зцілення або щире помирення.

Треба не забувати й про хворих людей, які приковані до ліжка, чекаючи живої води чи харчів, а також сповіді і причастя Святих Христових і Животворчих Таїн. В тому числі повинні слідкувати й за бідними і нещасними людьми, які чекають від нас словесної, моральної і матеріальної допомоги.

**Прес - служба
Дніпропетровського
благочиння при
Петро - Павлівському
кафедральному соборі
Криворізько - Ніко-
польської єпархії
Української Правосла-
вної Церкви Київського
Патріархату.**

**"ПРАВОСЛАВНА КОЗАЦЬКА СІЧЕСЛАВЩИНА",
Державна реєстрація друкованого засобу
масової інформації серія ДП № 1433 - 168Р.**

**Адреса редакції: просп. Свободи, 89 (Нові Кайдаки),
м. Дніпропетровськ, 49019.**

**Електронні адреси Митрополита Адріана: E-mail: mitropolet@mail.ru,
mytropolyt@mail.ru**

Тел. собору та канцелярії: (056)770-33-33, (056)770-84-08, телефон для зв'язку: (056)720-23-22, т/факс (056)720-25-45, (056)720-25-24, моб. тел. (067)746-77-03, канцелярія (097)345-69-04.

Підписано до друку 30.06.2010. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 950
Державна реєстрація друкованого засобу інформації серія ДП № 1433 - 168 Р. "Петро-Павлівський вісник".

ТОВ "Перша міська друкарня".

**АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.**

● 3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Мені здалась досить корисною і принциповою ця стаття Дмитра Донцова. Прошло 50 років, а її актуальність тільки зростає. Можливо, вона досить довга, бо автор в деталях розжовує власні тези, щоб його зрозуміли. Але знати його висновки, дуже корисно. Хай буде!

З повагою, Юрій ЯКУБА (Січеслав)

Дмитро Донцов. 56 РОКІВ ТОМУ...

(Закінчення. Початок в №5)

Але ж наші «нацисти»-революціонери клянуться «соборною й самостійною»? Звідки ж їх потяг до московсько-більшовицької «сучасної України», до комуністичної соціально-політичної системи, до більшовицького антихристиянства? Загадку цього типу людей давно розгадав Іван Франко: лишались ті люди «в душі своїй... такі ж раби, як і вперед були», невільники чужої доктрини. Один з тих невільників зізнається про себе:

«І хоч вирветься з уст крик: - «най гине тиран!» - То не є крик душі, тільки брязкіт кайдан. Хоч ввірветься часом в душу волі приваб, - Але кров моя - раб! Але мозок мій - раб!»

Не є ті пани жодними репрезентантами України. Не є їх «творчий, модерний, націоналізм», ні творчим, ні модерним, ні націоналізмом. Він просто націонал-комунізм, не творчий, а руйнівницький, не модерно-прогресивний, а глибоко реакційний, бо чіпляється до возу демо-соціалістичного світу, який загинається. І не до традицій Міхновського, ні нашої давнини, нав'язує він, а до сумної пам'яті Української Комуністичної Партії

1920р., до Винниченківщини й Грушевщини. Досвід галицької Української Військової Організації чи французького Резистансу 1940-х рр., вказує всю безвиглядність спроб вербувати для діла національного визволення і ліві, соціалістичні чи комуністичні, групи - під стягом без яскравої національної, своєї, політичної ідеології. Досвід гитлеризму, та й теперішніх демократів, показує, що не можна поборювати комунізм, переймаючи доктрини ворога чи кокетуючи з ними. На наших очах хотів гитлеризм битися з більшовизмом, не рухаючи нічого в його системі: ні безбожництва, ні колгоспного кріпацтва, набираючи в свою нібито антибільшовицьку дружину енкаведистів чи більшовиків-власовців, і знаємо чим то скінчилося. Знаємо як соціалістична Центральна Рада, замість акумулювати, розпорошила національно-революційні енергії нації ще до того як настала година пороху з Москвою, тим, що рабськи позичала свою соціально-політичну ідеологію у ворога, якого треба було знищити на пень, а престиж його духу - в своїм серці.

Ось чому люди, - як писав Франко, з рабським мозком і з рабським серцем, - лише згублять всякий революційно-національний порив. Їх

двоєдушність, безнастанно-мінлива ідея - ніколи не стане магнітом, стягом, під яким згуртується нація в боротьбі.

Первородний гріх цих опортуністів - це їх матеріалізм. Вони дбають не про ідеали, а про «реальні потреби», нібито, народу. А свої стремління припасовують не до ідеалу (якого вони не мають), а до «розвойових тенденцій сучасного світу». Про релігію, як про могутній чинник великих, жертвних чинів, панам Маркусам шкода говорити, бо вони «не бачать» своїми очима сліпця, - які «практичні наслідки» може мати релігія, і які принесе вона «суспільні користі». Ідеологія? Для тих глухонімих це «сумнівної вартості

баласт». Світогляд? - це теж непотрібний баласт, це - щось «святие, догматичне», майже «нереальне», їм треба чогось «творчого, реального». Загрузли по шию в свою «практику», задивлені в безпосередні «користі», прислухаючись до «тенденцій розвитку», зроблених чужими руками і до «передових ідей», видуманих ворожими мозками, схиляючи свої туподумні голови опортуністів перед доконаними фактами («фактичним станом»), відкидаючи релігію, а разом з тим бачачи, що більшовизм є «своєрідна релігія» з своїми догмами, - вони і піддалися гіпнозу чужих догм, з яких, мов з павука павутиння, і постав сучасний «фактичний стан» в Україні. Так і скінчили емігрантські «визволителі» України - погрозами нам «советськими маршируючими колонами», пропагандою енкаведіського слідчого і «примусовою орієнтацією на Москву»... А найдивніше в тій комедії, їх претензії, що з тим безумством має щось спільне Україна.

В світі іде боротьба, але не та, яку уявляють собі новокомуністи. В світі давно розпочалася громадянська війна. В Європі - це війна, якраз війна світоглядів різних ворожих собі концепцій життя всередині кожної нації - старого традиційно-християнсь-

кого світогляду, і - світогляду комуністичного, або раціоналістично-безбожницького. який з матерії робить собі бога, а з людини - звіра або худобу. Позиції України не «позиції» «революційних демократів», ні новокомуністів, ні позиції більшовизму, чи тих таємних мафій на Заході, які торують більшовизмові шлях в Європу. Ми не маємо - як хочуть наші «позиціонери» - стати одним зі «струмків» цього «прогресу», цього божевільного бігу в провалля. Всупереч твердженням ренегатів націоналізму, ми якраз маємо бути колодою на шляху того «прогресу», до якого ведуть світ «ошуканці та дурні». Ми маємо виконати заповіт Шевченка: не бігти за «сучасними вогнями» матеріалістично-атеїстичного «прогресу», не Україну «повести за віком» декадансу і всякої скверни, а протиставитися тому віку.

Зробити це не можна без духовної революції. Хто хоче змагатися в ім'я матеріалістичного ідеалу; хто мріє лиш «присмокати до скиби» (з «Мойсея» Франка), хто думає лиш про «скарби землі і над все їх полюбить, той і сам стане їхнім рабом, скарби духу загубить», і не зможе його «хліб золотий ані раз накормити», хоч би золотилася ним вся наша земля.

Устами Азazelя, злого духа пустині, шепочуть наші Авірони всім «мрійникам», «романтикам», «ідеалістам» і «маніякам однієї ідеї»: «небезпечно ставати супроти діл природних богів», «логіці фактів», - «тенденції сучасності», бо «легко власний свій забаб подати за веління Єгови»... Треба, мовляв, думати не про речі фантастичні, а про «практичні», про «максимальний розвиток продуктивних сил» і матеріальні «щастя і добробут»... Треба відповісти словами невидимого Бога до зневіреного пророка тим, хто верзе це:

Хто вас хлібом накормить,
той враз

З хлібом піде до гною.

Та хто духа накормить
у вас,

Той зіллється зо Мною - зіллється любов'ю, думкою і волею з тою Вищою Силою, без допомоги якої не переродиться душа ні людини, ні нації, ні не

довершать вони свого великого призначення. Диригенти емігрантської лівиці не зносять однієї ідеї, однієї віри, ніякої, як вони кажуть «примусової» ідеї (хіба що «примусову орієнтацію на Москву»). Навіть саму проповідь однієї ідеї і вірності їй вважають за «тероризування і насильство», як це закидали «Вістнику» емігрантські МУРівці: пп. Шерех, Самчук і Косач. Не зносять ніякої однієї ідеї і віри і наші нацисти, тому всі вони - «демократи», бо (як роз'ясняють «молодоукраїнці» з ОДУМ-у), «не є функцією демократії давати відповіді» на проблеми життя. Бо на ці проблеми «одної, правдивої відповіді немає і не може бути, бо є мільйони різних людей», отже кожний відповідає собі як хоче... Це й є справжня свобода від примусу однієї ідеї: один до ліса, другий до біса. Аж поки палка чужого пана не запряже їх до возу однієї, але чужої ідеї. Тому легенди і колективні вірування для «реальних політиків» - це глупі фантазмагорії. Тим не менше - це історичний факт, що лише ті суспільності робили історію, що

їх надихали великі міфи, - вірування, непохитні аксіоми, образи, в які вони виливали свої надії, свої пристрасні бажання й пориви. Самі «наукові», кабінетні «програми» не мають рушійної сили. Особливо коли їх змінюють що кілька років в залежності від нового «фактичного стану». Леся Українка глузує з вчених політиканів, які вигадували «моделі громадського механізму». Свій ідеал треба кохати «не тільки думкою, але й почуттям». Бо - ці видива нового ладу, як сні і прима-ри, «не бувають об'єктивно-розсудними, діалектично-логічними». В них є «суб'єктивна, безпосередня вразливість самого одержимого видивом», як це було наприклад з Шевченком або з Франком в його «Мойсею». Інакше не заражає це громаду. Щоб досягнути ідеал, треба націю вирвати «силою фантазії з великого ланцюгу еволюції» - образами зриву і боротьби, міфом. Є це те «міцне вино з буйних мрій, святої віри, молодого палу», від якого народи йдуть до своєї мети, до свого призначення - «з ши-

роким розмахом збунтовано-го валу».

Це є «те незриме, несподіване», що горить в душі народу в великій мандрівці в обіцяну землю. Без того незримого вогню нидіють і в'януть потужні економічно і мілітарно народи, як цього приклади дає хоч би й наша сучасність.

Це містика - темна або світла. Темною містикою діявола сповнене «месіанство» московського народу. Йому треба протиставити містику призначення України,

свідомість божественного покликання Києва зламати силу зла, винесену в соціально-політичному кодексі московської орди, привести до тріумфу нашої Правди, тої «євангелії Правди», яку Шевченко знаходив в «Правді Євангелія».

Ця містика, видиво цього міфу зможе тільки вицидити з нас виплекану неволею «сукровату, гнилу кров», дати душі віру, думці мудрість, серцю відвагу, а рукам міцність; зможе довершити ту духовну революцію, без якої не довершимо революції в світі видивому, в царині відносин суспільно-політичних.

Перший крок на цьому шляху, в сотий раз повторюю це, - це відсепарування від людей, що наковталися «з московської чаші московської отрути»: від тих фальшивих і сліпих вождів, що думають рятувати націю і себе - або втечу від московського Азавеля в малоросійську ідилію особистого чи провінціального спокою, або політикою «перехитрити москаля», втечу від неминучого смертельного змагання з ним, або апеляцією від діявола до Вельзевула, або, нарешті, рабським мавпуванням московської «правди» на жовтоблакитно перемальованій.

Виригнути з наших мозків намул неволі, а з серця - московську отруту! А доти від блекоти московської не буде омийтий Київ, поки не омиемо від неї наші серця. Тільки вибранці Доли з тим очищеним серцем, зможуть «вражою, злою кров'ю волю окропивши», збудувати над Дніпром святиню «сім'ї вольної, нової», - вільної нації.

**Автор.
Монреаль,
серпень 1954.**

● АДРЕСИ ДОБРОТИ

АНАТОЛІЙ ВАЛЮХ-БРАНТОН З КАЛІФОРНІЇ ЗНОВУ ДОПОМІГ СІЧЕСЛАВСЬКИМ СИРОТАМ.

Вже не один рік українець з США Анатолій Валюх-Брантон допомагає Дніпропетровському обласному дитячому будинку для дітей з вродженими та придбаними фізичними вадами. За цей час зроблено вже чимало для добра обділених долею дітей завдяки жертвному серцю добродія.

І ще одна добра справа, котра здійсненна редакцією бюлетеня «Наша Церква - Київський Патріархат» за дорученням пана Анатолія: за добродійні кошти було закуплено полуницю, черешню та вишню для вихованців Дніпропетровського сиротинцю. Ці смачності сезонно дозрівають у цей час в Україні. Та через бюджетне фінансування фрукти та солодощі не такі часті в раціоні сиріт. Оскільки воно досить обмежене. Важко недооцінити значення такого шляхетного кроку з боку українки з США для утвердження християнських чеснот в нашій спільноті.

Влас. інформ.

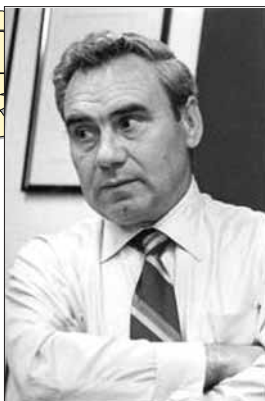

ПОСМЕРТНИЙ СПОМІН ПРО ВАЛЕНТИНА КОХНА

**Ні, такі не зрадять і не продадуть,
Лиш ножами душ проріжуть
Всеросійську муть.**

Євген Маланюк

Братство Митрополита Василя Липківського, з почуттям жалю й скорботи, бажає поділитися сумною вісткою несподіваної смерті улюбленого свого Голову бл. п. ВАЛЕНТИНА КОХНА.

Валентин Кохно помер 25-го травня 2010-го року Божого в місті North Port, Florida, США. Похований на цвинтарі Церкви-Пам'ятника Святого Андрія Первозваного, Баунд-Брук, Нью Джерсі, США.

Залишив у смутку дружину Раїсу, сина Тараса з невісткою Даною, внуками - Марка, Адриана, Улану, брата Тараса й сестру Катерину.

Понад п'ятдесят літ, від дня заснування, Валентин Кохно був активним членом братства Митрополита Василя Липківського. Останні двадцять років виконував обов'язки Голови Братства.

Народився Валентин в селі Лебедин на Київщині шістнадцятого травня 1922-го року.

Батько покійного був настоятелем катедрального Собору Святої Софії в Києві, при митрополитові Миколі Борщевському та настоятелем катедрального Воскресенського Собору в Харкові в часі Митрополита Івана Павловського.

Одинадцятого січня 1936-го року батько Валентина, протоієрей Микита Кохно, був арештований в Харкові, а в 1938-му році розстріляний на засланні.

Все своє життя аж до смерті, Валентин Кохно ніс тяжкий тягар у своїй душі за знедолений рідний край, людинність його і поштовану Рідну Церкву. Особливо тяжко переживав за поневолений стан Вселенської Патріархії Української Православної Церкви, на всіх теренах землі поза межами України, з позбавленням будь-якого спілкування й зв'язку з національною Помісною Церквою Київського Патріархату.

Пережив за втрату етнічності Рідної Церкви, рідних звичаїв і традицій - тисячолітнього надбання культури нашого народу.

Особливо уболівав за невизнання і нехтування найбільш світлої доби в житті нашої Церкви, її розквіту та жорстокого нищення безбожною Москвою, Української Автокефальної Православної Церкви 1921-го року.

Біль, спричинена Валентином за часів Сталінізму, відчутно разила його серце. Невимовне лиходійство Банд-Бруцьких ієрархів - затирати найбільш видатну сторінку історії Рідної Української Автокефальної Православної Церкви, під проводом славної пам'яті Митрополита - Мученика Василя Липківського. Відродження Української Православної Незалежної Церкви 1921-року відбувалося в найбільш жорстоку добу історії нашого народу.

Зазеленів пущир українського духовного життя. Виростали все нові й нові рослини - велетні духа, рідні пастирі - мученики й буйним цветом зацвіла й запашним леготом вільно віддихала Українська Церква.

Українські люди в церкві, що звільнилась від Петербургського оберпрокурора синоду російської церкви, прагнули свого. В ті часи церковного піднесення і боротьби за автокефалію не кожний передбачував, що їх чекає доля тих, яких на римських аренах колись роздирали дикі звірі. Не буде для них Колизею, буде інакше: тюрми, заслання, смерть без похорону. Храм був для них незламною духовною кріпостою, з амвонів чули вони не раз тверді слова віри і надхнення. Давно уже не чули такого по наших церквах.

Чому? - Тому, що Українська Автокефальна Православна Церква під проводом Митрополита Василя Липківського була всенародною Христовою Українською Церквою, Церквою великої ідеї, високої моралі, духовництва і провід якої служили народові, відмовившись від вигод, влади і власних інтересів. В діяльності своїй це була Церква перших християн, яка перенесла терор і муки, але не зрадила Христа і свого побожного народу.

Ось наприклад, як оцінив нашу Церкву чи-

жинець-німець, професор-богослов Ганс Кох: «Відродження Української Автокефальної Православної Церкви - Київської - то найвидатніша подія християнського життя Двадцятого століття! Благодать Святого Духа пролилася на цю Церкву та її діячів у ці роки. Мучеництво їх - то вінець слави, що ним Господь нагородив цю Церкву та її вірних, що прийняли цей

вінець! Митрополита Василя Липківського я вважаю за одну з найвидатніших постатей в Христовій Церкві Двадцятого століття. Вивчення ідеї Української Автокефальної Православної Церкви 1921-року належить майбутньому, воно буде корисним для Цілої Христової Церкви, а не лише для Православної». Проте наші оцінки втрачають своє значення перед мучеництвом тих людей, мучеництвом за віру, велику чисту віру, що так високо відрізняється серед намулу життя і насильства доби. І на привеликий жаль лежить вона, ця слава і свята історія Церкви нашої замкнена в домовласних архівах під Вселенським наглядом, повитою павутинням так званої канонічності.

Валентин вичерпав всі свої ресурси, приклав всі свої зусилля й старання, щоб звільнити з лаштунків архіву Рідну Церкву і вивести її на світ Божий і розкрити правду про неї. Він вірив, що правда не вмере, не загине, але був свідомий того, що хтось мусить її розказати.

Валентин не тільки уболівав про долю Рідної Церкви й Батьківщини, він діяв, писав і боровся проти неправди, зради і ошукування. І багато потерпів за свою невтомну, сміливу й відкриту діяльність. За свою справедливості був осуджений, зневажений і понижений.

Дарма! Не в корчі гноми бють, а в дуби. Не ми рішаємо про те, хто є в народі більший, а хто менший, хто чесний, а хто зрадник, а лише час, лише історія. Валентин вірив, як і поет, що:

*«Зерно посіяне в негоду
Кривим маком розцвіте
І прийде воля для народу
І зійде сонце золоте!»*

Поза працюю і невідкладених життєвих обов'язків, Валентин присвятив увесь свій вільний час Церкві, упослідженням і служінню своєму народові.

З певністю можна сказати, що все своє фінансове збереження, гроші за продану хату і частину своєї пенсії, Валентин з дружиною Раєю, відвезли в Україну. Він, від часу незалежності, відвідав Україну двадцятьдва рази. Здебільшого, коштом Валентина був збудований храм в місті Городище на Черкащині, та на деяких храмах споруджені бані і хрести.

Заходами Валентина було видано багато книжок в Україні, а серед них: «Перший Всеукраїнський Собор УАПЦ», «Другий Всеукраїнський Собор УАПЦ», «Святість і Благодатність Церкви УАПЦ 1921-го року» та інші праці сучасних церковних істориків в Україні.

Валентин і Рає є фундаторами окремої кімнати історичних експонатів, документів і книжок про життя і діяльність нашої Рідної УАПЦ Церкви, при Центральному Державному Музею Зарубіжної України в Києві.

Серед багатьох добродійних організацій в Україні й Америці, яким Валентин з дружиною Раєю приходили з допомогою, була також матеріальна допомога Київському Патріархаті і сиротам в Україні.

Валентин був один із семи родин-основоположників Церкви Святого Андрія Первозваного і Головою Парафіальної Ради в Блумінгдейл, Ілліной, США.

Тяжке життя випало на долю Валентина. З восьми років він прислужувався в церкві своєму батькові в селі Городецьке біля міста Умань. В 1932-му році, будучи пухлим, ледве врятувався від голодної смерті. В Городецькому, перед

Голодомором, родина перенесла брутальне насильство й розгул активістів колективізації.

В 1933-му році, під час голоду в Харкові, родина отця Микити, врятувалася від голоду, купуючи на базарі хлібні недоїдки (шкуринки). В той час на хліб та інші харчові продукти була заведена карткова система. Через соціальний стан батька-священника, їм були відмовлені картки. За місячну платню отця Микити 150 карбованців, на той час можна було купити на базарі лише дві хлібини.

В Харкові Митрополит Іван Павловський любив Валентина за його слухняність і ретельність, прислужуючи йому під час Богослужб і завжди брав його із собою на храмові свята сусідніх парафій.

Будучи найстаршим серед дітей, Валентин фактично виконував роль батька. Після арешту отця Микити, виселили його родину на вулицю, забрали в паніматки Віри паспорт і заборонили жити в межах п'ятидесяти кілометрів Харкова. З меблів не було що брати, всі інші речі забрані органами НКВД, бо отець Микита був арештований з наказом конфіскації хатнього майна. Вийшли на вулицю в чому стояли.

Дякуючи добрим парафіянкам - Катерині Гаращенко, яка прийняла в свою хату родину отця Микити, виділивши їм одну кімнату. Знайшлася ще одна добра людина, яка прийняла матір на працю санітаркою. Згодом паніматка Віра знайшла додаткову працю архіваріуса в Харківському музеї. Свою матір діти не бачили місяцями. Щоб утримати родину, паніматка Віра працювала довгі години без вихідних днів. Ішла на працю - діти ще спали, проходила за праці - діти вже спали. Лишала на столі щоденно три карбованці на харчі й коротку записку з переліком необхідних робіт. Діти мусили розпалити чавунну пічку, зварити їсти, прибрати хату, виконати шкільне домашнє завдання та йти до школи. Все це було відповідальністю Валентина. В той час йому було тринадцять років. Щоб облегшити матеріальний стан родини, в літні канікули щороку діти роз'їжджалися по селах до своїх родичів. І в цьому випадку Валентин мусив знати на який потяг сідати, де треба робити пересадку, тощо. Кожного літа він шукав якусь працю, щоб заробити якусь копійку. Викручував свердлові дірки в залізничних рейках, вигружував вагони з тваринних вагонів - використовував кожну нагоду заробити якийсь гроші.

Школярі, довідавшись, що він син священика, не давали йому проходу. Дразнили, штовхали, били по обличчю, втішаючись злобною реготом. Часами, зваливши його на підлогу, били ногами, а він, затулюючи руками обличчя, не боронився і лежав пасивний, аж поки задзвонить дзвінок, або коли напасником було досхочу. Напротязі всього життя у Валентина незмінно домінували риси його характеру: доброти, щедрих, справедливості, товариськості. В його хаті завжди хтось гостював. Змалку, коли приходили гості, він плакав від радості, а коли відходили плакав від жалю.

Був винятково добрим організатором. Нестір Городовенко хвалився, що Валентин був найкращим адміністратором хору за всі часи його диригування.

Валентин був здібним інженером-електриком. Його проекти були зроблені завжди вчасно, майже без помилок й фінансово успішні. Два з них ще й тепер прикрашають набережну міста Чикаго.

Втрата Валентина Кохна в церковному житті велика, особливо в широкій й жвавій участі його в різних галузях життя в Україні. Заповнити прогалину в деяких галузях тих програм майже неможливо. Найбільше занепокоєно Братство Митрополита Василя Липківського й сироти-нець в Україні, яким опікувалися особисто Валентин з дружиною.

Від широкого серця складаємо наші теплі співчуття дружині Раїсі, сину Тарасові з дружиною Даною і дітьми, братові Тарасові й сестрі Катерині та їхнім родинам.

Пам'ять про Тебе, Валентине, вічно житиме в серцях рідних, друзів, братчиків і всіх тих, кому близька доля Батьківщини, знедоленого побожного народу нашого й Рідної Церкви.

Царство Небесне і вічна Тобі пам'ять!

**Братство Митрополита
Василя Липківського.**

ВИДУБИЦЬКОМУ МОНАСТИРЮ - 940!

2010 року Видубицький Михайлівський чоловічий монастир святкує своє 940-ліття від часу заснування.

З благословення Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета, протягом ювілейного року пройдуть такі урочистості:

- **18 серпня 2010 р.** - середа - відкриття художньої галереї «Спаська» та виставки, присвяченої 940-літтю з дня заснування Видубицького Свято-Михайлівського монастиря.

- **19 серпня 2010 р.** - четвер - у день свята Преображення Господнього о 10:00 у Преображенському храмі Видубицького монастиря буде звершено святкову Божественну літургію з нагоди храмового свята.

- **17 вересня 2010 р.** - п'ятниця - о 10:00 відбудеться науково-практична конференція, присвячена славному ювілею.

- **19 вересня 2010 р.** - Неділя - напередодні свята згадування чуда архістратига Михаїла в Хонах о 17:00 у Михайлівській церкві буде звершено урочисту Всенічну.

- **20 вересня 2010 р.** - понеділок - о 10:00 буде звершено урочисту Божественну літургію. Богослужіння очолить Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет.

● РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- **ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ**
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- **ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:**
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- **ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ**
- **ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ**
- **УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ**
- **ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ**

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by iimaginestudio.com

Редагує - колегія. Адреса редакції: Релігійний бюлетень журналу "Бористен"
"Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропетровськ, 51400, Україна. Тел. 8-050-340-28-27. E-mail: borysten@a-teleport.com
Представництва редакції:

У СІ Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні: Юрій Завгородній
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ. 04053

Підписано до друку 30.06.2010. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 950

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.